

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

A JELEN SZÜKSÉGLETE

(4. oldal)

A MAGYAR NÉPRAJZI LEXIKONRÓL

(7. oldal)

SZIKSZAI KÁROLY: SZEMTANÚK

(8-9. oldal)

AZ ORSZÁGUTAK VÁNDORAI

(15. oldal)

Az Elnöki Tanács ülése

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa pénteken ülést tartott.

Megtárgyalta az 1982-ben elintéztet kegyelmi ügyek tapasztalatait. Megállapította, hogy a kegyelmi kérelmek száma évek óta viszonylag állandó. A kegyelmezési gyakorlat az elmúlt évben kiegyensúlyozott volt. Érvényesült az az elv, hogy a kegyelmezés kivételes államhatalmi aktus. A bíróságok által kiszabott ítéleteket végre kell hajtani; kegyelem gyakorlására csak rendkívüli méltánylást érdemlő, humánus okok esetén került sor.

Az Elnöki Tanács megtárgyalta az elmúlt évben felterjesztett állampolgársági-ügyek tapasztalatait is. Tavaly a megelőző évihez viszonyítva 20 százalékkal több állampolgársági kérdéssel összefüggő ügyet intéztek el. Emelkedett a magyar állampolgárság megszerzésére irányuló kérelmek száma, és

jelentős a házasságkötéssel összefüggő állampolgársági ügyek aránya. A nem szocialista országokban élő magyar származásúak közül sokan kérték állampolgársági helyzetük rendezését, vagy hazatérésük engedélyezését. Az állampolgársági ügyek elbírálásánál és a határozatok meghozatalánál kellő figyelmet kapott a lakóhely megválasztására irányuló kérelmezői szándék, valamint a családok egyesítéséhez fűződő érdekek is. Állampolgársági ügyben előterjesztett kérelem elutasítására ritkán, és elsősorban bűnöző életmód esetén került sor. Az állampolgársági ügyek előkészítését és időszerű elintézését jól segítették a Belügyminisztérium, a tanácsok igazgatási, valamint hazánk külképviseleti hatóságai.

A továbbiakban bíró visszahívásáról határozott és bírákat választott az Elnöki Tanács. (MTI)

5,5 milliárdos forgalom

az Alföld Kereskedelmi Vállalatnál

HÉTEZER VEVŐ A HAT RAKTÁRHÁZBAN

Egy hajdúböszörményi kiskereskedő boltja választékának gyors kiegészítésére a debreceni önkiszolgáló raktárból vásárol

Az állami kereskedelem és aszövetkezetek áruházaiiba, üzleteibe gépkocsikkal szállítják az árut. A debreceni raktárházban a gyors rakodás érdekében rakodólapon kézzel rakják meg a teherautókat

(Fotó: Kalmár István)

Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár lakosait — a kiskereskedelmi vállalatok, ÁFESZ-eken, kereskedőkön keresztül — az Alföld Élelmiszer- és Vegyi Kereskedelmi Vállalat látja el. Az elmúlt esztendőben a vállalat hat raktárházában hétezer vevő fordult meg. Mintegy 5,5 milliárd forint értékű árut vásároltak a kiskereskedelem, a vendéglátás és a különböző közületek részére. Ez mintegy 260 ezer tonna áru beszerzését, tárolását, kezelését, csomagolását és szállítását igényelte.

1983 elején a vállalat kollektívája értékelt az előző évben végzett munkát. Az idei esztendőre szóló elképzelések közül említésre méltó, hogy a megváltozott piaci körülményekhez igazodva az értékesítési tevékenység további korszerűsítését határozták el. Ennek érdekében átszervezték az áruforgalmi szakemberek munkáját, s jelenleg folyik a szállítási, gépjárművezetési és árkeresés reformja is.

Az üzletpolitikai célok közül említésre méltó, hogy a korábbinál több árubemutatót szervez idei az Alföld Kereskedelmi Vállalat. Elsősorban az olcsó áruk és a korszerű táplálkozást segítő termékek bemutatását, megismertetését szeretnék elérni. Átszervezik a debreceni raktárház önkiszolgáló raktárát. Ez az értékesítési forma elsősorban a szerződéses üzletek körében vált népszerűvé. Most rövidáru, papírárut, napi cikkeket is kínálnak az önkiszolgáló raktárban, könnyítve a vevők gondjain.

A tények feltárásában és elemzésében erősödött a következetesség

Értékelték a népi ellenőrök elmúlt évi munkáját

A népi ellenőrzés teljesítményét tavalyi feladatait: munkájával segítette az időszerű társadalmi és gazdaságpolitikai célok megvalósítását. A csaknem 30 ezer társadalmi ellenőr nemcsak a hibákat tárta fel, hanem a követendő megoldások elterjesztésében is közreműködött — állapította meg pénteki ülésén a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság.

Az országos témavizsgálatok 1982-ben is aktuális kérdésekkel foglalkoztak. A népi ellenőrök különösen nagy figyelmet szenteltek a külpiaci versenyképesség alakulásának, valamint a lakosság közérzetét közvetlenül befolyásoló kérdéseknek. Sor került egyebek között az egészségügyi integráció, a lakosság áruellátása, a la-

gaszdálkodás és a balatoni üdülőkörzet átfogó ellenőrzésére. A területi vizsgálatok szervesen kapcsolódtak a helyi igényekhez. Mintegy 40 százaléka a vállalatok, a szövetkezeti gazdálkodással — elsősorban a munkaerő- és bér-gazdálkodással —, valamint a munkaidő kihasználásának alakulásával foglalkozott.

A nehezebb gazdasági körülmények a népi ellenőrzéstől is több kezdeményezést követeltek. A tények feltárásában és elemzésében, a javaslatoiban örvendetesen erősödött a következetesség — állapította meg a testület, hangsúlyozva azt is, hogy az ellenőrzések az esetek többségében nem maradtak következmények nélkül. A viz-

gált helyeken 1336 vezető utasítást adtak ki a feltárt hiányosságok megszüntetésére, s ha a népi ellenőrök szabálytalanságra bukkantak, természetesen kezdeményezték a felelősségre vonást.

A korábbi ellenőrzések eredményei nemcsak a gyakorlatban, hanem immár magas szintű állami döntésekben, jogszabályokban is nyomot követhetők. A kormány gazdasági bizottsága például nemrégiben tárgyalta meg és fogadta el az élelmiszer-csomagolás minőségének javításáról szóló KNEB-jelentést.

A KNEB a népi ellenőrök elmúlt évi munkájáról szóló jelentést elfogadta és a kormány elé terjesztte

(MTI)

ZÁRSZÁMADÁSOK

Derecskel Vörös Csillag Tsz

Megalakulása óta tizenhar- madik alkalommal tartotta meg zárszámadó és tertvargyaló közgyűlést a derecskeli Vörös Csillag Termelőszövetkezet. A közgyűlési művelődési ház zsűfoglalás megtelt nagyteremben Gesztelyi György tsz-elnök adott számot a szövetkezeti gazdaság elmúlt évi eredményes munkájáról, amit kifejezően jellemez a 15 millió forint nyereség, illet-

ve az a tény, hogy 19 százalékkal nőtt a termelés. A növénytermesztésben a tévesz eddigi legjobb eredményként tartják számon a búza 50 mázsát meghaladó átlagtermését és a csaknem 500 mázsás hektáronkénti cukorrépatermést. Számottevő javulást ért el a gazdaság a szarvasmarha-tenyésztés területén: az egy tehénre jutó tejhozam megközelítette az évi 4600 litert.

Újszentmargitai Lenin Tsz

Utolsó zárszámadási közgyűlést tartotta meg az idén — mint önálló tsz — az újszentmargitai Lenin Termelőszövetkezet, amelynek tag-sága az elmúlt év nyarán úgy határozott, hogy beolvad a balmazújvárosi Lenin Termelőszövetkezetbe.

A múlt évi termelés mélyen alatta maradt a tervezettnek (127 millió forintot terveztek, de alig 70 millió, ami megvalósult), jóval nem nagyon lehetett tehát számot adni. Maradt az újszentmargitaiaknak a jövőben (a realitáshoz képest) teljesíthetőségében) s az új segítő társban, a balmazújvárosi Lenin Tsz-ben való bizakodás. Ezzel összefüggésben

mondta a közgyűlésen Szilágyi János megbízott tsz-elnök, hogy bár 1982-ben is több negatív hatás érte az újszentmargitai termelőszövetkezetet, s veszteséges volt a gazdálkodás, ez az év hozta meg a lehetőséget, hogy az elkövetkező időszakban az üzem — a balmazújvárosi Lenin Tsz önálló területenként — hibáktól mentesen, gazdaságosan termeljen, azaz „jól döntött a tagság, amikor úgy határozott, hogy beolvad a balmazújvárosi Lenin Tsz-be”.

A beszámoló után Németh István, a balmazújvárosi Lenin Tsz elnöke ismertette az újszentmargitai tagság 1983. évi feladatait.

EGY HÓNAPJA HÍVHATÓ A 12-227

Kulturális információs iroda Debrecenben

Nekem már kezembe került a zöld színű szórólap, amelyből csak három példány készült, így nem mindenki ismerheti a szövegét: „Mit, mikor, hol tekinthet meg Debrecenben? A város kulturális, sport-, tudományos rendezvényeiről, kiállításairól, színház- és mozilátogatásairól, közművelődési eseményeiről tájékoztatást ad a Városi Könyvtár kulturális információs irodája hétfőtől péntekig 8-tól 19. szombaton 8-tól 12 óráig. Hívja a 12-227-es telefonszámot!”

Egy hónapja működik ez a szabad időnk hasznos eltöltéséhez ötletet, programajánlatot nyújtó információs szolgálat. Munkáját népművelő-könyvtár szakos fiatalember, Rác Tibor, a városi könyvtár kulturális-információs osztályának vezetője irányítja: — A társintézményekkel, programokat rendező szervekkel együttműködve naprakészen összegyűjtjük és feldolgozzuk mindazokat az eseményeket, amelyek hasznos el-

foglaltságot, művelődési, szórakozási lehetőséget, egyezményes tartalmú időtöltést jelenthetnek a város lakóinak. Az ingyenes szolgálat megszervezését több mint hetven intézménnyel léptünk kapcsolatba, a mozikon, színházakon és a megyei művelődési központon kívül valamennyi felsőoktatási intézmény közművelődési titkárságával, vendéglátóipari vállalatokkal és üzemi közművelődési bizottságokkal, minden olyan szervezettel, ahol — ha évente csak egyszer is — látható vagy hallható a közönség szélesebb rétegeit érdeklő kulturális rendezvény. Eddig még kevesen jelezték vissza, hogy élnek ezzel az ingyenes propagandalehetőséggel. Ezért most az irodát az általunk szerkesztett havi műsorfüzet, a Debreceni Hívogató révén éppúgy mint irányított szórólapokkal, öntapadós matrikákkal.

Az „ügyfelek”, azaz a szabad idejükre program-

javaslatot kérők a 12-227-es telefonszámot hívhatják, a városi könyvtár épületében levő információs iroda munkatársai este hét óráig felvilágosítást nyújtanak és szombati ügyeletet is tartanak.

— Még kevesen tudnak rólnak — mondja Rác Tibor — napi húsz telefonhívás az átlag. A legtöbben a színházi előadások iránt érdeklődnek, mások a hétvégi programok összehívásához kérnek segítséget; javaslatokat arra, hova vihetik a gyerekeiket vagy vendégeiket. Több külföldi vendégnek is adtunk már „telefonos útikalauzt” debreceni tartózkodása idejére.

téni bemutató és — a kisgalériában — a PECS-csoport építészeti vonatkozású tárlata látható. Szombaton a Csokonai Színházban a Viktória, a Kölcsey Művelődési Központ színháztermében pedig a Vén Európa Hotel van műsoron. Ma, január 29-én délelőtt 10 órától a megyei művelődési központban játszódó, holnap ugyanott, a báb-színházban a Tág a világ, mint az álom című gyermekműsor várja az apróságokat. A nagyobbak ugyancsak vasárnap délelőtt focitoborzóra mehetnek a nagyerdő stadionba vagy megnézhetik Vuk kalandjait az újkerti Delta mozi úttörőmatiné-előadásán. Értesülők még szexológiai előadásról (Hoppál Mihály tartja a magyar népművészet szerelmi jelképeiről), valamint előadóestéről (Gálfi László lép színpadra a Szív dobog a reverenda alatt című monodrámmal), de ezek már jövő heti programok.

Mi tagadás, a hét végi kínálat eléggé szegényes, mondhatni méltatlan egy kétszázéves megyeszékhelyhez. Hiányoljuk a névös rendezvényeket — de e megjegyzésünknek már nem a kulturális információs iroda a címzettje.

(Juhazi)

A JELEN SZÜKSÉGLETE

A múlt évre visszagondolva, nem volt sem könnyű, sem egyszerű esztendő. Velünk szemben is rendkívüli követelményeket támasztott a bonyolult kor és a nyugtalan világ. A ma embere meg akarja ismerni, érteni a világot és benne a maga szerepét is, éppen ezért keresi az élet, a munka értelmét. Az emberi kapcsolatok legfontosabb építőköve a nyílt, őszinte szó, az igazság kimondása, amelynek súlyát és értékét a közbizalom erősödése és egy negyedszázad eredményei is fémjelzik.

Ugyanakkor különbség van a gondok őszinte feltárása, megvitélése és az elvtelen siránkozás, a nehézségek felnagyítása között. Mostanában divattá vált az őszinteség álcárában olyan képet rajzolni a jelenről és a jövőről, ami igencsak negatív befolyást gyakorol az emberek kedvét, cselekvő szándékát.

Mi tagadás, a társadalmi gondok és eredmények felismerése és értelmezése számunkra a jelen szükséglete. Nem vizsgálhatjuk magunkat a „szerszük egymást, gyerekek” jelszavával, hanem a konkrét helyzettel való nyílt szembenézés, a megfelelő következtetés levonása és a konkrét intézkedés megtétele a feladat. A magyar valóságot sem szépíteni, sem gondjainkat eltúlozni nem szabad. A társadalmi jelenségek értékelésénél nem kell a mérleg nyelvét teljesen egyszólamúan tartó arányokhoz ragaszkodni. Ha a jó van túlsúlyban, ne szégyelljük, ha a rossz, ne legyünk bátor-talanok kimondani.

Társadalmunk vezetésében a szavak és a tettek egysége, a gondok és a problémák nyílt feltárása érvényesül. Az elmúlt negyedszázadban a politikának olyan értékei alakultak ki és szilárdultak meg, amelyek biztosságot jelentenek a jövő felől, amelyek között a legfontosabbak: a politika elvszerűsége, realizmusa; a párt és a tömegek szoros kapcsolata; az emberekben a rendszerek iránti elkötelezettség; a megújulás képessége; együttgondolkodás gondjainkól és törekvéseinkről; vitában érlelődő eszméi, politikai, cselekvési egység. Ez emberi cselekvés és születek, ha az ember figyelembe veszi, értékeli, mérlegeli azokat a körülményeket, amelyek között él, felismeri, tudatosítja magában saját szükségleteit, érdekeit és céljait.

Csak az értelmes cél, a képzeletet mozgató feladat serkenthet szívesen vállalt munkára, mivel az emberek csak ilyen célokat tartanak érdemesnek arra, hogy megvalósításukhoz tartsák meg a közeget és saját magukat a közösség és saját maguk javára. Társadalmunknak nem képmutatásra, hanem olyan emberekre van szüksége, akik örülni tudnak nemcsak a maguk, hanem mások boldogulásának is. Langyos érzelmességgé sekedlyesedik az emberek közötti kapcsolat, ha nem ötvöződik egybe az embereket érintő problémák iránti fogékonysággal. A kölcsönös megértés nélkül nem lehet eredményesen vezetni és dolgozni.

Az egyén a munkában találja meg önmagát, a munkán keresztül érte, érzékelje egyéni cselekvéseinek társadalmi értékét, amelyet a közvélemény hitelesít. Ugyanakkor az ember nem élhet úgy, hogy csak dolgozik. Az ember üres és szegény, ha környezetével nem él, ha nem gondolkodik együtt. A túlzott türelmetlenség rossz tanácsadó, de a türelem sem tarthat a végtelenségig. A meggyőződés, a felelősségtudat, a meg-megújuló gondolkodás, az emberség alapja a jó emberi kapcsolatteremtésnek.

Az emberi kapcsolatok értékét, mélységét tehát nem csupán a rokonszenv és nem is valami pajtáskodási hajlam, hanem a jó megfogalmazott politikai, gazdasági, társadalmi célok határozzák meg, vagyis: a közös erőfeszítések, az értelmes és tartalmas cselekvő tevékenység. Az ember csak a saját szerepének biztos tudatában látja értelmesnek a közös célokat, a maga helyének is-

meretében nyer értelmet számára a társával való kapcsolatot, mivel tudni akarja ami körülötte és vele történik. Eredményesen másokkal együtt dolgozni csak az tudhatja igazán, aki képes a fejlődésre, a megújulásra, akik nemcsak a siker életet, hanem az emberi érzések melege is. Kiemelkedő szerepe van napjainkban annak, hogy hogyan politizálunk történelmünk tapasztalataival, tanulságaival. Jelenünk fontos feladata az emberi nyitottság, az összefüggések felismerése, elemzése, a társadalmi folyamatok végrehajtásában való cselekvő részvétel. A szocialista erkölcs természetesen életvitel, szokássá csak az egyéni élet határait kitágító közéleti cselekvésben valósulhat meg.

Igaz, a mi társadalmunkban is kialakulhat olyan embertípus, akivel — „soha nincs baj”, aki mindenbe beleegyezik, aki tehát olyan, mint a nyugodt tenger szintje, aki a legkövetkezőbb alkalommal a képmutatás táptalaja. Az emberekben rejlő jó adottságok, a szorgalom, a kitartó munka múltbeli nemzedékek példája nyomán lett mai erőny. A jelen mindig a múlt és a jövő metszéspontja, amely felfoghatatlan az egymásra következő nemzedékek közös sorsának megértése nélkül. Súlyos hiba lenne lebecsülni a múlt értékét, a jelent csupán az anyagi boldogulás küzdőterének tekinteni. Régi igazság, hogy aki a múlttól elszakad, az a jelen nem értheti igazán és nem látja tisztán a jövőt.

A társadalmunk akár egy évtizeddel ezelőtt nem lett volna képes ennyire elvelteni a realitás feltárását, mint ma. Tudniillik a túrképesség fogalmában benne van egy sor felhalmozott tapasztalat, és az is, hogy az emberek milyen mélyen tudták át gondolni és megérteni a magyar történelem fejlődését és a gazdasági problémáinkat. Ha ma elbírjuk az igazságot, ha nem kell szépíteni, azért lehetséges, mert a túrképesség benne van a társadalom tanulsága, érzése és nemzeti ösztönös képessége.

Az utóbbi időkben gyakran olvashatunk arról, hogy a széles közvélemény és főleg az ifjúság mennyire nem ismeri hazánk történetét. Ugyanakkor hallani azt is, hogy népünk a múltba fordul, talán sokat is foglalkozik a történelemmel. Tény az, hogy közvéleményünket foglalkoztatja a múlt és a közműveltség, főleg a jelenlegi helyzetünk azért, mert az elmúlt évtizedek történései befolyásolják mai életünket. Az emberek csak akkor érez-

hetik igazán sajátjuknak a mi társadalmunkat, ha nemcsak a múltat, de a jelent is ismerik és e tudás birtokában képesek előre tekinteni a jövőbe, ha nemcsak a mi világot, hanem a tágabb világot is ismerik.

A jelen szükséglete a fiatal nemzedék nevelése, szellemi igényeinek kielégítése, mindennapi párbeszéd folytatása gondjainkról és törekvéseinkről. A ma ifjúsága alkotja az évezred végére a társadalom többségét. Meg kell értenünk, hogy az utáunk következő nemzedék léte és létefeltételei más, mint a miénk, bele kell értenünk magunkat azoknak a gondolatvilágába, akik már a mi szocialista társadalmunkban születtek és nevelődtek. A fiatalok általában a család anyagi keretei között nőnek fel. Ez a „védtetés” érzését kelti a fiatalokban. Megkönnyíti helyzetüket, hogy szüleikre építhetnek, a többség szülői segítségével alapított és alapított.

Hazánkban ma négy nemzedék él és dolgozik együtt. De hogyan? Ne csak lássa, hanem érte is egymást, ne csak szót váltson, hanem tapasztalatokat, érteket is cseréljen, nemcsak tanítani kell a fiatalokat, hanem feladatokat is meg kell bízni őket. Az ifjúság a kialakult szocialista viszonyok örököse. Ez azonban nem jelenti azt, hogy automatikusan elkötelezzük a fennálló viszonyoknak. Az új nemzedéket meg kell nyerni a szocialista célok támogatásához. A fiatalok történelemszemléletét nem csupán az iskola formálja, sőt az információk többségét más forrásokból merítik. Az iskola tehát ma már nem tekintheti magát zárt rendszernek, a konkrét történelmen keresztül kulcsot kell adni az eligazodáshoz, vagyis el kell érnie, hogy a fiatalok alapján a diákok maguk tudjanak történelmet elemezni, megismerni és gondolkodni.

A társadalmi gyakorlat valósága nem leegyszerűsített képletke halmaz, hanem makacs tényekből, állandóan változó, mégpedig ellentmondásos folyamatokból áll. Olyan lesz a jövő, amilyenné ma és holnap önmagunkat és egymást alakítani tudjuk. Mindig azoknak volt igazuk, akik úgy gondolták és aszerint cselekedtek, hogy az embert csak egy zavarja: az ösztönös hiánya, az, ha érzi, hogy takarítanak vele. A nyílt, igaz szó segíti a közös gondolkodást és a közös cselekvést, amely a szocialista társadalmunk javára és hasznára válik.

Serflek István

Győzött-e az igazság?

EGY MUNKAÜGYI VITA MARGÓJÁRA

Egy meós, aki lelkiismeretével parancsára hallgatva nem akarta 30 kilométer/órás sebességgel végezni a rá bízott tehergépkocsik fékpróbáját, mondván, 50-nel van előírva... Kiss László, a Belkereskedelmi Szállítási Vállalat dolgozója. Ugyanakkor 50-nel van előírva... Kiss László, a Belkereskedelmi Szállítási Vállalat dolgozója. Ugyanakkor 50-nel van előírva... Kiss László, a Belkereskedelmi Szállítási Vállalat dolgozója.

Lengyel László műszaki vezető: „A vita azon volt, hogy Kiss László mindenáron 50 kilométer/óra sebességgel akarta végezni a fékpróbát. En ezt nem engedtem, mert Belkereskedelmi Szállítási Vállalat dolgozója. Ugyanakkor 50-nel van előírva... Kiss László, a Belkereskedelmi Szállítási Vállalat dolgozója.

További idézet a „Ténylából”: „Kiss László felperes a figyelmeztetés kézhezvételét követően a dolgozókkal emberi magatartását és hozzájárulását bizonyító nyilatkozatot íratott alá (120-an tették hitei mellett), a kihallgatást kért a vállalat főmérnökétől, mert a műszaki hiányosságok feltárását azok kiküszöbölését várta.”

Czinege János, a Belkereskedelmi Szállítási Vállalat debreceni igazgatója: „Több mint két évtizede vezetem a vállalat debreceni egységét, de most először történik meg az, hogy valakinek felmondok. Úgy érzem, Kiss László magatartásával komolyan bomlasztotta a vállalat egységét, behívatta a bíróságra a dolgozókat, s aláírásokat gyűjtött azt bizonyítván, hogy ő nem összeférhetetlen, s nem volt hajlandó betartani a műszaki vezető utasításait.

„Jelenleg nincs görgős fékpadunk, jövőre tervezzük egynek a beszerzését. Megjegyzem, a megyében ilyen csak az Autófelügyeletnek van, s amíg nem volt nekik, úgy adták meg a forgalmi engedély érvényesítését két-három évre, hogy szemrevégyelték a nyomatást és a fék hatosságát. Kiss László egyedül az átvétők között 50 kilométerrel akart dolgozni.

Nem fogadható el a vállalat képviselőjének hivatkozása az adatok valótlanságával kapcsolatban. Az ugyan, hogy a gépkocsivezetők nem hozták vissza javításra a kocsikat, még nem jelenti azt, hogy a hiányosságok nem léteznek. A hibákat más módon is elháríthaták, amiről bizonylatot nem készítettek.

A szakértő véleménye

Ekkor már ügyvéd képviselte Kiss László érdekeit. Őt is megkerdeztük erről. Magát ugyan nem kívánta megnevezni, de nyilatkozott: „Véleményem szerint helytelen a vállalatnak azon utasítása, hogy a tehergépkocsi elhagyása előtt csak 30 kilométer/óra sebességgel próbálják ki a kocsi fékjét, mert az más fékezési tulajdonságokat mutat a két sebességi értékénél. Volt már olyan ügyem, amelyben a kocsi fékjeinek kipróbálásaként a szakértő nem fogadta el az ötven kilométeres sebesség alatti értékről történt fékezést.

Czinege János igazgató: „Vállalatunknál új, zárt technológiás revíziós rendszert vezettünk be. Ennek munkalapját nem volt olyan egyszerű kitölteni. Sok volt a hibás lap, ezeket kellett átírni. Az igaz, hogy hibát is követtek el közben, a régi lapokat megsemmisítették. De miért nem kerülnek fel a Kiss László által észlelt hibák az új revíziós lapokra? A vállalat képviselője arra hivatkozott, hogy ezek a hibák valótlank voltak, mert a gépkocsivezetők nem hozták vissza az autótak javításra.

A Hajdú-Bihar megyei Munkaügyi Bíróság a következőket állapította meg: „A Belkereskedelmi Szállítási Vállalat debreceni telephely sebességkorlátozása érvényben, ezért a fékpróba elvégzését csak 30 kilométer/óra sebességgel engedélyezte a műszaki vezető. A hibák valótlank voltak, felperes (Kiss László) KPM-rendeletre hivatkozva azt a utasítást írásban kérte. Ezt

szálló is akad, ahol megépítették ugyan a megfelelő művelődési helyiségeket, de más célra veszik igénybe. Az igazi gondok személyi és szemléleti természetűek. Vannak a munkásszállásokon folyó közművelődésért felelős aktivisták, megbízottak, de felelősségük csaknem mindenütt névtelen, korlátozott. A kisebb, száz-százötven fős szállásokon egyáltalán nem alkalmaznak fizetett művelődési felelőst, s még a nagyobbakban is csak olyat, akinek a munka feladatainak töredéke. Ebből egyenesen következik a szemléleti hiba, a rossz gyakorlat. Ha ugyanis nincs megfelelően fizetett szakember, akkor szakértelem, ügyesség és szánakérés sincsen, a munkásszállási közművelődés pedig megreked olyan fokon, amit a szállón kívüli népművelés már túlhaladott.

A közös tervezés

Tavaly a budapesti szakon a tagországok lapotak az 1982. évi terv feladatairól. Er felelősen megkezdte konzultációk, amelyek a tagállamok sápolitikájának a közvetlen kapcsolását. A szorosabban működő segít a ország változó követelésekkel szemben állésszerkezeti változások.

Döntött a bíróság

Kiss László 1982. június 10-én táppénzre került régi betegségevel. (Mint fentebb írtuk, a felmondás június 16-tól volt érvényes.) A betegséggel az ügy is új fordulatot vett. Kiss Lászlót — amint azt az orvosszakértő megállapította — a felmondás idején 50 százalékos munkaképesség-csökkenés sújtotta, ezért érvényes rendelkezést alapján a munkaviszonyát nem lehet felmondással megszüntetni. Így a bíróság nem vizsgálta a felmondás indokának valóságát, hanem — salomonai ítéletet hozva — hatálytalanította azt, s kötelezte a Belkereskedelmi Szállítási Vállalatot a felperes kisetét időre járó munkabérének megtérítésére is.

KGS

A közös tervezés táví energetikai, technikai és együttműködés kényeltek a KGST utóbbi, moszkvai napirendjén. A kapcsolat érdemes vonni a szocialista gazdasági közösség vékenységéről.

ELŐRELÁTO TERV

Az elmúlt esztendőra bebizonyosodott sen fontosak testvérsolataink rendkívüli helyzetekben. A KGST példál segített országoknak a szabad tások kihasználás gép-, vegy- és területén. Ugyancs tés az előrelépés nyosfásban, tavaly 400 új szabványt el.

KÜLKERESKEDELI „FELFEDEZÉSEK”

Az árucseretartó a kölcsönös szállítási egyes népgazdaság gondjai miatt — ne olyan dinamikus korábbi években. történt azonban az hogy a szállított már jobban igaz egyes népgazdaság nyeihez, teherbíró hez. A tervezési, kedmi és ipari szak folyamatos tanács eredményeként sik mos olyan terméke dezni”, amelyet tőkés országoktól a tagállamok.

„Távol a családtól — közel a pohárhoz...” Művelődés a munkásszállásokon

A Közművelődési Törvény végrehajtási utasítása kimondja, hogy az ezernél több dolgozót foglalkoztató üzemekben önművelődési szakembert kell foglalkoztatni. Azonban az utasításban nem van megemlítve, hogy az üzemek — a takarékoskosságra hivatkozva — ennek nem tesznek eleget.

kialakítása érdekében az utóbbi időben kevesebbet tesszünk, mint kellene. Pedig a munkásszállásokon lakók többet érdemelnek. Hátrányos helyzetük a legkülfellegb okokból. Sok köztük az elvált, a magányos, a családi gondokkal küzdő ember, vannak köztük cigány származásúak és volt nevelőotthoniak. Hátrányos helyzetet teremt számukra már az is, hogy hetente száz kilométereket utaznak haza és vissza. Zömükben értelmes, jobbra törekvő emberek, most élők a munkásszállásokon, városalokváltás korántsem problémamentes folyamatát. Céljuk: megkapaszkodni, letelepedni, új életet kezdeni.

nyezete szállón belül és kívül. Előadásokat, találkozókat, klubesteket, tehát többnyire csoportos alkalmakat, amelyek nemcsak munkásszállásokon, másutt sem eléggé sikeresek. Egy-egy üzemi — nem munkásszállási! — klub viszonylag jól működik, több-kevesebb sikerrel szervezik a különböző át- és továbbképző tanfolyamokat, de a munkásszállásokon, szabad időben, délután s esteként zajló művelődésnek elvéte akad megfelelő koncepciója, gyakorlata. Ami van: külterjes, tömegeket igénylő-mozgató munka. De nincs „rétegmunka”, azaz nincsenek egyéni célú, hasznú szolgáltatások, az egyéni problémák megoldásában segítő beszélgetések a társkeresésről, a jogról, a lélektanról, a szexualitásról stb. Vagyis a művelődés alig segíti a szocializációt, a társadalomba való beilleszkedést.

Egybevágunk ezzel annak a vizsgálódásnak a tanulságait, melyet nemrégiben a pécsi városi tanács művelődési osztálya folytatott a munkásszállásokon. Bár egyetlen város tapasztalatait összegezték, ám az Magyarország egyik legnagyobb városa, s a tanulságok mindennal bizonyítást nyernek, igaz, hogy a munkásszállásoknak nem az egyetlen formája, kerete az, ami munkásszállások műveltségének jobbításáért a munkásszállásokon történik. Üzemeinkben számos helyen hoz eredményeket a szocialista brigádmozgalom, ennek kulturális vállalásait a legkülönbözőbb közművelődési mozgalmak segítik; sok helyütt gondolnak értelmes, hasznos tevékenységeket az üzemi művelődési bizottságok. Mégis úgy tűnik — mutatnak rá az említett vizsgálat tagjai is —, hogy a munkásszállásokon lakók művelődése, hasznos szabad időszokásainak

Előadásokat, találkozókat, klubesteket, tehát többnyire csoportos alkalmakat, amelyek nemcsak munkásszállásokon, másutt sem eléggé sikeresek. Egy-egy üzemi — nem munkásszállási! — klub viszonylag jól működik, több-kevesebb sikerrel szervezik a különböző át- és továbbképző tanfolyamokat, de a munkásszállásokon, szabad időben, délután s esteként zajló művelődésnek elvéte akad megfelelő koncepciója, gyakorlata. Ami van: külterjes, tömegeket igénylő-mozgató munka. De nincs „rétegmunka”, azaz nincsenek egyéni célú, hasznú szolgáltatások, az egyéni problémák megoldásában segítő beszélgetések a társkeresésről, a jogról, a lélektanról, a szexualitásról stb. Vagyis a művelődés alig segíti a szocializációt, a társadalomba való beilleszkedést.

Pedig van pénz a munkásszállási közművelődésre: sehol, még kivételképp sem említették ilyen gondot! Több helyütt jelezték viszont: nem tudnak hol megfelelő otthonos környezetben összejönni, beszélgetni, nincsen sportra, testedzésre. Olyan vadonatúj munkás-

Az energiagondok megoldása fontos feladat. Képünkön: szénszállító szalag az NDK-beli Bärwalde bányájánál (Fotó: ADN/ZB - MTI - KS)

KGST-MÉRLEG

A közös tervezés, a hosszú távú energetikai, számítástechnikai és közlekedési együttműködés kérdéseit szerepeltetve a KGST VB legutóbbi, moszkvai ülésének napirendjén. A tanácskozás kapcsán érdemes mérleget vonni a szocialista országok gazdasági közösségének tevékenységéről.

ELŐRELÁTO TERVEZÉS

Tavaly a budapesti ülésen a tagországok megállapodtak az 1986-90-es évekre szóló tervkoordinációs feladatairól. Ennek megfelelően megkezdődtek a konzultációk, amelyek elősegítik a tagállamok gazdaságpolitikájának közelítését, a közvetlen kapcsolatok bővülését. A szorosabb együttműködés segít a világgazdaság változó követelményeivel összhangban álló termelészerkezeti változtatásoknál is.

Változatlanul központi kérdés a nyersanyag- és energiaszükséglet kielégítése, a rendelkezésre álló erőforrások kihasználása. A tagországok hosszú távú programot valósítanak meg az energiaellátás biztosítására, az egyik legfontosabb fejlesztési iránynak tartva az atomenergia fokozott felhasználását. Az atomenergia részarányának további növelését segíti az atomerőművi berendezések gyártásának szakosítására kötött sokoldalú megállapodás. Ennek teljesítését épp a KGST budapesti ülésén tekintették át. A széniparban az együttműködés az új lelőhelyek feltárására és a kitermelés korszerűsítésére összpontosít. A kőolaj- és gázipari bizottság javaslatokat dolgozott ki a tagországok igényeinek fedezésére az 1990-es évekre.

KÜLKERESKEDELMI „FELFEDEZÉSEK”

Az árucere-forgalomban a kölcsönös szállítások — az egyes népgazdaságok belső gondjai miatt — nem nőttek olyan dinamikusnak, mint a korábbi években. Előrelépés történt azonban azon a téren, hogy a szállított termékek már jobban igazodtak az egyes népgazdaságok igényeihez, teherbíróképességéhez. A tervezési, külkereskedelmi és ipari szakemberek folyamatos tanácskozásainak eredményeként sikerült számos olyan terméket „felfedezni”, amelyet korábban tőkés országoktól vásároltak a tagállamok.

Az elmúlt esztendőben újra bebizonyosodott: különösen fontosak testvéri kapcsolataink rendkívüli helyzetekben. A KGST-országok például segítettek Lengyelországnak a szabad kapacitások kihasználásában a gép-, vegy- és könnyűipar területén. Ugyancsak jelentős az előrelépés a szabványosításban, tavaly mintegy 400 új szabványt fogadtak el.

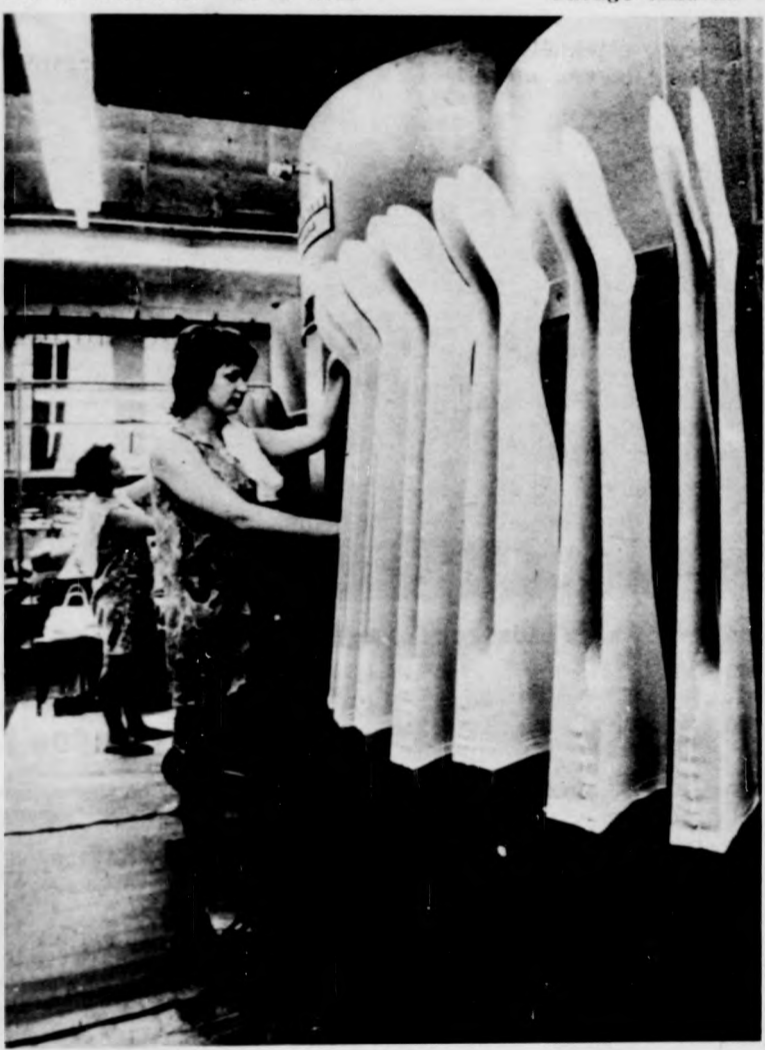
SÜRGETŐ FELADATOK

Az 1982-es esztendő természetesen jó néhány megoldást sürgető problémát is felvetett. Az egyik: lassú az előrelépés a gyártásszakosításban. Sokszor előfordul, hogy gazdaságilag egyik vagy másik termék, de mégis folytatják a termelését. Sok még a javítanivaló a tudományos-műszaki együttműködésben, a kooperációkban is. Az eddig aláírt megállapodások inkább kétoldalú szerződések, s még kevés igazán sokoldalú megállapodás született.

Ezek a kiragadott példák is mutatják: sok a megoldásra váró kérdés, feladat van bőven. A KGST fennállása óta eltelt 34 évben változtak a követelmények, módosultak a feltételek és a mód-

szerek. Eltérő mechanizmusok, irányítási rendszerek jöttek létre, amelyeknek összehangolása elengedhetetlen követelmény. Ugyancsak gondot okoznak a különböző árendszerek, a pénzforgalom bonyolultsága és nehézsége. Sürgető feladat olyan módszerek kidolgozása, amelyek segítségével a lényegében még ma is kétoldalú árucserét a részvevő országok többoldalú külkereskedelmi kapcsolata váltáná fel. A sok megoldásra váró probléma ellenére egy dolgot változatlanul: az együttműködés szükségességét. Ez a felismerés fogalmazódott meg a Varsói Szerződés Prágában megtartott januári csúcstalálkozóján, illetve a KGST VB legutóbbi moszkvai ülésén is.

Faragó András

A tagországok árucseréjében nő a fogyasztási cikkek részaránya. Képünkön: csehszlovákiai harisnygyár (Fotó: CTK - KS)

Komoly távlatok vannak a tudományos együttműködésnek. A szófiai Hegesztéskutató Intézet dolgozója közös KGST-programok végrehajtásában is részt vesznek (Fotó: BTA - MTI - KS)

Nehéz év után még nehezebb

Átütömezik a Hajdúsági Iparművek adósságait

Ismét újabb — ezúttal 1985-ig szóló — esélyt kapott tartóssá vált gazdasági-pénzügyi nehézségeinek leküzdésére a Hajdúsági Iparművek. A Téglyás melletti nagyvállalat évek óta gazdálkodási gondokkal küzd. 1978-ban szanálták a megye iparában jelentős szerepet betöltő gazdasági egységet, s akkor úgy tűnt: reális a kibontakozás lehetősége.

A termelés növekedett, az új gyártmányok piaci bevezetése sikeresnek bizonyult. Majd a piaci recesszió, a korábbi beruházások befejezésének költsége, az árfolyamváltozások nyomán a Hajdúsági Iparművek hosszú távra ható, tartós pénzügyi, gazdasági egyensúlyra megteremtésének esélyei ismét kisebbek lettek.

1982 nehéz esztendőnek ígérkezett. 1981 második felében csökkentették — az exportárat követő árképzés szerint — az automata mosógépek árait. Ez 1982-ben, egész évben mintegy hatvanmillió forintot árbevétel-csökkenést eredményezett. Az akkumulátorok gyártásának leállítása, illetve más cégnek történő átadása közel 70 milliós árbevételkiesést okozott a múlt évről, és 50 millióval kevesebb speciális terméket gyártottak Téglyáson. Ráadásul csökkent a centrifugák iránti belföldi kereslet.

Az előbbi — egyenként is elég kedvezőtlen — hatások csak részben sikerült elhárítani a keverőárcsúszó mosógépek és centrifugák áremelésével, több automata mosógép értékesítésével.

1981-ben 264 millió forintot tőkés exportot ért el a Hajdúsági Iparművek. A múlt év elején kialakult piaci helyzet alapján reális esély volt a tőkés exportterv 10 százalékos növelésére. Elsősorban bojlerre és radiátorok eladására kínálkozott lehetőség. Az esztendő első negyedévének végén az ország kedvezőtlen külkereskedelmi helyzete miatt a tőkés export fokozása előtérbe került. A Hajdúsági Iparművek — az akkori piaci ismeretek alapján — újabb 10 százalékos tőkés exportnövekedésre tett ajánlatot, ha az ehhez szükséges anyagi és termelési feltételeket — a központi szervek segítségével — megteremthetik.

Alapanyaghiány

A piaci lehetőségek gyors kihasználása azonban nem sikerült. Előbb a bojlergyártásban meghatározó szerepet játszó zománczókelemre kétszer meghibásodott. Ezt még különböző műszaki intézkedésekkel ellensúlyozni tudták, de a második negyedévtől folyamatosan akadozott a hidegen hengerelt lemezek szállítása.

A Dunai Vasmű egyes időszakban 4000 tonna alapanyaggal volt elmaradva és a szállított lemezek minősége nem volt megfelelő. Elsősorban a mélyhúzóhatóság és a homogenitás esett kifogás alá, s bár a Vasmű a hibás anyagokat díjmentesen kicserélte, a már kiesett termelési kapacitást nem tudták pótolni. Mindez természetesen kedvezőtlenül hatott a radiátor- és bojlergyártásra.

A vállalat év közben jelezte az ígért preferenciák elmaradását és az alapanyag késedelmes szállítása miatt módosította a tervet. A harmadik negyedéjében bevezetett importellenőrzési intézkedések két termékénél is kedvezőtlenül érintették a vállalatot. Az automata mosógépek és bojler gyártásához szükséges alkatrészek nem érkeztek időben. Majd az iparművekkel kooperációs kapcsolatban levő vállalatok készleteinek csökkenése okozott problémát. Elsősorban a festék hiányzott és ennek hiányában még előgyártást sem lehetett végezni, hiszen a lemezek alapozás, festés nélkül hamar rozsdásodnak.

Ekkor állt úgy a gyár, hogy a felajánlott többletexport már semmiképpen sem volt teljesíthető, s az

és egyéb okok együttes hatásaként a vállalat nettó árbevétele az 1981. évihez képest mintegy 8 százalékkal csökkent.

A rubelelszámolású export kis mértékben növekedett, de a nem rubel elszámolású kivitel — értékben — közel 13 százalékkal maradt el az előző évitől. Ebben persze a termelés problémáin kívül az is szerepet játszott, hogy a teljes export mintegy felét kitevő — francia frankban kötött — forrvíz-tároló exportból származó bevételt az árfolyam csökkenése számottevően mérsékelte.

A Hajdúsági Iparművek mérleg szerinti eredménye az 1981. évi 95 millió forintról 1982-re körülbelül 12 millió forintra esik, az elszámolás alapján szolgáló nyereség pedig az 1981. évi 133 millió forintra szemben körülbelül 41 millió forintra esik.

A vállalat gazdálkodását természetesen kedvezőtlenül befolyásolta a kamatláb kétszeri emelése, hiszen 1981 végén 560 millió forintot adósságállománya volt a Hajdúsági Iparműveknek. Az is negatívan hatott, hogy a kohászati termékek, energiatételek árai emelkedtek.

1981 végén befejeződött a komplex anyagmozgatási és raktározási rendszer kialakítását célzó 415 millió forintos beruházás is.

Az AEG-kapcsolat meghatározó lehet

Aki ismeri a Hajdúsági Iparművek termékeit tudja: jelentős az NSZK-beli AEG-Telefunken céggel kötött szerződések alapján gyártott termékek részaránya. Az sem titok, hogy az AEG súlyos pénzügyi nehézségekkel küzd, s a jelentős világégs gazdasági helyzete megintgott. Korábban már hírül adtuk, hogy az AEG és a Hajdúsági Iparművek szakemberei között üzleti megbeszélések kezdődtek, újabb termékek gyártásának átadásáról. Az AEG Telefunken racionalizálási programjában több termék know-how-jának átadása is szerepel. Így érdemes leszögezni: az együttműködés bővítése nagymértékben befolyásolhatja a Hajdúsági Iparművek helyzetét.

Ezek azonban egyelőre bizonytalan dolgok. Az most látszik, hogy az érvényes szabályozók betartásával 1983-ra a várható veszteség meghaladná a 200 millió forintot.

A Hajdúsági Iparművek helyzetét 1982 szeptemberében tárgyalta a kormány gazdasági bizottsága. Az akkori határozat szerint a vállalat helyzetét reálisan bemutató előterjesztést kell készíteni, ami tartós és kiegyensúlyozott gazdálkodást lehetővé tevő engedélyekkel, kiegészítve átfogó segítséget ad a Hajdúsági Iparműveknek.

A vállalat olyan komplex intézkedési tervet dolgozott ki, amelynek nyereségnövelő hatása — erre az esztendőre — 98 millió forint. A vállalati intézkedések hatására 1984-ben — az elmúlt évhez viszonyítva — 115, 1985-ben 103 millió forinttal nagyobb lesz a nyereség. Mindez kevéssé határozó, hiszen a Hajdúsági Iparművek nem kapna felmentést az exportkövető árképzés alól, 1985-ig a tervezett intézkedések ellenére is minden évben veszteséges lenne a vállalat. Ennek megelőzésére a gazdasági bizottság nemrégiben hozott döntése alapján a fennálló hiteltartozásokat a visszafizetési határidőn belül átütömezik. Itt érdemes megemlíteni, hogy 1982-ben több mint 200 millió forintot törlesztett a gyár korábbi adósságaiból.

A következő időszakban a kompetitív árképzés jövedelmezési korlátja kiszámításánál figyelmen kívül hagyhatják a magasraktár, a környezetvédelmi beruházások, illetve a ki nem használt

kapacitások többleteszközterheit. 1983-ra felmentették a Hajdúsági Iparműveket az exportkövető árképzés szabályai alól és szükség esetén ezt 1985-ig meghosszabbíthatja az Országos Anyag-és Árhivatal.

Az is segíti a Hajdúsági Iparművek pénzügyi, gazdasági helyzetének tartós egyensúlyba hozását, hogy a nyereségadó teljes vagy szükséges részét bevonhatják a beruházásokhoz kapott támogatási kölcsön törlesztésébe. A munkaerő megtartása érdekében erre az esztendőre a központi bérelemelés mértékét adómentesen alkalmazhatja a gyár. Erre azért volt szükség, mert az 1982. évi eredmények alapján nem lenne lehetőség 1983-ban bérfeljelésre.

A gazdasági bizottság határozatai alapján kedvezőbbek a Hajdúsági Iparművek lehetőségei a tartós kilábalásra. Nem lenne teljes azonban a kép, ha nem említene meg, hogy az ideiglenes egyik kulcskérdése a növekvő termeléshez szükséges import alkatrészek időbeni beszerzése. Miután a jelenleg érvényes importkeret az 1981. évi 92 százaléka, de ezen belül az első negyedéven csak az éves mennyiségnek a részarányosnál kevesebb része használható fel, óriási ellentmondás van a Hajdúsági Iparművektől megkövetelt termelésfelfutás, exportnövekedés és az ehhez nyújtott — és ésszerűen nem csökkenthető — import között. Hogy csak egyetlen — inkább elvi — példát említsünk, nem várható el közel 90 ezer automata mosógép gyártása, ha az 1981-ben gyártott mintegy 54 ezer mosógép előállításához szükséges alkatrészek 92 százaléka áll csak rendelkezésre.

Ez az ellentmondás önmagában megér egy alaposabb vizsgálódást, annak bemutatását, hogy mit tud tenni ilyen helyzetben egy nagyvállalat? A tavalyi példa mindenesetre elképesztő. Amikor az országnak nagy szüksége lett volna a tőkés export növelésére, a már említett problémák miatt a Hajdúsági Iparművek nem volt képes kiszállítani a szerződésben rögzített, megrendelésre készített, tőkés piacokra. Ezt a luxust aligha engedhetjük meg ebben az esztendőben.

Hajdú István

A szokatlanul enyhe időjárás várakozásra készítette a nádaratókat a Hortobágyon — a nádérés körülbelül egy hónappal eltöltődött. A munkák csak január 3-án kezdődhettek meg.

A Hortobágyi Állami Gazdaság dolgozói öt géppel fogtak hozzá az acélos keménységéről híres „sziki” nád aratásához. A dán aratógépek — egy gépen négy ember dolgozik — egy műszak alatt 12 500 kéve nádat vághatnak le.

Az enyhe idő továbbra is hátrányt jelent, hiányzik a kemény jégpáncél — a tavak lecsapolása után lehet hozzáférni a természhez.

Tavaly kétféle kéve nádat takarítottak be; bíznak abban, hogy ez a mennyiség az idén is meglesz.

A munkák valószínűleg április elejéig tartanak.

A nád mintegy 60 százaléka nyugati exportra megy. Az acélos keménységű „sziki” nádnak jó piaca van.

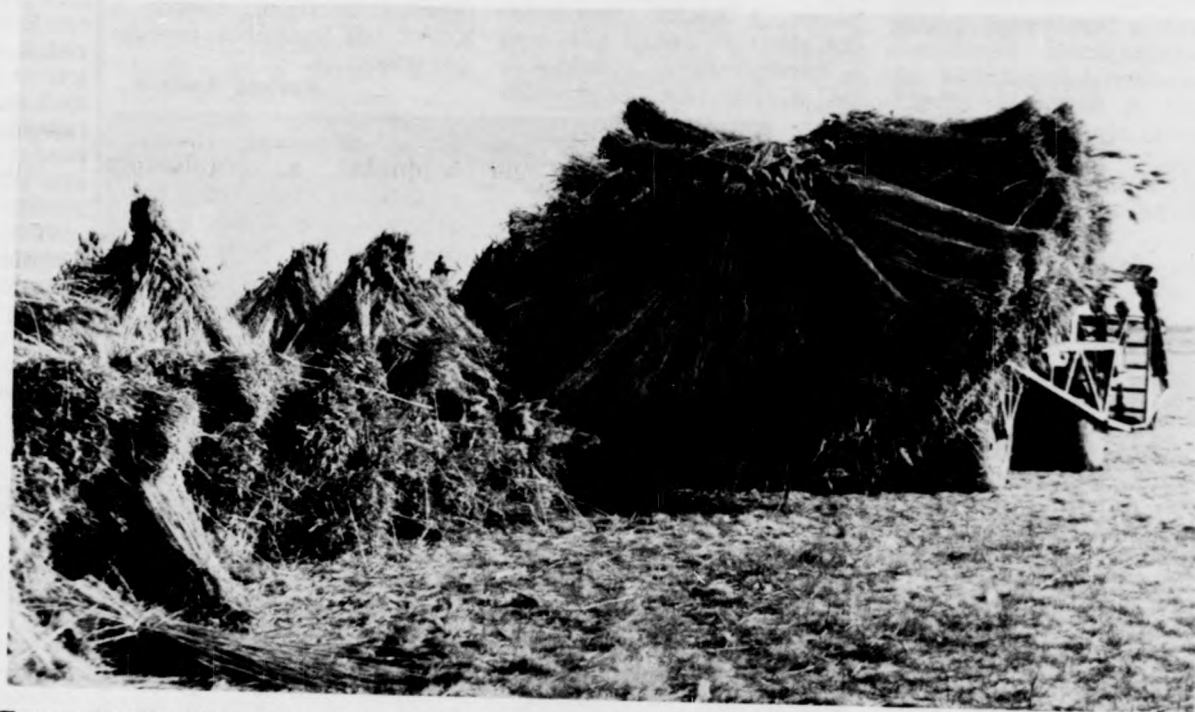
NÁDARATÓK

Ez a munkafázis még nincs gépesítve

Széllel szemben nem lehet... — kellemes!

Egyszerre 300—350 kéve nádat borít le a gép

Nagy József aratásvezető a levágott nád minőségéről győződik meg

Kúpokba gyűlik a termés, már csak szállítani kell

IKLÓDY JÁNOS KÉPRIPORTJA

Furcsa tél: a kerekek most sárral küzdenek

Népi kultúra

TEL

Az ötkötet

Eppen kétszáz Chambers Cyclogram megmondta, ahonnan az új Lexikon kötetében két évvel ezelő óta 26-féle szaklexikon tudományág önálló ismeretára kevesen körülbelül ferdésben az olvasóri másfelől az MTI létrehozott néprajzcsoportját, ahol a lással szinte hozzáálltak a fiúanyag eddigi erejéhez, do-sához. A magyar domány e nagy vá-élete egyik legjele-és sajnós, utolsó — a lexikont fősze-jező Ortutay Gy-áló néprajztudós-szerű szervező ter-indította útnak.

Kétszer ke

Egy, másfél, sőt, dig készülő lexik-nyitják, hogy az-gú munkák kész-kíván (gondoljunk Világirodalmi L-ra: nyolc év alatt a fele). Annál ör-ve, tehát, hogy a Ma-raji Lexikon öt-szinte rekordg-vált teljessé. Ez-csak úgy volt elé- a munkálatok az- megjelenése előtt- esztendővel meg- 1975-ben már elké-vezett kézirat. „M-konzszerkesztés cs-nyilatkozta 1977-b- —, hogy a terjedé-ső tervezéskor soh- véglegesen megáll- először kétkötetes- adására gondoltu- cikkek összeállítás- ránk kiderült, hogy- kúak voltunk a te- A meghatározandó- ra, tényekre, törté-

Szemlélet

A néprajznak, s- mereteit alfabeti- rendben leíró lex- tárgya szinte az- élet (amelynek- szerves része tört- nek), annak társ- ciális, anyagi és sz- tőrja. Visszatükr- raszti, falusi nép- gazdasági-társadal- zetet, magatartás- kodását. S épp ez- amely köré szakm- ben jól ismert v- södtek a lexikon- vel, fogadtatásáva- latban. A népraj- sokáig csak a fal- dult, s csupán az- tizedekben kezdte- revenni, hogy a v- megvan a maga n- a polgárok épület- vásárai, szokásai).- tet címszavainak- azáltal, hogy sze- a néprajztudom- szerkesztést megé- helyvíták idején, é- évek elején elfog- cióit, elméleti-mé- képzeléseit tükröz- mivel az igen terj- szétszórt néprajzi- mellett a már- adattárakban őrz- tos feljegyzésanya- nálja forrás gyan- sorban a 19. száza- falusi kultúrára v- Olyan kultúrára, egy zömmel paras- sias viszonyokkal- hető társadalom

Népi kultúránk ismerettára

TELJES A SOR

Az ötkötetes Magyar Néprajzi Lexikonról

Eppen kétszázötven évvel azután, hogy az angol Chambers Cyclopaediája révén a lexikon mint új fogalom meghonosodott a könyvészetben, az Akadémiai Kiadó műhelyéből kikerült a Magyar Néprajzi Lexikon első kötete. Az 1977-ben kiadottat 1979-ben követte a második, 1980-ban a harmadik, 1981-ben a negyedik kötet, néhány hete pedig a boltokban és az érdeklődők polcán is a sorozat záró, 1982-ben megjelent ötödik kötet. Teljes tehát a sor.

A teljesség egyfelől a Magyar Tudományos Akadémia lexikonkészítőségének érdeme, ahonnan az Új Magyar Lexikon kibocsátását követően két évtized alatt 26-fele szaklexikon, számos tudományág önálló betűrendes ismerettára került össze- szerülve felül felszáz kiadásban az olvasóhoz; dicsé- ri másfelől az MTA 1967-ben létrehozott néprajzi kutató- csoportját, ahol a megalaku- lással szinte egyidejűleg hozzáálltak a fiatal tudomá- nyág eddigi eredményeinek összegzéséhez, dokumentálá- sához. A magyar néprajztu- domány e nagy vállalkozását élete egyik legjelentősebb — és sajnos, utolsó — tetteként a lexikon főszerkesztőként jegyző Ortutay Gyula, a ki- való néprajztudós és nagy- szerű szervező tervezte el és indította útnak.

Kétszer kettő = öt

Egy, másfél, sőt két évtized- dig készülő lexikonok bizo- nyítják, hogy az ilyen jelle- gű munkák készítése időt kíván (gondoljunk csak a Világirodalmi Lexikonunk- ra: nyolc év alatt készült el a fele). Annál örvedesebb tehát, hogy a Magyar Néprajzi Lexikon öt év alatt, szinte rekordgyorsasággal vált teljessé. Ez azonban csak úgy volt elérhető, hogy a munkálatok az első kötet megjelenése előtt már tíz esztendővel megkezdődtek. 1975-ben már elkészült a terve- zett kézirat. „Minden lexikon- szerkesztés csapdája — nyilatkozta 1977-ben Ortutay —, hogy a terjedelmet az első tervezéskor sohasem lehet véglegesen megállapítani. Mi először két-kötetes lexikon ki- adására gondoltunk, aztán a cikkek összeállítása, az egyes cikkek megfogalmazása során kiderült, hogy szűkmár- kák voltunk a tervezéskor.” A meghatározandó fogalmak- ra, tényekre, történeti-társad-

dalmi, kulturális folyamatok- ra vonatkozó több ezernyi javaslat, valamint a szerkesz- tési munkák során fölmerülő új adatok és a szélesedő bibliográfiai apparátus szét- feszítette ezt a keretet. Az első kötet élére írt előszóban Ortutay így vélekedik: „A mű az illusztrációkkal együtt kb. 400 szerzői ívet tesz ki, s gondoljuk, belefér négy nagy lexikonkötetbe. Mindez annyit jelent, hogy a régi Magyar Néprajzi Lexikon négy kötetének több mint kétsze- resese lesz a mi lexikonunk, és minden önhittség nélkül állíthatom, hogy a néprajzi szaklexikonok, enciklopédiák között is kiemelkedő telje- sítmény ez a kollektív mű.”

A kettő, illetve kétszer két kötet helyett végül is öt sorakozik a polcokon, s nem- csak a szakembereknek, hi- szen az ötvézer példány túlnyomó részét a szakmán kívüli olvasóknak, a hagyomá- nyos népi kultúra iránt az utóbbi másfél-két évti- zedben egyre szélesebb kör- ben érdeklődőknek szánták. A remélt szerkesztői szándék megvalósult: a Magyar Néprajzi Lexikon — az első ilyen jellegű munka hazánkban — a hazai néprajztu- domány felszabadulás utáni eredményeinek hatalmas összegzése. Úttörő vállalko- zás, amely minden társada- lomtudomány számára gazdagodást hozott, illetve ígér. A több mint három és fél ezer oldal (száz színes kép- táblával és ábrák ezreivel), meggyőzően példázza azt is, milyen népes és jól képzett szaktestület tevékenykedik hazánkban az etnográfia mű- velésén. A majdnem kilenc- ezer kisebb-nagyobb cikket 96 kutató írta, a szerkesztők — Bodrogi Tibor, Fél Edit, Gunda Béla, Kósa László, Martin György, Pócs Éva, Rajeczky Benjámin, Tóth István, valamint az elhunyt Diószegi Vilmos és Vincze István — a magyar néprajz- tudomány legnevesebb sze- mélyiségei.

Szemlélet és szócikkek

A néprajznak, s így az ismereteit alfabetikus sor- rendben leíró lexikonnak is, tárgya szinte az egész nép- élet (amelynek kultúrája szerves része történelmünk- nek), annak társadalmi-szo- cialis, anyagi és szellemi kultúrája. Visszatükrözi a pa- raszti, falusi nép múltját, gazdasági-társadalmi helye- zetét, magatartását, gondol- kodását. S épp ez az a pont, amely köré szakmai berke- ken jól ismert viták sürű- södtek a lexikon értékelésé- vel, fogadtatásával kapcso- latban. A néprajz ugyanis sokáig csak a falu felé fordult, s csupán az utóbbi évti- zedekben kezdte kezdi ész- revenni, hogy a városnak is megvan a maga néprajza (pl. a polgárok épületei, piaci, vásárai, szokásai). Az öt kö- tet címszavainak tartalma, azáltal, hogy szemléletben a néprajztudományt a szerkesztést megelőző mű- helyviták idején, a hatvanas évek elején elfoglalt pozí- ciót, elméleti-metodikai el- képzeléseit tükrözi, illetve, mivel az igen terjedelmes és szétszórt néprajzi irodalom mellett a már meglévő, adattárakban őrzött kézira- tos feljegyzésanyagot hasz- nálja forrás gyanánt, első- sorban a 19. századi magyar falusi kultúrára vonatkozik. Olyan kultúrára, amelyet egy zömme paraszti, falu- sias viszonyokkal jellemez- hető társadalom organikus

közösségei teremtettek meg és használtak.

A szándék („a néprajz fogalomrendszerének teljessé- gével akartuk hálába fogni a magyar néprajz teljes anyaga- t”) megvalósulásához a szakmai kritika egyebek kö- zött azt az észrevételt fűzte, hogy vitatható az informá- ciók érvényességi körének határa. Ami a társadalmi ér- vényességet illeti, „a Lexi- kon értelmezésében a néprajz, a nép fogalmához... el- sődlegesen a munkamegosz- tás nem társadalmi, hanem inkább területi, illetve települési kategóriákkal meghatá- rozott jelenségei kapcso- lódnak: a nép legtágabb is- mérveivel a falusias keretek lesznek.” (Ethnographia, 1980, 481. l.). Térben sincs pontosan meghatározva az egyes címszavak alatt leírt jelenségek érvényessége, és némely esetekben bizonyta- lan, illetve némileg követke- zetlen az időbeli kiterjedés is (nem mindenhol világos, hogy az egyes népszokások, népviseletek stb. meddig vol- tak érvényesek, élő haszná- latban). Az első recenzensek egyike, Szibó Mátyás szeri- nt „A Magyar Néprajzi Lexikon jelen formájában vitathatatlanul az iparosodás előtti paraszti (agrár) társa- dalom emlékműve. A leg- több tárgyalt jelenséget a lexikon nem emeli át az ipa- rosodás, a polgárosodás ha- tárának küszöbén... nem tükrözi teljesen az utóbbi

években kibővült kutatási feladatokat. A polgári kultú- rával való kapcsolat számai igen vékonyan mutatkoznak, a munkásság életformája pe- dig alig kapott helyet.”

A mély tökéletes munká- nak is a szemére vehető persze, hogy mivel lehetett volna bővíteni. A Magyar Néprajzi Lexikon azonban a fentebb idézett megállapí- tások ellenére is megala- posítja az MTA néprajzi ku- tatócsoportjának azt a remé- nyét, hogy az öt kötet a készülő Néprajzi Atlással együtt biztos alap, gondos előtanulmány az új, a szüle- tendő Magyarországi Néprajzi- hoz. Címszavainak rendszere az egyes nagy tárgykörök keretein belül logikus fel- építésű és (egy-két bibliográ- fia hiányosságától, névelírás- tól eltekintve) pontos; a szó- cikkek egységesen tárgyilago- sak és ismeretközlő jellegűek, sok helyütt egy-egy fogalom, tárgy, folyamat stb. minden eddigéig pontosabb meghatá- rozását adják; jelentős néprajzi tárgjak és jellegzetes néprajzi csoportok olvasmá- nyos leírásai éppúgy megta- lálhatók közöttük, mint a tudományok elméleti tájé- kozottságát tükröző tömör ismertetések, összefoglalások, Monumentális adattár, az úgynevezett hagyományos paraszti társadalomra vonat- kozó rengeteg konkrét, pon- tos ismeret és ábrázolás ke- rült birtokunkba az Akadé- miai Kiadó műhelyéből.

És végül: egy kis hazai

Az e tájon élő olvasó szá- mára különösen fontos az I. (A—E) és a II. (F—K) kö- tet, a debreceni, illetve a hajdúkkal, a Hajdúsággal foglalkozó címszavak révén. Ezekből a jól, tömören meg- írt (bár nem minden esetben a tárgykör jeles ismerője- ként számon tartott szerző tollából származó) cikkekből egyebek között a debreceni bútor, cifraszűr, kerámia, pi- pa, szekér, talyiga, a debre- ceni viselet és Debrecen népe, valamint a hajdúk, hajdúha- gyományok, a Hajdúság és a hajdúkérdés meghatározását, mibenlétét kapja meg az olvasó. Itt kell megjegyezni valamennyi kötetre szánt érvényességgel, hogy a kidol- gozás alaposágát a munkatársak speciális érdeklődése vezette: sok helyt észreve- hető az aránytalanság azok- nak a témáknak (pl. népmese- kutatás, népi orvoslás stb.) a javára, amelyeknek kitűnő szakértőik vannak a magyar néprajzosok körében.

A szöveges ismeret szem- léltető-kiegészítő, ugyancsak sokrétű képi tartalom érteke vitathatatlan. Jólétes érzel- szel fedezhetjük fel a debreceni kerámia vagy a debreceni pipa szócikkhez tartozó két- kétdoldalas képanyagot, to- váább az aratás szokásait, munkafolyamatait (127—8. és 151. l.) a Debrecen környé- kén készült felvételeken be- mutatott illusztrációkat és a cséplés ugyancsak innen származó némelyik képét (488—9. l.). Körültekintő an- vanygyűjtésre és gondos vá- loztatásra vall, hogy az öt kötetben sok a Debrecenből, közelebről a Déri Múzeum- ból származó kép, rajz, tárgyfoto — találhatunk hor- tobagyi felvételt a 19. század végéről, balmazújvárosi és 20. század elejéről, valamint nánási, sámsoni, bősörményi fényképeket a harmin- cas-negvenes évek között — és örömmel az ember csökken- ti, hogy az illusztrációk ada- totlása itt-ott hiányos.

A Magyar Néprajzi Lexi- kon csaknem száz szerzője között több debreceni illető- ség szerző neve is szerepel. A címszavak megírásában, kidolgozásában és összeállí- tásában részt vett Balogh István, Dankó Imre, Dorogi Márton, Gunda Béla, Újváry Zoltán és Varga Gyula.

Juhani Nagy János

Remenyik Zsigmond: Vén Európa Hotel

BEMUTATÓ A CSOKONAI SZÍNHÁZBAN

Regényből, illetve a Vész és kaland című, a húszas évek Dél-Amerikáját bemu- lató regénye egyik részletéből dramatiszta Remenyik Zsigmond a Hotel Leutscher Bund című színművét, mely később a Vén Európa Hotel címen vált ismertté. A dra- matizálás nem járt tökéletes sikerrel, már ami a mű for- mái, műfaji értékei illeti: alapvetően epikus maradt, hosszú, lassan bonyolódó, A tragédia anyaga — mondja Remenyik Zsigmond monog- ráfusa (F. Nagy Sándor) — nem is alkalmas arra, hogy hagyományos dráma szüles- sék belőle. „Szerencsevadá- szok, boldogtalan szenvedők, cethalászok, pincérek, rend- őrszökecskék, csalog és tisztességesek vonulnak fel az egyre romló, összedőlő fenyegető szálloda előcsarno- kában. Ahány szerelő, ahány kapcsolat, annyi emborsors és annyi epikába kívánczó történet.”

Balogh Gábor, a darab ren- dezője tehát csak használt volna a drámanak, ha bár- rább kézzel húzza, rövidíti a cselekményt: játszásidejé- ben is szűkebbre szabva a művet, de némileg lazábbá is téve a túlzottan szövege- nyes epizódokat. Némely motívum kétszer-háromszor is „elmesélődik” a színpa- don, s veszedelmesen lela- sítja a játék a ritmust, unat- lombba fullasztja a szituációt. A nézőkre egy tömbben, sűrűn zúdul a tragédia, s egy idő után elveszítjük a drá- ma iránti fogékonyságunkat: Don Carlos, a szállodatulaj- donos halálakor — megölés- ekor — már telítettebbek vagyunk annál, hogy a mű dramaturgiailag egyetlen igazi drámai helyzetet kel- lő nyitottsággal fogadjuk, hogy a szituációt valódi drámai eseményként éljük át.

Mindezt azért véljük eny- nyire lényegesnek, mert ha elfogadjuk Balogh Gábor erősen a mű realizmusára koncentrált darabértelme- zését, akkor talán már a h- lizások-rövidítések elegendő- nek bizonyulhattak volna ahhoz, hogy határozott, ér- dekesítő, eleven színpadi játékok élvezessünk. Mert a Buenos Aires-i szálloda Európából emigrált tulajdo- nosa (Sarkóczy Zoltán sok- színű, érett, érzékeny, bár olykor gesztusaiban, eszkö- zzeiben önméltó alakítása), a szeretelenségtől, ma- gánytól lassan felbomló sze- mélyiségű, gonosz, roncs- lódó feleség (Agárdy Ilona játssza, szép pillanatokkal, de nem eléggé árnyalt esz-

köztárral), Anna, Don Carlos sógora, titkolni akart sze- relme, akit ellenállhatatlan- nul sodor lefelé tisztátalan környezete (Vándor Éva alakítja hihető tisztasággal és eltökéltséggel), a velejég romlott, már végzetesen romlott utcalány Erna Lie- big (mértékartóan, a figura selajai, romlatlan arcát is sejtetően rajzolja meg Bes- senyei Zsófia), vagy Horst Bock, a minden hájjal meg- kent, térdcsuszó, alázatos, de az életben maradásáért semmilyen eszköztől vissza nem riadó, végül gyilkossá váló pénztáros (Korcsmáros Jenő kelti életre, szépen ki- fejte a figura végletes ki- szolgáltatottságát, a kény- szor-pályára került élet üsz- tönök által vezérelt reakció- it), s a többi alak sorstragé- diája önmagában is, tény- szerű realitásában is nagy hatású, megrendítő. A játék, a színészszerzés alapján arra kell következtetnünk, hogy a rendező a Vén Európa Ho- tel drámai közlendői, sugal- latai, jelentésszintjei közül e személyes drámákat s azok közvetítését vélte a legfonto- sabbnak. (Ezt a vállalt rea- lizmust számon kérve viszont okkal említhetünk néhány technikai műhibát: például, hogy az áramújtotta csapos hulláját a pincében „feleit- vé” szögezik be két hónapra a lejárati ajtó; hogy az al- kalmazottak oly szakszerű tudófogásokkal verekednek, melynek láttán egy bíró a pontozófüzet után nyúlna; hogy a rozoga, összedőlő akaró szálloda olyan zajok- kal-zörejekkel készül az öss- szedőlésre, melyekről pontos- san tudható, hogy mikor, melyik műszaki szolgáltatja a kezében tartott fadarabbal és egyébbel.)

Elfogadva tehát a mű ilyen- tértelmezését, mégis föl- vethető a kérdés: nem keve- sebb-e — színpadi élmény- ként is — így a dráma, mint eredendő, expresszív re- tegezett jelentésszé- zés? „Hagyományos”, rea- lista drámanak többek kö- zött azért is nehéz játszani, mert bizonyos elemei csak a sejtelmességtől, a misztikától élednek föl, egyébként ért- hetetlen koloncként lógnak a történet nyakán. A néző az utolsó jelenetben megtudja, hogy e házat megalkotta egykori alapítója, a mostani szállodatulajdonos, nagyva- ny: roskadjanak össze a fa- lak, szakadjon le a tető, lep- tye el a víz, romhalmaz le- gyen belőle, ha „falai közé befészkelte magát a gonosz”. Ezt az alapítólevélben rögzí-

tett titokzatos átkot úgy ol- vassa föl a szerepből telje- sen kilépő, amolyan narrató- ri szerepkörbe helyezkedő Agárdy Ilona, mintha egy valóságos bíróság jegyző- könyvet olvasna föl — s így, teljesen félrevezetően, meg is magarázza a szálloda pusztulásának okát. Holott ez már nem a realizmus felségterülete: ennek a sejtelmes, kí- sértő átkoknak kezdettől be- kellene lengenie az egész előadást, hogy a szöveget a végén is misztikának tekint- hessük, nem tőbnek, de nem is kevesebbnek. Balogh Gábor darabértelmezése sze- rint ennek a szövegnek nincs helye az előadásban, mert nincs helye az általa jelzett jelentésszintnek sem. Reme- nyik azt írja: a mű „jelké- pes” színhelye a dél-ameri- kai város — mert hiszen va- lójában a második világhá- ború felé szédülő, fasizálódó Európát is ott kellene e tö- méntelen tragédia, széthul- lás, kín, emberi szelhetlen- ség, megaláztatás színter- ként látnunk. Hogy ezt a nyilvánvalóan létező szim- bólistát egy újabb jelenté- s- réteg felváltására nem használta föl a rendező; ez bizonylan kevesebb tette önmagánál a művet. Ahhoz persze, hogy e jelképiség a szövegen kívül is érzékel- hető legyen, a jelenlegi, szik- káran realista díszlet (Dóra Gábor nagy játékeret ha- gyó, de nem túl invenciózus tervezése) alkalmatlannak tetszik.

Kár, hogy Balogh Gábor nem vállalkozott többre a lát- totaknál Remenyik Zsigmond darabjánal kapcsolatosan: jelenleg olyan „stáb” áll a rendelkezésére, mely személynként s együttesen máris képes, mint amit — például ebben az előadásban — kívántak tőle. Az említett főbb szere- peket játszó színészekben ki- vül Rosta Sándor keményen és cinikusan kegyetlen Kes- selstadtya is bizonyítja ezt, de epizód szerepében jó Dá- nielny Zsolt is: csaposa jel- legzetesen flegma és némán gyűlölködő. Albert — az író hasonmása — (Lipcei Tibor) tehetetlenül tisztességes, Eugénio, az üzletvezető (Wellmann György) fokoza- tosan megkeményedő alkalm- zott, Lüdicke (Pinczés Ist- ván) szolgálataiban is főle- nyes és fenyegető —, s fel- adatát jó színvonalon oldo- ta meg a népes szereplőgár- da többi tagja is.

Cs. Nagy Ibolya

Maghy Zoltán nyolcvanéves

Maghy Zoltán festőmű- vész, a Hajdúsági Nemzet- közti Művésztelep alapító- tagja ma, január 29-én ün- nepli 80. születésnapját. Mi is lehetne szebb és mel- több e naphoz, mint egy olyan gyűjtemény kiállí- tása, amelynek anyagát a közel hat évtizedes mű- vészpályája legjobb alkotásai- ból válogatták.

Maghy Zoltán több ezer rajza, táblaképe egy festői eredményekben gazdag életművet reprezentál. Al- kotásai vallomások arról a világról, tájról és az em- beréről, Hajdúböszörmény- ről, a Hajdúságról, a Horto- bággyról. Mindig festőként látta és élte meg a világot, és mindig az abban rejlő szépséget kereste tárgy- ká- ban, természetben, építmé- nyekben, mindenben, amit az ember keze és esze mun- kájával alkotott. Festőként válogatott az élet jelensé- geiben, a látvány elemei- ben.

Vaszary János és Glatz Oszkár egykori tanítványa Káplár Miklós mellett kap- tott egy életre szóló indít- tást és táj festői szépsége- nek ábrázolásához. Maghy Zoltán egész művészpályá-

ján hű maradt a fiatalon vállalt festői programhoz. Szóban is megfogalmazta: egy festőnek azt kell feste- nie, arról kell beszélni, amit igazán jól ismer. Ké- peinek száza beszélnek a szülővárosról: utcák, terek, zugok, kertek, udvarok, jel- legzetes házoromzatok, ka- puk, kerítések, építmények, temetők mind-mind témá- ul kínálkoztak. A város ezernyi arca örökítődik meg képein. Fărădhatatlanul és kitartóan keresi a világ szí- neit: zöldjeit, barnáit, sár- gaít, kékeket s tárgyainak formai jellemzőit. Valóság iránti tisztelése s ragaszkó- dása jut kifejezésre abban, ahogyan és amilyen hűsé- gel ragaszkodik a látvány- hoz képei megalkotásakor. Nemcsak a város régi arca, hangulata, de az évtizedek változásai is odairódtak képeire. Így hát egy kicsit történelmi tükrök, amibe a tárlat látogatója bepillant- hat. Témái megválasztása ugyanolyan nyitott tu- dott maradni, mint festői eszközeinek megújításában. A nagyüzemi mezőgazdaság tábláival kinyíló határ, a gyümölcs- és szőlőskertek színpompás vegetációja, a

dűlőúti akácok, a Horto- bággy pártalan szépségű lát- ványa mindig és még most is festésre sarkallja.

Maghy Zoltán realista művész, aki a látványból, a látott világ motívumaiból indul ki, az alakítja, for- mája gondolatait. Ez azon- ban sohasem jelent natu- ralis ábrázolást — hanem mindig művészi átirást, s ezzel együtt azt is, hogy be- lefesti önmagát, egyénisé- gét, a világhoz és az embe- rekhez való viszonyát, táj- és tárgyszeretetét, tisztele- tét képeibe. S ezek ettől válnak sugárzóvá.

Maghy Zoltán Hajdúbö- szörményben él, s élete le- életének nagy részét. A vá- ros festője, de mindig több és más is. Alkotásai olyan művészi értékek, amelyek a haza e kis darabjáról be- szélnek általánosító erővel. Gyűjteményes kiállítását január 29-én 16 órakor a hajdúböszörményi városi művelődési központ nagy- termében Pogány Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria nyugal- mazott főigazgatója nyitja meg.

László Imre

Mi az egyetem dolga? A leendő diplomások és a közművelődés

Az ország főiskolái és öntevékeny művészeti egyetemistái nemsokára ismét kirajzanak, hogy a sokéves hagyományt folytatva ismét az úgynevezett téli népművelési gyakorlaton vegyenek részt. Jól ismerik a kirándulásnak és az egész speciális formájának, amelynek célja, szerepe, hogy őket, a leendő értelmiségieket bekapcsolja a közművelődés gyakorlatába. Annak is a legközepebbé, lévén, hogy a téli népművelési gyakorlatok színhelye általában valamelyik kisebb település művelődési háza.

Nemrégiben rövid, de éles hangú vita zajlott róla egyik képes kulturális hetilapunkban. A vitában más-más véleményeket képviseltek a fiatalok és a gyakorló népművelők, csupán egyben értettek egyet: a téli népművelési gyakorlat jelenlegi formájában nem sokat ér. A vita mint vészjelző megette a magától, sőt újabb meditatív, eszmecsere-t váltott ki az értelmiségiek szerepéről a közművelődésben, s arról, hogy ebben milyen részt vállalnak a különféle egyetemek, főiskolák.

Legnagyobb egyetemünk, az Eötvös Loránd Tudományegyetem közművelődési titkárságának vezetőjével, dr. Vasy Gézával ezekről a kérdésekről beszélgettünk.

— Sohasem volt kétséges, hogy a szakembereket — a mi esetünkben tanárokat, tudósokat — képző felsőoktatási intézményeknek milyen nagy a felelősségük abban, hogy a fiatal diplomások résztvevői, alakítói legyenek lakóhelyükön a közművelődésnek — mondja dr. Vasy Géza. — Rendeteg kezdeményezés született ennek érdekében, amelynek keretében foglalta a közművelődési bizottságok megalakításával történt. Az előzmény az oktatási miniszter utasítása, amely 1976-ban rendelte el a közművelődési bizottságok szervezését, de részletesen kidolgozott irányelveket is közrebocsátott a végzendő tevékenységről. Az operatív feladatok ellátására hozták létre a közművelődési titkárságokat. Ennek ugyan már hét éve, de a legtöbb helyen eltelt néhány esztendő, amíg a bizottságok, titkárságok megtalálták a legmegfelelőbb működési kereteket, formákat.

— Céljait változtatlanok maradtak?

— Sem céljaink, sem fő feladataink nem változtak. Közéleti érdeklődésű, társadalmi felelősségű, politikailag, ideológiailag művelt, közösségi embereket kell nevelni, akik képesek a közművelődésben rájuk váró feladatok megoldására. A mi egyetemünkön, az ELTE-n, számos progresszív hagyományú közösség szolgálja ezt a célt. Művészeti együttesek közül az énekkart, az Universitas együttest említhetném, amelynek tagjai már diplomásként vidékre is vissza-visszajárnak. Az

ERDEI SÁNDOR VERSEI:

Üzenet

Csórében kék magassággal
vállamra szállt egy galamb.

Embretagadóvá vált
az isten az égben.

Mögöttem összesúgnak
kajánul szellőszereim.

Már tudom: tavasszal nem jut
karomba hóvirág-kedves.

Emlékek...

Emlékek nőnek az éjszakából,
kísértő gyerekkor-távoli hangok,
és csecsemőkör-messzi ízek:
az áldott, éltető anyatejé.

Mos, vissza, születésemre nézek
és vádoló foszlányokat hallok
az anyaméh-visszhangú írásból.

Elhalkult eseten topogásom,
csúszó-mászó topánka csoszogásom,
anyám szép zenéje: csacsogásom,
parányi, rettegő szorongásom,
zokogva-, sírva-szuszogásom,
halk, becéző dorombolásom;
— nem lelem sehol gyerek-másom.

Kérés

Ha kamionnak ütközünk véletlenül,
szóljon előtte a sofőr: az élni vágyók
hadd szálljanak le és maradjanak
csak a vállalkozók. En haza
akarok jutni: kedvesem karjaiban
már kerekedik az ölelés.

SZIKSZAI KÁROLY:

SZEMTANÚK

Az autó egyetlen zúgása el-
álmósította a férfit. „Meg kel-
lene állni valahol, mielőtt
tényleg lecsúszna a szemem”
— gondolta, és lopva a feleségé-
re pillantott. Az asszony — negyven
közül, vörösrre festett, dúskeblű nő,
abból a típusból, aki után még néhány
évvél ezelt is megfordultak a férfiak,
a teherautósóforok pedig obszécen
szavakat kiabáltak felé a vezetőfülké
ablakából —, fejét a tűzpiros műbőr-
borítású fejtámlán pihentette, és egy-
kedvűen bámulta az autópályára végtel-
en-szürke aszfaltcsíkját.

Hajnali ötkor indultak Velencéből,
és három órája nem szóltak egymás-
hoz egy szót sem.

A férfi a leálló sávra kanyarodott,
majd néhány másodperc múlva csi-
korogva fékezett.

— Ha nem akarunk megdögleni,
legalább egy órát pihennem kellene
— mondta, és anélkül, hogy a feleségére
nézett volna, harakolt néhányat, majd
kiköpött az ablakon.

Az asszony fölényes mozdulattal
emelte fel fejét a tűzpiros műbőr borí-
tású fejtámláról; cigarettára gyújtott,
és a füstöt a férfi arcába fújta:

— Szóval álmos vagy? — kérdezte,
hangjában félreérthetetlen gúnnyal. —
Hát ki a franc akart Nápolyig jönni?
A helyett, hogy már Velencéből haza-
mentünk volna...

— Ezt már tegnap is elmondtad.
— Igen elmondtam. És ma is el-
mondom, és holnap is el fogom mon-
dani...

A férfi dobolni kezdett a műszerfal-
on, aztán hangját egy fokkal feljebb
emelte:

ÉRTSÜNK SZÓT!

Gyermekeknek címzett könyvek

A művészi alkotás folyamata régtől fogva érdekli az embereket. Erről tanuskodik számtalan följegyzés, megá-
lapítás, vélemény maguktól a művészekről.

Erősen befolyásolhatja egy-egy mű sikerét vagy bukását a jól vagy rosszul megválasztott cím is. A címadás minden-
képpen a figyelemfelkeltést célozza. Az V. országos gyer-
mekkönyvhét újdonságainak jegyzékét áttekintve a legvál-
tozatosabb képet nyerjük. Általában hatásosnak minősülnek
a rövid, hangulatos címek (Rónaszegi Miklós: *A gézengű-
zök*), szemben a hosszadalmas, több szavas megoldásokkal.
Az általánostól azonban óvatossá kell lennünk (pél-
dál: Balázs Anna: *Képzeld, kórházban voltam!*). Minden
esetben funkciója van a költő, író által kiválasztott cím-
nek: lehet kulcsszó, lehet a legfőbb gondolat, állítás hordo-
zója, megjelölheti a témát stb.

A címadást befolyásolja a korhangulat, a divat is. A di-
vat pedig változó, szeszélyes, kiszolgálja nem könnyű.
Egy-egy sokat sejtető cím olykor kiváló reklámfogás lehet,
különösen, ha idegen nyelvről kell lefordítani a magyar
olvasó számára. Jól sikerültnek mondhatjuk Jurij Koval
történetének címét: *Szeleköttya nyomozó. A szeleköttya ösz-
szétel nem szabályos, éppen ebben van az ereje. Egyesít
a szeles, szeleburdi és kelekettya főhős „ereykeit”.*

Gyakran szerepelnek megfelfejtett, vagy annak tűnő
nevek a gyermekkönyvekben. Gondoljunk csak Lázár Ervin
népszerű meséinek alakjaira: *Berzsián és Dideki, Vacskamati,
Dömdödöm...* Ezeket a gyerekek könnyebben meg-
fejtik, mint a felnőttek:

„Csiga-biga gyere ki,
Eg a házad ide ki!” (Ime, a Dideki)

Az újdonságok között is akad idesorolható című: Kádár
Péter Tekergő *Habakuk*-ja: e bibliai kispróféta neve ma
alig ismert. Közkeletbe Varga Katalin alliteráló könyv-
címei is: *Gögös Gúnr Gedeon, Mosó Masa mosodója.*

Érdeklődésre tarthat számot az a könyv, amelynek címe
a köznyelvitől eltérő stílusérteget szókincsből emel át né-
hány elemet a sajátjába. Ez évben jelent meg Agh István
meséskönyve: *Struga manó csöngölődik* címmel. Nem hi-
szem, hogy mindnyájan értjük, mit is jelent ez a furcsa
hangzású igealak. A *csöngölődik* szó nem szerepel címszó-
ként sem az Értelmező kézikönyvtárban, sem a Szinonima-szó-
tárban. Az Új magyar tájszótárban azonban pontosabb
alakváltozatát is megtalálhatjuk. Ez a szó a csángók nyel-
vében él „kapaszkodik, akaszodik, csimpaszkodik” jelen-
tésben. Az Erdélyi magyar szótörténeti tár II. kötetében a
szónak egy szinonimája szerepel *csömpölődik* alakban.
Megtalálható a szó a Wichmann-féle német nyelvű csángó-
szótárban is. Közlebről tehát a moldvai és a hétfalusi
csángók körében használatos. — És természetesen a húsz-
centis Struga manó jellemzésében.

A költészettel való közelebbi ismerkedést, a versek han-
gulatának felfedezését kívánja elősegíteni Kiss Benedek
Zene-bona című verseskötetével. A játékosra utaló ikerít-
és szerencsés választás, hiszen a gyermekversek szókincsé-
nek állandó forrását jelenti ez a szóalkotási mód.

A sort lehetne egyéb érdekes példákkal folytatni. A ki-
választott címek figyelemfelkeltő funkciójukat jól betöltik
éppen szokatlanságuknál fogva. Ha a művek képesek a
gyerekek érdeklődését tartalmukkal is ébren tartani, az
írók elérték céljukat.

Kovács Eva

MIT L A MOZ

A világ filmművés-
sora készülnek az i
műveket feldolgozó
A világirodalom kir
hetetlen forrás, és n
a klasszikus művek,
a bestsellerek, lektú
a krimik is sorra film
ra kerülnek.

Kinek nem tartoz
venc olvasmányai kö
ling két híres regény
dzsungel könyve és
Tiki-Tévi? Ez utóbbi
szovjet-indiai közö
dukcióban forgatták
nos című filmet egy
nult kisfiú és egy k
monguz barátságára
nőttekhez és gyerm
egyaránt szól egy ma
is, a Leszja Ukraink
jéből készült Erdei
szegény pásztorfiú
tündér szerelméről
hűség, a hiúság nag
beri problémáit tükrö
dezője Jurij Iljenko,
replője Ivan Mikolaj

Verne Gyula regén
sorolhatatlan sok fil
gozza fel a legkülön
országokban. Most c
vák stúdiókban és a
tós helyszíneken k
Várkastély a Kárp
filmváltozata. A rom
történet bővelkedik re
ben. Rendezője,
Lipsky nevével olyan
sok fémjelzik, mint
gyilkosság elég lesz,
sem! és az Uraim, m
Einstein! A főszerep
zött pedig bizonyára
ki szívesen látja vis
Kórház a város szélén
sorozat talán legke
jó humorú, emberse
vosát, Strosmajer
azaz Milos Kopedky

A nagy magyar r
kus, Jókai sem hiá
természetesen a sorb
levizióban már látott
len vár a mozik m
kerül. Főszereplői:

multa. Végül is N
van. Negyvenévesen
dorodott magától,
férjétől. Az első ke
éjszaka után már le
hagyta volna a nagy
filmekről, prospektu
rosokat, vendégl
ket... „Szart ér az
a férjének két nappal
összevesszük. De m
fog válni és kész.
neki itélik. Végül
öröklakás a Mátyásh
dolog. A férje meg
hoz. A kurvái hozza
öt...

Eppen egy újabb
rágyújtani, amikor
lett figyelmes. Az
születébe egy lapos,
kocsi érkezett. Két f
lőle, és azonnal az
pelték. Közükben
rongattak.

Az asszony félelem
cal a férjéhez rohant.
— Hé, ébredj már
Nem halod? Ébredj
A férfi kinyitotta
volt, duzzadt és csú
— Mit akarsz? —
megérezte lehetetle
szájszagot, amit más
dott elviselni.

— Ott lent valam
ténik — mutatott az
pályára felé.

A férfi fölt
elindult a
Lenézett, és
— A gé
sépét! — súgta a fe
Az asszony az aut
ról előhalászta a Z
a férfinak.

A férfi izgatottság
élességet állítani. A
kizuhogó lövedékek
nit halj kattanásait,
autó mellett térdel
be temette.

Kimeríthetetlen forrásból

MIT LÁTHATUNK A MOZIKBAN?

A világ filmművészetében sorra készülnek az irodalmi műveket feldolgozó filmek. A világirodalom kimeríthetetlen forrás, és nemcsak a klasszikus művek, hanem a besztelerek, lektűrök, sőt a krimik is sorra filmvászonra kerülnek.

Kinek nem tartozott kedvenc olvasmányai közé Kipling két híres regénye, A dzsungel könyve és a Riki-Tiki-Tavi? Ez utóbbi nyomán szovjet-indiai közös produkcióban forgatták az azonos című filmet egy megbérelt kisfiú és egy kigyóoló monguz barátságáról. Felhívottakhoz és gyermekekhez egyaránt szól egy másik mű is, a Leszja Ukrajnka meséjéből készült Erdei dal. Egy szegény pásztorfiú és egy tündér szerelméről szól, a hűség, a hiúság nagyon emberi problémáit tükrözi. Rendezője Jurij Iljenko, főszerplője Ivan Mikolajcsuk.

Verne Gyula regényeit feldolgozó filmek sorra készülnek. Nem hiába a legkülönbözőbb országokban. Most csehországban készült a Várkastély a Kárpátokban filmváltozata. A romantikus történet bővelkedik rejtélyekben. Rendezője, Oldrich Lipsky nevét olyan alkotások fémjelzik, mint a Négy gyilkosság elég lesz, kedvesem! és az Uraim, megöltem Einstein! A főszerplők között pedig bizonyára mindenki szívesen látja viszont a Kórház a város szélén tévsorozat talán legkedvesebb, jó humorú, emberséges orvosát, Strossmajer doktort, azaz Milos Kopedykt.

A nagy magyar romantikus, Jókai sem hiányozhat természetesen a sorból. A televízióban már látott Névtelen vár a mozik műsorára kerül. Főszerplői: Koncz

Miléne Demongéot a Tamás bátya kunyhójából készült filmben

Jessica Lange — a Postás mindig készen csemeté főszerplője

Gábor, Pap Vera, Tordai Teri.

A gyakran megfilmesített regények közé tartozik a Tamás bátya kunyhója is. Ezúttal több ország filmeseinek összefogásával, olasz vállalkozásban készült film, Radványi Géza irányításával. A főszerplők a fekete bőrű amerikai John Kitzmiller, az NSZK-beli O. W. Fischer és a francia Miléne Demongéot játssza.

Filmcsemegének ígérkezik a Várnász. A spanyolok készítették nagy írójuk, Garcia Lorca művéből a nehezen meghatározható műfajú alkotást. Antonio Gades és világhírű társulata munkáját láthatjuk, ahogyan balettel formálják Lorca drámáját.

Osztrovszkijnak a magyar színpadokról is ismert műve, a Bolond pénz az alapja az

azonos című szovjet filmnek, amelyet a neves rendező-színész, Jevgenyij Matvejev készített. A főszerplők között van Jelena Szolovej és Alekszandr Mihalkov.

Kemény fába vágta a fejszéjét Ton O'Horgan amerikai rendező, amikor filmre vitte Ionesco Orrszarvuját. Az eddigi hírek szerint a vállalkozás jól sikerült, erőteljesen érzékelteti az író antifasiszta állásfoglalását. Ebben bizonyára jelentős szereket van a kitűnő színészeknek: Zero Mostelnek, Gene Wildernek és Karen Blacknek.

A misztikus Arthur-legenda is celluloid szalagra került, mégpedig kétrészes filmben, Excalibur címmel. Rendezője John Boorman, akinek nevét a Csillagok há-

borúja tette ismertté, főszerplője Nigel Terry.

Nemrég jelent meg újra könyvesboltjainkban J. M. Cain A postás mindig készen csemeté című regénye. A krimi filmváltozatát — amit Debreczenben is nagy sikerrel játszottak — a kitűnő Bob Ragelson rendezte nem kevésbé kiváló színészekkel. A főszerplők: Jessica Lange és Jack Nicholson.

Jean Cocteau A kétféjű sas című regénye alapján készítette Michelangelo Antonioni az oberwaldi titok című filmdrámáját, amelynek központi figurája egy királynő, akit Monica Vitti személyesít meg. Partnerrel: Paolo Bonacelli, Franco Branciaroli és Elisabetta Pozzi.

E. M.

ARCKÉPVÁZLAT EGY MAI FRANCIA ÍRÓRÓL: Michel Tournier

Michel Tournier, aki mint látni fogjuk, nem ismeretlen a mai francia irodalom iránt érdeklődő magyar olvasó előtt, a *Szentlélek fuvallata* című szellemi önéletrajzában két alakot említ a francia írók és filozófusok közül, akikkel fiatalkorában találkozni szeretett volna. Az egyik Jean Giono, a másik Jean-Paul Sartre. Az a Jean-Paul Sartre, kinek kis szerencsével a tanítványa is lehetett volna a Pasteur gimnáziumban, s akinek a *Lét és Semmi* című filozófiai munkáját 1943-ban barátaival együtt kitörő lelkesedéssel fogadta. A későbbiekben lelkesedése alábbhagy, úgy érzi, Sartre a filozófiával aprópénzre váltotta egymást követő regényeiben, drámáiban, riportjaiban, politikai esszéiben és memoárjaiban. Ugyanakkor elismeri, hogy mindezen művek tartalmazzák a „rendszer forgácsait”, s kétségtelenül felelték állnak mindennek, ami e műfajban készült. Sartre gyermekkorától kezdődően író akart lenni — saját állítása szerint nem is volt más —, mégis filozófus-íróként tartja számon az irodalmi köztudat világszerte. Tournier tudatosan készült a filozófusi karrierre, s végül „csak” író lett belőle. Nem kevés iróniával mondja az egyik vele készült interjúban: „Generációm Hegelje akartam lenni. S csak az Huysmans vagyok. Amúgy Huysmans sem utolsó. Tagja volt a Goncourt akadémiának.”

Michel Tournier elég későn lép be az irodalomba, 1967-ben, negyvenhárom éves korában adja ki első regényét, a *Pétek vagy a Csendes-óceán végvidéke* címűt, mely elnyeri a Francia Akadémia nagydíját. Ezt a regényt a magyar olvasó is ismerheti, 1981-ben jelentette meg a Magvető Könyvkiadó Szávai János fordításában. Következő regénye a *Rémkirály* 1970-ben jelenik meg, s egyhangú szavazással biztosítja számára a Goncourt-díjat, majd kis idő múlva a Goncourt akadémia tagságát. Ezt követi az 1975-ben közreadott *Légtörő jelenségek* című regény. 1977-ben *Fajdkakas* címen összegyűjtött novelláinak kötetje jelenik meg. A már említett *Szentlélek fuvallata* című írói önéletrajza ugyanebben az évben lát napvilágot. Utolsó megjelent regénye, a háromkirályok történetét feldolgozó *Gáspár, Menyhért és Boldizsár* 1980 karácsonya előtt kerül a könyvesboltokba. Majd 1981-ben a *Vámpír röpte* címmel jelenik meg esszéinek gyűjteménye. Tehát egy későn induló, de gyors sikert hozó írói pályára állt előttünk, melyben a regényműfaj a domináns.

Tournier regényei a hagyományos regény formai jegeit mutatják. Ez nála tudatos vállalás, amiről így ír: „Célt nem az, hogy a formát megújítsam, hanem éppen ellenkezőleg: minél hagyományosabb, minél állandóbb, minél megnyugtatóbb formában közölni azt az anyagot, melyre a jelzők közül egyik sem érvényes.” Ez a kijelentés látszólag ellentmond annak a ténynek, hogy művei ismert mítoszokat mondanak el újra. Megállapítása mégis érvényes azért, mert a mindnyájunk által ismert mítoszokat olyan, eddig el sem képzelte nézőpontból szemléli, mely új tartalmat köcsönöz nekik. Tournier értelmezésében a mítosz elsősorban egyszerű, mindenki számára érthető alaptörténet, ez képezi a mítosz-épület földszintjét. Erre épülnek a továbbiakban — egymást követő emeletként — az erkölcs, a megismerés elmélete, a metafizika, majd az ontológia, de az alap-történet mindig ugyanaz marad. Első regényének, a *Pétek vagy a Csendes-óceán végvidéke* címűnek esetében szépen példázta eme elmélet megvalósulását az a tény, hogy a műnek létezik egy gyermekek számára készült változata is, ugyanakkor „Folio” kiadásának utószavát az egyik ma élő legismertebb francia filozófus, Gilles Deleuze írta, aki kifejezetten filozófiai aspektusból elemzi a művet. Filozófia, mítosz és a naturalista hagyományok követése — három lényeges meghatározója Tournier munkásságának.

Az első regény, a *Pétek vagy a Csendes-óceán végvidéke* esetében már a címválasztás is jelzi a hangsúlyeltolódást, vagyis azt, hogy Pétek legalább annyira központi alakja a műnek, mint a hajótörött Robinson. A regény két alapvető részre különül el, a Pétek előtti periódusra és a Pétekkel töltött időre. Van azonban egy harmadik lényeges szereplő is, ez pedig maga a Sziget, a mű elején a Pusztulás sziget, majd Speranza, a Remény földje. A sziget és Robison kapcsolata szerves része a cselekménynek, s ez a viszony meghatározó jellegű Robison életének alakulásában.

A magyar olvasók a *Nagyvilágban* között fordítások jóvoltából több Tournier-novellát és néhány esszét ismerhetnek. Tournier novellaszerzőként is jól ismert történetekből, mítoszokból meríti témáit, ezeket öltözteti „új ruhába”, s ezekből igyekszik a mára vonatkozó következtetéseket levonni. Meséi a megszokott kezdéssel indulnak: „Egyszer volt, hol nem volt...”, de egy ponton helyébe lép az „Es ha...”, s hirtelen fordulatot vesz a történet. És ha az első ember térti és nő volt egyszerre? És ha a *Télapó* nő? És ha a *Hüvelyk Matyiban* szereplő szörny egy hippó? Novelláinak egy másik típusában — a realista elbeszélésben — általában egy emberi fogyatékoság vagy valamilyen különbözőség adja a történet alapját. Így van ez a *Vörös törpe*, a *Fétisimádó*, a *Lány és a halál* című novellák esetében. A *Trisztán Vor* című elbeszélése nagyszerűen mutatja be az egyik legelterjedtebb tömegkommunikációs eszköz, a rádió mítoszteremtő hatalmát.

Michel Tournier már szerepelt a Nobel-díjra jelöltek sorában, s ha a végső szavazáson nem is kapta meg ezt a komoly irodalmi kitüntetést, a jelölés ténye önmagában is sokatmondó. Vitathatatlan, hogy a mai francia irodalom egyik jeles alakja, kinek eddigi művei indokolják azt a várakozást, mellyel a folytatásra tekintünk.

Marosvári Mária

MOHÁCSI REGŐS FERENC RAJZA

multa. Végül is Nyugat-Európában van. Negyvenévesen először. De undorodott magától, és undorodott a férjéért. Az első kempingben eltöltött éjszaka után már legszívesebben itt hagyta volna a nagy NYUGATOT. A filmekről, prospektusokból ismert városokat, vendéglőket, pizzaszütőket... „Szart ér az egész” — mondta a férjének két nappal ezelőtt. Akkor is összevessztek. De most már vége. El fog válni és kész. A lakást biztosan neki ítélik. Végül is egy kétszobás örökklakás a Mátyáshegyi úton nem kis dolog. A férje meg menjen a kurváihoz. A kurváit hozza el ide, ne pedig őt...

Eppen egy újabb cigarettára akart rágyújtani, amikor különös dologra lett figyelmes. Az autópálya vékony szalagjára egy lapos, sötét színű gépkocsi érkezett. Két férfi ugrott ki belőle, és azonnal az autó mögé térdepeltek. Kezükben géppisztolyt szorongattak.

— Az asszony félelemmel eltorzult arccal a férjéhez rohant.

— Hé, ébredj már — sutogta. — Nem halod? Ébredj már!

A férfi kinyitotta a szemeit. Dühös volt, duzzadt és csúnya.

— Mit akarsz? — kérdezte, és ő is megérezte lehetetlen az áporodott szájszagot, amit másoktól sosem tudott elviselni.

— Ott lent valami szörnyűség történik — mutatott az asszony az autópálya felé.

A férfi föltápászkodott, és elindult a mutatott irányba. Lenézett, és megtántorodott.

— A gépet! Gyorsan a gépet! — sügta a feleségének.

Az asszony az autó hátsó üléséről előhalászta a Zenitet, és odadobta a férfinak.

A férfi izgatottságában alig tudott élességet állítani. A géppisztolyokból kizuhogó lövedékek elnyomták a Zenit halk kattanásait. Az asszony az autó mellett térdelgett, és arcát kezibe temette.

Talán ötven másodperc telt el.

Az autópálya vékony szalagján egy szétrongcsolt autó látszódott.

Nem merek visszamenni. Atváltak a hegyen. Félóra múlva rátaláltak egy műtérre. Fogalmuk sem volt, hova vezet. A férfi szólalt meg elsőnek:

— Megfogtuk az isten lábát.

— Csak nehogy bajunk legyen belőle.

— Ugyan, mi bajunk lehetne? Bár-melyik újság milliókat fizet ezért az anyagért. Gazdagok leszünk, érted?

— Kérlek, ne hülyéskedj.

— Esküszöm, nem hülyéskedek. Ide figyelj, tisztán lefényképeztem őket.

Tudod, hogy mennyit ér ez a rendőrségnek? És mennyit ér az újságoknak? Biztosan valami nagy fejest nyírhattak ki. Címlapon hozzák majd le ezeket a terroristákat. Nekünk meg fizetnek.

— Mennyit?

— Legalább tízezer dollárt. Alább nem adjuk! Szállodában fogunk lakni, és kicseréljük ezt a vacak autót.

— Új autót is veszünk?

— Vesszünk. De még milyet! Lesz benne rádió, meg sztereo magnó. Majd meglátod. Gazdagok lettünk, szívem. Nagyon gazdagok.

— Es vesszünk majd egy-két divatos cuccot is?

— A legszebbeket. Gyönyörű ruhákat vesszünk neked. Az első városban megállunk, és telefonálunk néhány lagnak.

— Es a rendőrségnek?

— Nekik is. De előbb az üzlet. Persze a rendőrség is fizetni fog. És még az sincs kizárva, hogy valamelyik fénykép elnyeri az „év fotója” címet.

— Es mi lesz, ha a terroristák megkeresnek bennünket?

— Ugyan szívem! Először is nem mondjuk meg, hogy honnan jöttünk. Másodsor pedig nálunk nagyon jó a közbiztonság. A mi országunkba egyetlen terrorista sem teheti be a lábát.

— Az asszony egészen a férfihoz simult, és a haját kezdte simogatni. Aztán végighúzta ujjait a nyakán, le egészen a combjág.

— Akarod, hogy egyi kicsit megálljunk? — kérdezte, miközben mellette a férfi vállához érintette.

A férfi rápislantott, majd elmosolyodott.

— Nem lenne rossz, de előbb vegyük fel a dohányt.

Az asszony, ahogy bizonyos színésznőktől látta, elbiggyesztette ajkát:

— Bogármák, ne hagyj a feleségedet ilyen árván...

A férfi elvigyorodott, és az első be-kötőútnál elfordultak.

— Nemsokára Rómában leszünk — mondta a férfi félóra elteltével, és a feleségére kacintott.

— Igen, szívem — válaszolta a feleség, majd az előttük haladó kis Fiatra mutatva megjegyezte: — Hogy cammog ez a tetű.

A férfi kőhécselt egyet, aztán megszólalt:

— Nem baj, hadd cammogjon. Most már van időnk. — Jobb kezét elvette a volánról, és átkarolta vele a feleségét. — No, és melyik szállodában óhajtsz pihenni asszonyom?

— Uram, önre bízom.

— A legszebb apartmant nyitatom ki az ön számára.

— Uram, ön lekötölez.

A férfi tüszentett.

— Így igaz. Látod, szívem, így igaz. Adnál egy papírzsebkendőt?

— Te tetted el.

— Ja, persze.

A férfi levette felesége válláról a kezét, a zsebébe nyúlt, és abban a pillanatban a fékre taposott. Az autó csikorogva csúszott vagy tizenöt métert. A mögöttük levők azonnal túlkölni kezdtek.

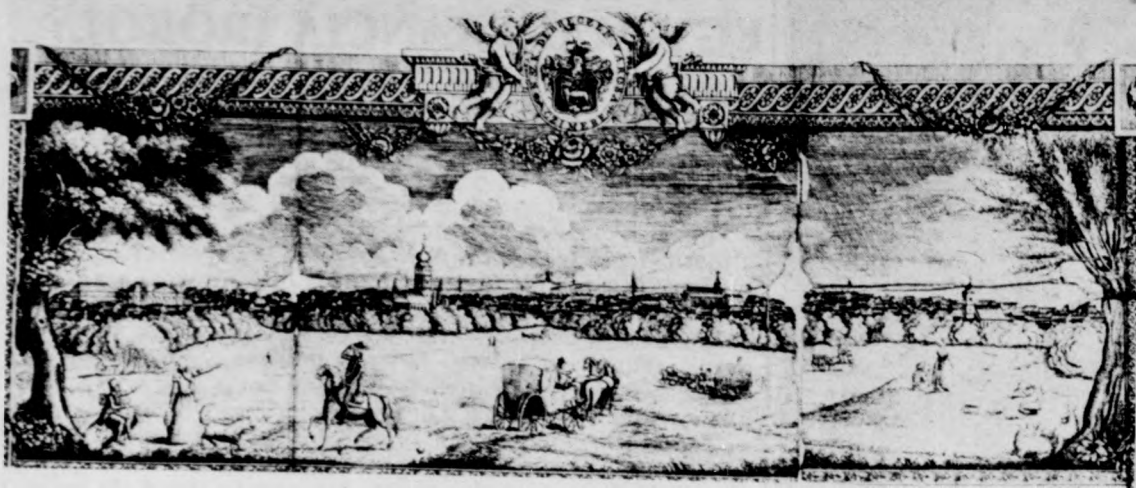
Az asszony krétafehér arccal nézett az urára.

— Mi történt?

A férfi remegő kézzel végigtörölte homlokát.

— A film, amit még Velencében vettünk. Elfelejtettem befűzni...

— És zsebedből előhúzza az originál tekerest.

Debrecen látképe az 1818. évi céhlevélen

Debrecen látképe az épülő Nagytemplommal

A Hajdúsági Múzeum Történelmi Adattárának rendezése közben egy igen érdekes céhlevél, pontosabban egy mesterlegény szabadulólévele bukkant elő, amelyet a „nemes szabad királyi Debreczen városában” levő kiváltságos „cizmadiák céhnek hitesei” készítettek. Nevezetesen Kardos István, Besenyey József és Kovács István, valamint „több közönséges idős mesterek”, Jenei András, Tömösvári István, Koczka István és Zombor János állították ki, s amelyben tanúsítják, hogy mestertársuknál, „Kovács Ferenc Ó Kigyelménél” tanult Szabó László tanulóéveit jámborul és becsületesen letöltötte, s érdemessé vált arra, hogy „tanult mestersege” folytán a mesteremberek közé emelkedjék. Mindezt aláírásukkal és a céh hitesei pecsétjével erősítették meg. A szabadulólévé kiállításának dátuma 1818. június 17.

Az önmagában is becses okmányt az teszi különlegesen értékesé, hogy azt Debreczen városának látképe díszíti, amely legjobb tudomásunk szerint a történelmi irodalomban is ismeretlen. A céhlevél városképpel való díszítése egyébként ebben a korban általános szokás volt, s a legtöbb debreceni városképet is céhlevélről ismerjük.

A legrégebb városkép is egy 1783-ból származó céhlevélről ismeretes, s jól hangsúlyozza Debreczen akkori jellegzetes képét. A falusias házak között a templomok a meghatározó jellegűek, s különösen az az 1802. évi tűzvészor elpusztult Szent András-templom.

Az 1818. évi szabadulólévé városképe már díszesebb, igényesebb kivétel, s ami fontosabb, hitelesen ábrázolja az akkori városképet. Az előtérben a mindennapi életből vett jelenetek láthatók; egy pihenő vendéglő, egy igazitó asszony, lovagló kalapját köszönésre emelő debreceni civis, egy város felé tartó kocsi, két kerekű debreceni kordé, háromlovas megrakott szénászeker és két rackanyáját őrző kalapos, gubás pásztorember. Az ilyen jelenetek ábrázolása a korabeli céhleveleken korántsem voltak ismeretlenek, ilyen például az 1840 körüli debreceni városkép is, amely ugyancsak céhlevélről ismeretes. A díszes keretbe foglalt szabadulólévével fent, közepén két angyal által közrefogva Debreczen város címere ékesíti.

Céhlevelünkön jól felismerhető a város övező sörénykerítését, amelyet Robert Townson angol utazó 1793-ban így írt le: Debreczen „sörény veszi körül, a kapukat pedig tüske és szederbokor borítja”. A városképet itt is a templomok uralkodnak; a házak kivétel nélkül földszintesek, amely jól egybevághat Francis-Sulpice Beudant francia utazó 1818-ból származó leírásával, amely ugyan Debreczen Magyarországon egyik legfontosabb városként említi, de leszövegi, „hogy a csupa földszintes ház, amely a széles utcákat szegélyezi, olyan utcákat, amelyeknek a közepén csupa sár, nem ad tetszetős jellegét a városnak, úgyhogy teljesen valami faluhoz hasonlít, és attól csak az külső körvonalai mutatják meg, hogy igen nagy területen fekszik”. A városképen jól felismerhető a mai Debreczen legrégebb temploma, a református Kistemplom, amelynek építészettörténete ugyan 17. századi gyökerekre vezethető vissza, de mai formájában az 1720-as években épült fel, s azóta is többször átalakításon ment keresztül. A céhlevélen még barokk hagyományokkal jelenítik meg; jól tudjuk ugyanis, hogy mai bástyázzal és kővázaikkal díszített épület az 1719-ben kezdte hozzá, de azt csak 1746-ban szentelték fel úgy, hogy az eredetileg tervezett tornyok nem készültek el. Az épület 1811-ben, a város déli részét pusztító tűzvész alkalmával leégett, s céhlevelünk az akkor történt helyreállítás utáni állapotot rögzíti. A templom mai két jellegzetes copf stílusú tornya az ábrázoláson nem látható, hiszen azt csak 1834-ben készítette el *Popolny Ferenc* debreceni építőmester a végleges homlokzati kialakítással együtt.

A városképen jól látható az 1774-ben épített barokk stílusú római katolikus templomok a meghatározó jellegűek, s különösen az az 1802. évi tűzvészor elpusztult Szent András-templom. Hangsúlyos ábrázolást kapott az ispotályi református templom, amely ma már nem látható, a második világháború bombázásai következtében megsemmisült. A legérdekesebb városképi részlet kétségtelenül az épülő Nagytemplom ábrázolása, mellette az akkora már gyakorlatilag elkészült református kollégium megjelenítésével. E részletek azok, amelyek segítségével a városkép készítésének korát pontosabban is körülhatárolhatjuk, hiszen a szabadulólévé 1818. évi keltetése csupán a városkép felső határát jelzi, s számolnunk kellett azzal a lehetőséggel, hogy az valamivel korábbi állapotot rögzít. S valóban! Tudjuk, hogy a református kollégium tőmbje 1816-ban elkészült, így tehát városképünk eleve az 1816 és 1818 közötti állapotot jelenítheti meg. Ennél is érdekesebb a Nagytemplom ábrázolása, a céhlevél városképe ugyanis annak tornyait félig kész állapotban rögzíti. Tudjuk, hogy a Nagytemplom építését 1805. április nyolcadikán kezdték el, anélkül, hogy elfogadott építési terv lett volna. A tervező Péchy Mihálynak bizony elég bosszúságot okozott a sok aggályoskodás, amely őt a terv folytonos változtatására kényszerítette. 1810-ben a templom falait tíz öl magasságban felrakták, 1813-ban a bolthajtásokon dolgoztak, 1816-ban pedig a tornyokat 16 ölnyi magasságban felrakták. A céhlevél ezt az állapotot rögzíti, valószínűleg a városkép készítésénél már a tornyok felrakásának állapotát jelölték meg. 1816. évi állapotát jeleníti meg. Tudjuk azt is, hogy a nyugati templomtorny 1818-ban készült el, s arra ünnepélyes külsőségek között „Rézből készült és arannyal ékesített Gomb, Vitorla és Csillag” tétetett, s a templomtorny gombjában — régi szokás szerint — emlékeztető írást helyeztek el. A keleti torny építése pedig 1821. augusztus hatodikán fejeződött be.

Az ábrázolásról hiányzik a két tornyot összekötő frontgalleria. A Péchy eredeti tervében szereplő kupola elhagyása miatt ugyanis a két torny között bántó üreség keletkezett, amelyre az építetők a munkálatok elvégzése után döböntek rá. Ezért 1823-24-ben a timpanon mögött ún. frontgalleriát emeltek, baluszterrel és kővázaikkal díszítve. Mindkét motívumot Péchy eredeti tervéből kölcsönözték. Természetes tehát, hogy az épület e részlete nem szerepelhet az 1816-ban készült ábrázoláson.

A Hajdúsági Múzeumban levő szabadulólévé sajnos rossz állapotban maradt ránk, s ezért restaurálásra szorulna.

Dr. Nyakas Miklós

Báli megnyitók

A XVIII. század báljai nemcsak Magyarországon, hanem külföldön is híresek voltak.

A báli megnyitások bizonyos mértékben hivatalos színezetet öltöttek, a nyitó-párok éppen ezért megkülönböztető megjelölésben részesültek. Ezek közül kerültek ki a bálkirályok és a bálkirálynők.

A bálkirály Debreczenben is gazdag hagyományai maradtak fent. Tudjuk, hogy minden egyesület hagyományos csárdással kezdte a bált. Ezeknek szívesebben rendeztünk van olyan szó, amely a bál jellegét meghatározza. A magyar dal- és népdalköltészet gazdag termékei között bőséges alkalom kínálkozott a bál néma megválasztására. Ha valaki valamelyik farsangi idején bált megnyitott, megfigyelte, a legvalószínűbb képet kapott dalkincsünkben. Így egy csokorra való a pesti Vigadóba, Hungáriába, Debrecenből és a többi kedves helyről ellesett megnyitóból.

A jogászbálon a cigányok a hagyományos kezdetű jogászbáli megnyitóval indították: Nem ütök a jogászt agyon... A karneváli kalendáriumban néha báltörölés keletkezett. A farsang delelőjén egy estére két-három bál is jutott. A bírói (ügyészi) bált a csongrádi bíró lánya Mariska, és az Igazságügyi Sport-bált a Nem loptam én életemben, csak egy lovat Debreczenben kezdetű közismert nótával vezettek be. Az állatorvostan-hallgatók nagy gondjával és buzgalommal készítették elő báljukat. Az első táncot találóan: Nagy a feje, búsuljon a ló dallamára ropták.

Az Evezősbál rendezői báli megnyitójukról például a Zúg a Duna, fut a vize kenetle kezdetű nótát választották. A Jacht-bálnak két megnyitója is volt, ezeket évenként váltogatva rendezték meg a cigánytól. Az egyik: A Balaton fényes tükörén, a másik: Megy a hajó, fodros a víz utána. Az Egyetem Hallgató Nők Bethlen Katica Köre: Hej, Kati, Kati, Kati vagy: Lányok a legényt jól megbecsültétek kedves melódiájú csárdásra kezdték. A választás találatosságában nem maradt alul a postatisztviselő-képzők és a postaműszaki tisztviselők. Ők: A Szeged sürgőnyóznájai, de magas, a kertészek: Kis kertemben igaz-e babám, a felsőépítőiparosok: Pesten építettem házat, és a banktisztviselők: Száz forintot bankom nincsen kezdetű csárdásra indultak egy hosszú, de némelegnek nagyon is rövidnek tűnő éjszakának. Ilyen „pénz nélküli” megnyitójuk még a pénzügyi tisztviselőknek volt: Van erzsényem, nincsen pénzem sokszor nagyon is találó kezdetű nótával. Különösen fanyar volt ez az állapot, ha a bál farsang végére s a hónap utolsó napjaira került.

Az „egészségüghöz” tartozó egyesületek is megtalálják a foglalkozásuknak megfelelő nyitó csárdásukat. Az Egészségügyi Alkalmazottak Országos szövetsége bálján: Még ma este úgy megfürdök, a Gyógyszerészek és Patikusok bálján: Hej, az öreg patikusnak, a Medikusok bálján: Hallod rózsám, Katica, kell-e doktor, patika, a Poliklinika bálján: Beteg az én babám kezdetű nótára álltak fel a fehér ruhás lányok és tüzes ifjak. Ugyanilyen alkalommal a Drogistabálon: Sárga, fehér a kamilla virága, Drogistának a világon nincs párja, vagy: Beteg az én rózsám, és az Illatszerezsbálon: Szagos lesz az utca, merre, merre, merre járok — hangzott el.

A Ritka búza, ritka árpa, ritka rozs: Érik a, hajlik a búzakalász, vagy: Sárgul már a kukorica levele kezdetű roppogós csárdást ugyan kik választották kedvelt báli megnyitónak? Természetesen a gazdászok. Könnyű jótálatni, hogy a Sötét van, nem látok, gyere babám gyűjtésű világot kezdetű lassú csárdás kinek lett a megnyitója. Igen, valamelyik „világítási” foglalkozáshoz tartozókat, mint például az Elektromosbálé vagy, hogy: A faluban a legárvább én vagyok kezdetű nótát a Fű Árvaházi-báli ifjai választották.

A tisztaság pedagógus-rendnek is volt találó vagy talán nagyon is csattanó nótája. A Tanügyi bálon: Tanár uram csak az a kérés, a Tanító-bálon: Nincsen pénzem, de majd lesz kezdetű csárdás zendült fel a cigányok vonói alól.

A következőkben említünk fel még néhány báli megnyitót aszerint, ahogy a bálók sorra követték őket. Ötlekben nem szívesebben az előzőeknél. Villamosbál: Nem mennek a villamosok, gyalog mennek az utasok, sötét van, vagy: Harminckettes kalóz vagyok én. Magyar-Lengyel dalidó: Baka volt az öreg apám Bem apónál. Óbudai Népkönyha-bál: Befordultam a konyhára, Egyetem Menza-bál: Fakanál, favilla, fatányér. Újpesti Legény Egylet bálja: Nem vagy legény, Berci Nem vagy legény, Berci. Vasutasok-bálja: Megy a gőzös, megy a gőzös Kanizsára. A Szegedi Leány-estély: Még azt mond-

ÚJ TEÓRIA A BUDAVÁRI SZOBORLELETEKRŐL

Restaurálás — művészi fokon

Közel ötven gótikus szobortörödéket — fejet, törzset — találtak 1974-ben a Budavári Palota helyreállításakor az ásást végző régészek. A lelet Európában is páriát ritkítja, és nemcsak a szakembereket hozta lázba, hanem a kulturális, művészeti közvéleményt is. A szobrok — restaurálva — már láthatók a Budapesti Történelmi Múzeumban, de értelmesebbül a vita még ma is tart. Dr. Zolnay László, az ásásokat vezető régész szerint a lelet a középkori királyi palotából származik. Szakál Ernő szobrász, restaurátor teóriája szerint: egy szobortemetőre bukkantak, amely a királyi szobrászműhely közelében keletkezett.

Ez a kettősség végigkíséri egész életét, munkásságát, s a kérdésre, hogy művészet-e vagy mesterség a restaurálás; hogy hol a határ a kézműipari tevékenység és a művészi alkotás között, inkább tényekkel, mint elméleti fejtegetésekkel válaszol.

Példaszerű műemlékvédő

A kőfaragás szakmai fogásai évszázadokon át alig változtak, s ha a gépesítés mára könnyítette is valamit a munka nehezen, aki erre adja a fejét, annak ma is kellő fizikai erővel, jó szemmel, alapos mértani ismeretekkel kell rendelkeznie. A restauráláshoz pedig még ezenkívül szükséges a régi korok ízlésének, gondolkodásának, a tartósító eljárásoknak az ismerete, és olyan beleérző képesség, amely még az önálló alkotó munkánál is több érzékenységet, sajátosságot kíván. „Mert a restaurálás nem önálló művészet, de lehet művészi fokon művelni” — mondja Szakál Ernő.

A soproni mester több mint 30 év alatt számos jelentős magyarországi műemlék helyreállításában működött közre. 1946-ban kezdődött ez a munka a soproni Szent György-templom és az Orsolya-templom műemléki restaurációjával. Folytatódott a sopronbányai kistemplommal, a mádi zsinagógával, a győri Apátúr-házzal, a pécsi és az egrői kőtárral, a visegrádi balusztersorral. Keze nyomát viseli a Visegrádon a várbeli kerengőnek a folyosóboltozata, a Mátyás-kori oroszlános kút, az Anjou-falukút, a sárospataki reneszánsz faragványok, s a sor igen hosszú.

A közelműltban átadták Szakál Ernőnek egy Hamburgban létesített alapítvány Műemléki Európa-díját. Ő az első magyar, aki ezt megkapta. A munkásságát méltató bécsi professzor egyebek között ezt mondta: „Ha a nyilvánosság előtt a műemlékvédelemről esik szó, ak-

kor csaknem mindig azok az intézmények és személyek szerepelnek, amelyek illetve akik műemlékvédelmi intézkedéseket ösztönöznek, vezetnek, de ritkán azokról, akik valójában, saját kezükkel végzik a munkát... Most a díj olyan egyéniséget tisztel meg, aki nem kívülálló, a művészettörténet vagy éppen a történelmi tanulmányok, az elmélet, hanem a lényeg, a tárgy felől közelíti a műemlékvédelemhez. Kiindulva a gyakorlatból, a mesterségből; — a példaszerűen ható műemlékvédők legkiválóbbjai között van.”

Megsonkított szobrok

Szakál Ernő éppen ilyen irányú elméleti és gyakorlati tapasztalatai alapján állította fel hipotézisét a budavári leletekről. Szerinte egy megszünt királyi szobrászműhely közelében létesített szobortemetőből kerültek elő a törzsek. A szobrok rituális csontkítás nyomait viselik: egy fej kivételével valamennyi szobor orrát levágták — még a véső helye is látható. A korabeli irodalom csak részben ismerteti ezt a műveletet: szobrokát szándékosan tették tönkre így, az egyházi és politikai képmunkások során. E műtárgyrombolások okai, módszerei csak újabb kutatásokkal, a történelmi háttér helyes megismerésével lesznek tisztázhatók. Arról is maradtak fenn írásbeli források, hogy éppen abban az időben, amikor Zolnay is teszi a szobrok keletkezési idejét (a 15. század eleje), Európa-szerte megszüntek az egyházi és királyi építőműhelyek. A betemetett szobrok közt pénzi sok apró tárgyat, szerszámokat is találtak, ez is a műhelyteóriát látszik bizonyítani.

Szakál Ernő nyolc évig oktatta a képzőművészeti főiskolán a kőszobrok restaurálását. Most könyvet ír a középkori kőfaragó mesterseg műhelytípusai címmel. **Gárdonyi Béla**

Hallottam

A hároméves Lola sekönyvét meg a b... szembetalálkozott az...
— Hová készültél?
— Anyuka folyton gálva a kislány. — golyához!

A szálloda tulajd...
— Ebből a szobából Elegendő, ha három nyomban elhúzza a...

— Mondd, Toto, varra játszani?
— Nem mehetek, házi feladataimat kell lennem!

— Hogyan sikerült Desdemona, hogy a tapsviharból tört ki...
— George elme egy...
— Az új színész...
— Biztos ebben?
— Feltétlenül. Sz...
— Őrizze a ruháit. Teg...
— Ebből a szobából imént járt nálam e megkérte a kezemet.
— De hát, papa, hagyhatom itt a mar...
— Semmi vész! Őt...

A hölgy megkérde...
— De miért tart...
— Fiókot nyitottam...

Az autót vezető-tan...
— Uristen, mennyi berélet sem elegendő nyit megszegje!

A tárgyaláson a...
— Most pedig esk...
— amit rólam mondt...

— Hihetetlen! — amikor pénztáros v... a véteket, hanem m... egy idős hölgy retik...
— Mitévő legyek, lott...
— Manapság m... mellékeresetre!

— Tudja — közli...
— kell operálatnia ma...
— Soha, doktor úr...
— Ahogy tetszik...
— kat...

— Tudod, Dóra m...
— Mit nem mond...
— Férfihez ment.

Amikor a börtön...
— egyik cella ablakáb...
— Signorina, nem...
— április 9-én este?

— Járt ön a vadd...
— kérdi a tanú a bír...
— Igen, tisztelt bír...
— Mondja el rész...
— Amikor belépté...
— arca fehér volt, az...
— csillogott...
— És azután m...
— Azután... meg...

— Tudod, hogy He...
— kere a lányoknál?
— Nem tudom.
— Amikor a bár...
— mondja: „Valójában...
— pénztárcámon ülök.”

Egy skóciai repülő...
— Gyakorlatokat vége...
— Mondja — kér...
— egy másik nézője —
— lé repül?
— Nincs miért ag...
— én mindig kiszedem...

„MENTŐ ÖVEK”

BODNÁR GYU...
KARIKATÚRAI

Hallottuk valahol

A hároméves Lola batyuba kötötte a mackóját, a mesekönyvét meg a babáját, és az ajtó felé indult. Ott szembetalálkozott az apjával.
 — Hová készülsz, kislányom?
 — Anyuka folyton veszekszik velem — felelte sírdogálva a kislány. — Elhatároztam, hogy visszamegyek a gölyháoz!

...
 A szálloda tulajdonosa mondja a lakónak:
 — Ebből a szobából pompás kilátás nyílik a hegyekre. Elegendő, ha három frankot bedob az automatába, és az nyomban elhúzza a függönyt — pontosan öt percre!

...
 — Mondd, Toto, miért nem jössz ki hozzánk az udvarra játszani?
 — Nem mehetek, nagyon szigorú a papám. Amikor a házi feladataimat csinálja, nekem állandóan mellette kell lennem!

...
 — Hogyan sikerült az előadás?
 — Az új színész olyan tehetségtelenül játszott a Desdemona, hogy amikor Otello megfojtotta, a nézőtér tapaviharban tört ki!

...
 George elmegy egy pszichiáterhez.
 — A feleségem miatt jöttem, doktor úr. Az a rög-eszméje, hogy valaki el akarja lopni a ruháit.
 — Biztos ebben?
 — Feltétlenül. Sőt, fel is fogadott egy férfit, hogy őrizze a ruháit. Tegnap este rábukkantam a szekrényben!

...
 — Kislányom — mondja mosolyogva az apa —, az imént járt nálam egy fiatalember, akit jól ismer, és megkérte a kezdet. En belegegyszem.
 — De hát, papa — mondja sírva a lány —, hogyan hagyhatom itt a mamát?
 — Semmi vész! Őt is magaddal viheted!

...
 A hölgy megkérdezi a koldustól:
 — De miért tart mindkét kezében kalapot?
 — Fjókot nyitottam, asszonyom!

...
 Az autózvezető-tanfolyamon így sopánkodik valaki:
 — Uristen, mennyi mindenféle szabály van! Egy emberélet sem elegendő ahhoz, hogy az ember valamennyit megszegje!

...
 A tárgyaláson a vádlott így szól az ügyészhez:
 — Most pedig esküdjön meg a bibliára, hogy mindez, amit rólam mondt: szeszizag!

...
 — Hihetetlen! — kiált fel a bíró. — Nem elég, hogy amikor pénztáros volt az üzletben, állandóan becsapta a pénzt, hanem még tetten is érték, amikor belenyúlt egy idős hölgy retiküljébe!

...
 — Mitévő legyek, tisztelt bíró úr — von vállat a vádlott. — Manapság majdnem mindenkinek szüksége van mellékkeresetre!

...
 — Tudja — közli páciensével az orvos —; önnek meg kell operáltatnia magát.
 — Soha, doktor úr, inkább meghalok!
 — Ahogy tetszik. Az egyik nem zárja ki a másikat...

...
 — Tudod, Dóra megtette az első lépést a válás felé.
 — Mit nem mondasz! De hát milyen lépést tett?
 — Férjhez ment.

...
 Amikor a börtön előtt elhaladt egy csinos lány, az egyik cella ablakából megszólította egy fogoly:
 — Signorina, nem mondaná meg, hogy ráér-e 1987. április 9-én este?

...
 — Járt ön a vádlott házában a gyilkosság napján? — kérdi a tanútól a bíró.
 — Igen, tisztelt bíró úr.
 — Mondja el részletesen, hogy mit látott.
 — Amikor beléptem a szobájába, ő a sarokba állt, arca fehér volt, az ajkán fehér hab, a kezében penge csillogott...

...
 — És azután mi történt?
 — Azután... megfordult és tovább borotválkozott.

...
 — Tudod, hogy Heraldnak miért van olyan nagy sikere a lányoknál?
 — Nem tudom.
 — Amikor a bárban leül egy csinos lány mellé, ezt mondja: „Valójában nem is vagyok ilyen magas, csak a pénztárcámon ülök.”

...
 Egy skóciai repülőter fölött az egyik pilóta műrepülő gyakorlatokat végez. A felesége a földről figyel:
 — Mondja — kérdi az asszonytól a repülőgyakorlat egy másik nézője —, nem fél, amikor a férje fejfelé repül?

...
 — Nincs miért aggódom! Mielőtt a férjem felrepül, én mindig kiszedem a zsebeiből a pénzt!

KREPP A DIVAT

Jordan Popov:

Ne sírj!

Az oroszul beszélő híd korlátjának támaszkodva keservesen zokogott. Nem elfojtott bánat volt ez, hanem gazdag tonalitásba emelt, jellemző, háromnegyedes melodikus csuklásokkal kísért, könnyű mollregiszterben kitarított sírás. A köré sereglett tömegben főleg olyan emberek gyűltek össze, akik már jó ideje nem sírtak, s inkább hallgatták, mintsem vizsgálták az ismeretlen: így érdekesnek tűnt számukra a zokogás. Ilyen figyelmesen hallgató közönségről álmodozhatna valamennyi szimfonikus zenekar.

Egy rendőr lépett a zokogóhoz, és megkérdezte:
 — Mi történt, elvtársam, miért sírsz?

— Hogyne sírnék. — A zokogó férfi válasza a kérdés előtti megkezdett bögés folytatása volt. — Hogyne sírnék, amikor nem tettem elég az ígéreteimet.

— Milyen értelemben?

A zokogó férfi hatvannégy szótinkát erő zsebkendőjével letörölte a könnyeit, és folytatta:

— Két fiatalember szabálytalanul kelt át a villamoson. A vezető, szörnyen felbőszülve, megállította járművét, kinyitotta az első ajtót, és elkezdte őket szidalmazni. Ekkor én félbeszakítottam, és megígértem neki, hogy beszéllek a fiatalokkal, ő csak menjen tovább. Megnyugodva útnak indult, én pedig odamentem a két sráchoz, hogy beszéljek velük. Ahelyett, hogy

meghallgattak volna, hátafordítottak, és elszeleltek.

— Nem értem, miért sírsz? — vont vállat a rendőr.

— Mert megígértem a vezetőnek, hogy beszéllek velük, de kereket oldottak. Hogyne sírnék, amikor becsaptam egy embert. A vezető meg van nyugodva, hogy alaposan megmostam a fejüket, de egy árva szót sem szólhattam nekik. Ha hagytam volna, hogy végigmondja, most az arcuk is égne a szegénytől!

— Ne sírj, elvtársam! — mondta a rendőr. — Megesik az ilyesmi. En is ígértem egy lakást a kollégámnak, de nem tartottam be az ígéreteimet.

— Ne sírj, barátom! — mondta egy férfi a tömegből. — En is megígértem egy fiatal párnak, hogy násznapjuk lesznek, de visszaléptem, nehogy költségekre verjem magam. A pénzen Romániába mentem, s nézd csak, itt ez a sál a nyakamon, ez is onnan van!

— Ne sírj, testvérem! — szólt közbe egy harmadik férfi. — En is ígértem szolgálati lakást tizenhét dolgozónak de ha meglátom őket az utcán, átmegyek a túlóladra. Ha beszáll valaki közülük a liftbe, én gyalog megyek.

— Ne sírjon, tisztelt úr! — szólalt meg egy negyedik

AFORIZMÁK

Hogy valakit embernek tartsanak, ehhez nem elegendő az, hogy a kutya a barátja.
 (Új-zélandi kutyák tréfája)

...
 A rosszindulatú emberek az igazságot egy kanál szurokba fojtják. A jó-akarók — egy kanál mézbe.
 (H. Léon, francia humorista)

...
 A sors csapásai miatt, miért nem, leggyakrabban övön alul találunk.
 (Általános megfigyelés)

...
 Amikor egy jó gondolat több lesz, egy jó emberrel kevesebb lehet.
 (Dél-afrikai rendőrök szájhagyományja)

...
 Miért szülessen az igazság vitában, ha ez rendeltetel is elérhető?
 (Néző császár jegyzőfüzetéből)

...
 Temérdek időt lehet megtakarítani, ha valaki a divat utáni hajszát összeköti az infarktus előli futással.
 (Dior francia ruhatervezőnek tulajdonított mondás)

...
 Ha borban az igazság, akkor a mellé felszolgált

előételben is bizonyára van valami helyes dolog.
 (A Fidzsi-szigetek iszákosainak népi bölcsessége)

...
 Ha a legendák igaznak bizonyulnának, akkor vajon ki hinne bennük?
 (Közhely)

...
 Megtörni valakit olykor könnyebb, mint szelíden vállon veregetni.
 (A „Hogyan lehet gúzsba kötni az embereket vagy kötelet fonn belőlük?” című babiloni könyvből)

...
 A némaságot következetesen megőrizni kényelmesebb, mint a pénzt: a hallgatás kamatja gyorsabban növekszik.
 (Urartu állam karrieristájának népi bölcsessége)

...
 Szélmalommal harcolni veszélyesebb, mint szélkakassal.
 (Don Quijotének tulajdonított mondás)

...
 Akik arra születtek, hogy csúszómászók legyenek, szívesen hívják ki csúszás-mászási versenyre azokat, akik arra születtek, hogy repüljenek.
 (A repülők megfigyelése)

Az analfabéta

IRTA: MILAN KENDA

férfi. — Három éve ígértem az egyik ügyfelemnek, hogy megnyerjük a pert, amit három perc alatt veszítettünk el.

— Ne sírj, elvtársam! — furakodott előre egy ötödik férfi. — En is megígértem két évvel ezelőtt, hogy az Ogosta vize tisztán fog folyni, de minden ünnepnapon képeklapot kapok az alábbi felirattal: „Vigyen el a szennyvizet!”

— Ne sírj, kedvesem! — mosolygott egy gömbölyded asszonyka. — En is megígértem egy hadnagynak, hogy hozzámegegyek, de mégis egy alezredes vett el.

— Ne sírj, sorstársam! — nyugtatgatta egy hatodik férfi. — En is ígértem minden kétgyermekes egyetemistának külön lakást, de nem tartottam be az ígéreteimet.

— Ne sírj, galambom! — rikoltotta egy részeg. — Ma megígértem a feleségemnek, hogy olyan szárazon megyek haza, mint a forgács, de mégis olyan nedvesen térek meg, mint a szivacs...

Egymás után járultak az emberek a tömegből a zokogóhoz, mindenki nyugtatgatta egy teljesítmény ígérettel, és bátorítónan vállon veregette.

Késő este, amikor egyedül maradt, újult erővel sírva fakadt.

Ezúttal — a vállában érzett fájdalomtól.

Fordította: Adamecz Kálmán

Megtanították elolvasni a betűket. Először a magánhangzókat, azután a más-salhangzókat. Megtanították szótárogva, majd folyamatosan olvasni. Amikor a többiek még csak a képeskönyvet nézegették, ő már hosszú meséket olvasott el. Amikor a többiek még csak meséket olvastak, ő már kalandregényeket olvasott. Az osztályban ő volt az egyetlen, aki végigolvasta az egész kötelező irodalmat. Azután az ajánlott irodalmat is, majd azt is, amit nem ajánlottak.

Megtanulta elolvasni a morzejeleket, a gyorsírást, a matematikai képleteket. Játszva megismerkedett a közlekedési jelzésekkel. Apjának az okleveles gyógyszerésznek ő olvasta fel az olvashatatlan recepteket.

Megtanulta elolvasni a hieroglifákat, az ékírást, az indián írásjeleket, sőt még a postai táviratszövegeket is. Tudott olvasni térképekről és műszaki dokumentációkból.

Csak egyet nem tudott: olvasni mások gondolataiban. Pontosabban szólva: felesesei gondolataiban, pedig azok nem is voltak olyan brilliáns gondolatok.

És így történt, hogy minden olvasottsága ellenére munkahelyén úgy tartották számon, mint csekély tehetségű analfabétát.

Ford.: Lipsey Júlia

„MENTŐ-ÖVEK”

BODNÁR GYULA KARIKATÚRAI

Sokadikán

Rossz előjel

Zárórától — 9 óráig

A haragostól

A közleket viharában

A BORZ

Zömök testalkatú, a medvékhez hasonló me-nyétéle. Afrikában és a trópusi Ázsiában elterjedt az ún. méhészborz. Európai válfaja a közönséges borz. E a 80-90 cm hosszúságú kis ragadozó az alföldi tölgyesekben ma is előfordul. Rófogó hangja a disznóru emlékeztet. Erős karmú, rövid lábával — főleg az erdős domboldalak nap-sütötte lejtőin — ás magának várszerű üreges tanyát. A borzlabirintus járatait év-tizedeken át mindig újabb nemzedék veszi birtokba. Néha a rókváj közös ko-torékban helyezkednek el, a róka a felső szinten. Vá-játát 4-8 biztonságos kijá-rattal és szellőzőlyukakkal látja el. A föld alatti épít-mény több helyiségből áll. Legnagyobb a tágas ka-talan, melyből 8-10 méteres folyosók vezetnek a kijá-ratokhoz. Ezenkívül van-nak a háló-, étel- és hul-ladékkamrák.

Napközben otthon tar-tozódik, a hím remete-életű. Néha a szomszéd-ok kölcsönösen látogatják egymás családját, esetleg elődönek a másik kotór-ékában. A borz maga kö-rül tisztaságot tart és a rendet szereti. Pl.: ürülé-két külön e célra, félrees-ő kis veremben helyezi el. Ennek igénybevétele a „szobatiszta” kicsiknek is kötelező. Az öreg hímek tavasszal messzire elme-rszkednek. Hosszabb ki-rándulásra azonban csak ritkán vállalkoznak. Ele-lemeszerző körútra csak óvatossá, ismételt neszesz-és után indulnak el. Szörze-tük fehéren-fekétlen tarkál-lása kitűnő védelmet nyújt a környezetben.

E mindenevő állat táplá-léka változatos. Főleg gyö-kértelmekből, hulló gyümöl-csökből, rovarokból, fér-gekkel áll. A mezei trácsá-lókat, vakondot, gyékot, békát is falja. A gyökot vesperálva szántúgy el-bánik. Áldozatát sohasem veszi eldőlőbe, de ame-lyik nem tud menekülni előle, azt elkapja. Orrával vadászóhoz hasonló mó-don járja a szántást, hogy szákmányához hozzáfér-hessen. Ha ráfanyalodik, a répat, burgonyát is kiásza. A zabot, kukoricát nagyon kedveli. Lényegében több hasznos hajt, semhogy kár-tevő lenne.

Téli álmára alaposan fel-készül. Őszután jól fel-hizlalja magát. Az egyé-ként is puha vackát avar-bélséssel melegebbé teszi. Ehhez a száraz fűvet, fa-háncsot kéz gyanánt hasz-nálják, mellőse lábaival fel-nyalva, hátrafelé men-etben hurcolja be. A hi-deg beálltával a tárolt, nem túlzottan nagy élelmi készletet fogyasztja. A fagy beköszönése után pedig a szellőzőnyílásokat szűk-ség szerinti mértékben és fokozatosan eltömíti. Téli al-vását — akár a medve — időnként megszakítja. Ivás végett kénytelenségből elő-búvik. Víz hiányában a havat eszi. De alig-alig táplálkozik tavaszra tel-jesen leszáradt ideig.

A természet rendje sze-rint a kölykök a legjobb-kor, tavasszal jönnek nap-világra. Három hét lefor-gása alatt megszakításo-kkal 4-5 borzbecs születik vakon, a gondosan elkészít-tett egy-egy fekvőhelyen, az anyaállat odaadón táplálja őket. Négy hóna-posan viszi őket kőszálni. A nyár vége felé aztán be-lőlik is éjjeli ragadozó lesz. Az aranyborz csak kivéte-lesen és egy tére terjedő-en engedi meg, hogy a fia-talok vele maradjanak. A fiatalon befogott borz sze-lidíthető, ragaszkodó.

A Borz utca a Jókai utca végétől a Mester utcáig terjed.

Dr. Bonyi József

AZ ORVOS TANÁCSA

Szabad időt szabad levegőn

Az emberek többszörös ru-haréttal borítják testüket a csapadékos, hideg időjárás elől, nehogy megfázzanak, megbetegedjenek, s rendsze-rint egyik fedett helyiségből a másikba sietnek, féltek egészségüket.

Ma már az emberek nagy része tudja, hogy az egész-ségkárosodás edzettséggel nagymértékben csökkenthe-tő, de annak megszerzésére viszonylag kevesen törekse-nek.

Az edzettség, amely jobb munkaképességet, nagyobb teherbírást biztosít — hasz-nos és értékes tulajdonság. Megszerzéséhez nem szűke-s keserű pirulákat lenyel-ni, ellenkezőleg, elsősorban a kellemes közérzet, szórako-zást és szép élményeket nyújtó lehetőségeket kell ki-használni. Például szabad-napokon, vagy délutánon-ként bárkinek módjában áll hosszabb-rövidebb gyalog-ol, esetleg síturákat, kiránduló-sokat tenni az erdőbe, a kö-zeli erdőpusztai kiránduló-helyekre. Debrecenben ma már a korcsolyázás sem az időjárás függvénye. A termé-szet télen is gyönyörű, ha havas a táj, ha nem, min-denképpen sétára, mozgásra

készlet. Száraz időben min-dig lehet találni olyan tisz-tást, amely megfelelő terep labdajátékokhoz. A manap-ság népszerű bumerángot vagy bármilyen típusú labdát könnyen magunkkal vihe-tünk kisebb sétáinkra is. A tollaslabdázáshoz sem szűke-s szabályos pálya, kife-lésített háló, az ütőknek, lab-dának pedig alig van súlya. Ezek a játékok szórakozás-hoz és testedzéshez egyaránt kitűnnek. A lakótelepeken levő pingpongasztalok és szánkódombok is jó mozgási lehetőséget biztosítanak.

A friss oxigéndús levegőn a tüdő — különösen a városi emberek — valóságilag „fel-lelélegzik”, megújul, a vér sza-badabban áramlik az erek-ben. Az egész szervezet fel-frissül, gyorsabban regenerá-lódik. Ennek nem mond el-lenlét az este jelentkező jóleső fáradtság sem. A jutalom: a pihentető alvás, a napokig tartó kellemes közérzet, a fertőzésekkel szembeni na-gyobb ellenálló-képesség.

A megfelelő edzettség el-éréséhez több kell, mint egy-egy hétfői kiadós moz-gás. Hét közben is szükséges a rendszeres testedzés. Er-

re télen is van lehetőség, bár kissé szűkösebben. A lakóhely közelében a futás-nak, kocogásnak még az eső vagy hóesés sem lehet aká-dály.

Jó kiegészítő a lakásban végezhető reggeli-esti torna. A napi munka által egyolda-lúan igénybe vett izmok el-lensúlyozó megmozgatására a gyakorlatokat öntevékenyen is összeállíthatjuk, a rádió-ból és tv-ből számos jó gy-a-korlat ismerhető meg.

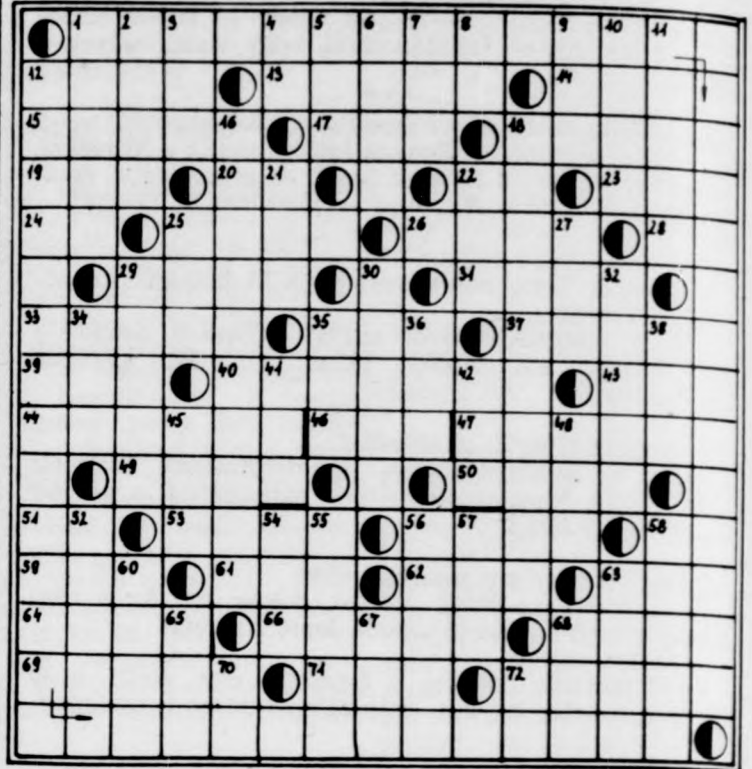
A fiataloknak fontos az izomzat erősítése. Főleg a hát-, has- és karizmok, va-lamint a légzőgyakorlatok-kal a vitálkapacitás növelé-se. Az idősebbek kar-, láb-gyakorlatokkal, törzsdönté-sekkel és —hajlításokkal az izületek mozgékonyasá-gának megőrzésére, frissesé-gük megtartására töreked-jenek. Mindezekhez kitűnő-en használhatók — támasz-ként vagy súlyzóként — a lakás egyes bútorai.

Mindenkire egyaránt érvé-nyes „mozgásrecept” termé-szetesen nem írható elő. Az edzettséget kinek-kinek saját magának kell megszereznie, hogy minél később és rit-kábban szoruljon orvosi ke-zelésre.

KERESZTREJTVÉNY

A PÉNZRŐL

Johann Wolfgang Goethe (1749—1832) egyik epigrammá-ját (szellemes gondolatát) kell beírni a vízszintes 1., függő-leges 12. és 18 számú sorokba.

Vízszintes: 1. (Beküldendő.) 12. Sportöltözéke. 13. Tanító-képzés becézése. 14. Vissza: Francia miniszterelnök volt (1872—1950.). 15. Pépes víz-hordalék. 17. Régi római kö-szöntés. 18. Művégtag. 19. TEO. 20. Esztendő. 22. Folya-dék. 23. Szülő. 24. Kapcsol-atos kötés. 25. Jómagam szintén. 26. Színültig. 28. Jut-at. 29. Fogyasztja. 31. Meg-bizhatatlan ember. 33. Tessék, fogjad. 35. Tép. harapdál. 37. Békés megyei helység (+). 39. Ez a hólyg. 40. Pontosan annyi (két szó). 43. Harap-dál. 44. Függyöntartó. 46. Nö-vény szaporító szerve. 47. Sem oda, sem ide. 49. Férfi-név. 50. Becézett női név. 51. Decigramm. 53. Szemetes Gabonatormélék. 56. Koros. 58. Kicsoda. 59. Az orrához. 61. Nyakraváló. 62. Bő. 63. Sertés himje. 64. Fordított porció. 66. Milánói opera-ház. 68. Kutyának dobott húsos csont. 69. Tápláléka. 71. UDÓ. 72. Törés, hangutánzó szava.

Függőleges: 1. Csodás. 2. Parázló. 3. Üdítő ital. 4. Re-cept rövid. 5. Mátka. 6. Bolgár pénz. 7. A máj választja ki. 8. Gallium vegyjele. 9. Muta-tónév. 10. Kúp. 11. Víz-sza: a tengervíz visszahúzó-dása. 12. (Beküldendő.) 16. (Beküldendő.) 18. (Bekülden-dő.) 21. Római hetes. 22. Ta-lál. 25. Elme. 27. Foghús. 29. „A barométer ... áll”. 30. Kiseb folyóvíz. 32. Idős. 34. Spanyol exkírály. 35. Azonos betűk. 36. Göröngy. 38. Magyar Államvasutak. 41. Csapadék. 42. Budapesti Sport Egyesület. 45. Numero rövid. 49. Leánytestvér. 52. Kossuth-díjas festőnk volt (Oszkár). 54. Vízi növény. 55. Fekély orvosi neve. 56. Kiagyalom. 57. Ráadás fele! 58. Nöstény. 60. Iz. 63. Nobel-díjas német bakterio-lógus (Robert). 65. Névelés folyadék. 67. Juttat-e. 68. Kerület rövid. 70. EG. 72. -ra párja.

Beküldendő a vízszintes 1., függőleges 12., 16., 18. számú sorok megjelölésére. Beküldési határidő: 1983. február 8.

G. Gy.

BÉLYEGGYŰJTŐKNEK

HAZAI RENDEZVÉNYEK

A Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége 1983-ban számos jelentős kiállítást rendez. A fiatalok 21. orszá-gos bemutójának Baja ad otthont. A március 31.—április 9. közötti ifjúsági se-regszemlére meghívunk kül-földieket és bélyeg is megje-lenik erre az alkalomra. Apr-ilisban a motívumgyűjtők vetélkednek Nyiregyháza-n. Itt majd számos kozmosz témájú bélyegben gyönyör-ködhetünk felkészülésül a jövő őszi budapesti űrkutatási és űrhajózási világkongressz-szussal kapcsolatos bemuta-tóra. Májusban a szövetség székházában tartják a Ma-gyarország—NDK államközi kiállítást. Ugyanitt a kö-vetkező hónapban hazai és néhány külföldi carte-maxi-mum-gyűjtő anyaga tölti majd meg a tárlókat. Az országos kiállítás szeptember 9.—18. között kerül sorra Bu-dapesten, ezt blokk és bé-lyegpár kibocsátása örökíti meg.

KÜLFÖLDI BEMUTATÓK

Az év legrangosabb ren-dezvényeit, a Bélyeggyűjtők Nemzetközi Szövetsége véd-nöksége alatt lebonyolítandó világkiállításokat a nyár végén Rio de Janeiróban, il-letve Bangkokban tartják. A kiállítások népszerűsítésé-re mindkét helyen postai épületeket ábrázoló bélyegek jelennek meg. Brazília blokkján a kiállítás színe-helyét, az igazgatóság modern felhőkarcolóját mutatják be. Thaiföld bélyege a főposta régi épületét ábrázolja, ame-lyet városrendezési okból 1982-ben lebontottak. Állam-közi találkozó tartunk júli-usban a kölykekkel és a belgákkal, szeptemberben a bolgárokkal, novemberben a csehszlovákokkal. Október-

ben a Moszkvában rendezen-dő Szociflex kiállításon vala-mennyi barátai ország filate-listái találkoznak. A moti-vum bélyegek világhiállítását Bazelben rendezik. Ezt és a Szociflexet magyar bélyeg kibocsátása is megörökíti. A felsorolt külföldi kiállítások-on a témához kapcsolódó legjobb hazai gyűjteménye-ket is bemutatják.

ÚJDONSÁGOK

Törökország bélyegpárral népszerűsíti a családterve-zést, valamint az anyák és csecsemők fokozott védelmét.

AUTÓSOK—MOTOROSOK

Az autók zajvédelme

A zaj tulajdonképpen konstrukciós hiba — jelentette ki egy híres francia autóterve-ző. Igaza is van, a konstrukciónak ugyanis már a tervezés stádiumában gondolnia kell a zajforrások kiküszöbölésére. Minden zaj-forrást persze nem lehet kiküszöbölni, de erre nincs is szükség. Mindemellett később, a prototípussal folytatott vizsgálódások so-rán is lehet még valamit „csendesíteni”: a gépkocsin. Ha kiderült, hogy melyik szer-kezeti elemnek mekkora része van a zajkel-tésben, sor kerülhet az aprólékos javító munkára. A feladat persze nem egyszerű, mert a zajok és a rezgések több, egymástól független forrásból származnak, és kölcsön-hatásban is vannak egymással.

Ma már tudnak olyan motorblokkokat ké-szíteni, amelyek jól csillapítják a rezgéseket. A dugattyúmozgásból eredő zajokat mini-mális hézagok alkalmazásával ugyancsak jól lehet szabályozni. Az is a motor „lecsende-sítését” szolgálja, ha lánccsere helyett fogaskere-kek alkalmazására kerül sor. A csapágyüté-sekkel és a kenőrendszerben jelentkező hid-raulikus nyomáshullámokkal szemben egy-előre tehetetlenek a konstruktőrök és a technológusok.

A motor „elnémítása” azonban még nem minden. Az autó elindulásával újabb zajfor-rások jelentkeznek: a futómű és a karosszé-ria. De számolni kell a kocsistest körül áram-ló levegő zajkeltő hatásával is. A futómű-hang jellegzetes formája a gumibroncszene. A kerék gördülése akkor is rezgéseket és zajt kelt, ha az út tökéletesen sima, érdes fe-lületen pedig ez a hatás fokozódik. Sajnála-tos tény, hogy éppen az iránytartási és for-galombiztonsági szempontból legjobb gumik, az acélzásal radiálbroncsok gördülnek a legzajosabban. A futóműzaj csökkentésére jól beváltak a futómű elemei és a kocsistest közé iktatott gumicsillapítók. Alkalmazásuk azonban nem szabad túlzásba vinni, mert rontják a keréktervezés pontosságát.

Az autó karosszériája tulajdonképpen egy üregrezonátor, és az utasok ebben a

„hangszerben” ülnek. A különböző források-ból származó rezgések gerjesztik a határoló lemezeket, és ezek a belső térbe irányuló hangszűrőket keltenek. Ez ellen ma már úgy védekeznek, hogy a karosszériára bitu-menes alapú és filces szerkezetű rétegeket visznek fel, amelyeknek vastagsága helyen-ként eléri a 20 millimétert, és elég tekinté-lyes súlyt képviselnek. További részletmunkával szigetelik az utastérbe bevezető szerel-vényeket — a váltókart, a kormányoszlopot, a pedálokat, a működtető huzalokat stb. —, és gondoskodnak róla, hogy megfelelő legy-e a karosszéria berendezése, mert ezen különösen sok múlik. Műanyagból üléspár-nak, textilhuzatok és vastag szőnyegborítás alkalmazásával elérhetik, hogy a kocsiiban nagy sebességgel haladva is elfogadható legy-e a zajszint, aminek egyik ismérve, ha zavartalanul élvezhető a rádióból, magnóból származó szöveg vagy zene. A szélzúgás csökkentésére nem csupán zajcsökkentési szempontból van szükség, hanem a gazdasá-gos üzemeltetés érdekében is. A jellegzetes, egyre erősödő hang ugyanis sok benzinbe kerül! A konstruktőrök szélszélváltó-kisérle-telkel alakítják ki az áramlástani szem-pontból ideális formát, kár azt bármilyen külső szerelvénygel elrontani.

Az autótulajdonos háziálagos is javíthat valamelyest gépkocsija zajviszonyain. Min-denekelőtt ki kell javítani a belső kárpito-zás esetleges hiányosságait. Különös gondal-meg kell vizsgálni a motorházat az utastér-től elválasztó falat, s habszivaccsal, fóliával ki kell pótolni a folytonossági hiányokat, be kell tölteni még a legkisebb rést is. A gumibroncszene ellen csupán akként lehet véde-kezni, hogy a gépkocsihoz mindig csak az előírás szerinti gumitípust használjuk, gyak-ran ellenőrizvén és beállítván a kerekek belső nyomását. Ne feledjük, hogy a kocsi légellenállását fokozza, és felesleges zajokat is kelt a tetőcsomagtartó, így ne sajnáljuk a fáradságot a használat utáni leszerelésére.

Pingponglabda kavalkád

Együtt vagytok, őrsi tagok, egy házb-gyerek. Rendezet-sény pingponglabda-játékban az a jó, ho-kell hozzá a tornater-sportpálya, és be-tárgyat használhatt-pingponglabda meg-séhez. Csak néhány-írok le, de ti is ki-tök hasonlókat, ha e-gondolkoztok, és vé-izgalmas versenyeket-tok.

PINGPONGLABDA PLUSZ EGY SEPRŰ
Több versenyt is-hettek e két tárgy-pingponglabdát elő-ször fejelel kell a-reigetni, visszafelé p-snyével. Újabb ver-nyeket a pingpongla-b seprűn egyensúlyoz-nas feladat lábbal seprűvel pedig eg-pingponglabdát vezet-ni.

FOCISULI PINGPONGLABDÁV
Az első feladat-pingponglabdát lábbal ve-célig. (Aki rálép és behorpad, kiesik a j-t.) A második feladat: pingponglabda vezet-lal a célig és vissza-feladat: futás térd-ritott pingponglabda-labda vezetése akadá-zott. Feladat lehet: eltalálni a labdával.

VEGYES VERSENYSZÁMOK
Futás közben a p-labdát többször feldő-elkapni. Futás közbe-ször földre pattintan-kapni. Pingponglabda-se spargával. A egyensúlyozása p-vagy tollasúton futás. Vezetés a földön ké-pingponglabda célra-vagy célba pöccintés-labdát üveg nyakár-helyezni, és onnan p-ni két új segítségé-nyelven megadott cél-t.

JÁTEKOK PINGPONGLABDÁV
1. Ki a gyorsabb? azonos létszámú cso-venyesszettek! Min-pat előtt 2-3 méterre-befőttesüveg vagy r-doboz, és annyi ping-da, ahány üveg, minden páratlan-versenyzőnek egy-egy kell az üvegekbe el-és a páros számúak-venni. A győztes a-sabb csoport.

2. Csoportverseny-talon. Ha csak egy p-aszlatok van, de s-rek ütőkkel felszerel-kor is lehet egyszer-ni. A srákok állják-asztalt, adott jelre-ki körbefut az aszt-lal. A labdába akkor kel-ni, amikor valamely-végéhez ér. Aki eltév-űtést, hibapontot kap

OTTHON - CSALÁD - OTTHON

Pingpong-labda kavalkád

Együtt vagytok, barátok, örsi tagok, egy házban lakó gyerekek. Rendezetek verseny pingponglabdával. A játékban az a jó, hogy nem kell hozzá tornaterem, se sportpálya, és bármilyen tárgyat használhattok a pingponglabda megszelídítéséhez. Csak néhány játékot írok le, de ti is kitalálhatok hasonlókat, ha egy kicsit gondolkodtok, és változatos, izgalmas versenyeket akartok.

PINGPONGLABDA PLUSZ EGY SEPRŐ

Több versenyt is rendezhettek e két tárggyal. A pingponglabdát először a seprő fejével kell a célig terelgetni, visszafelé pedig a nyelével. Ujabb versenyszám lehet a pingponglabdát a seprőn egyensúlyozni. Izgalmas feladat lábál a focit, seprővel pedig egy pingponglabdát vezetni.

FOCUSULI PINGPONGLABDÁVAL

Az első feladat a pingponglabdát lábál vezetni a célig. (Aki lép és a labda behorpad, kiesik a játékból.) A második feladat: három pingponglabda vezetése lábál a célig és vissza. A többi feladat: futás térd közé szorított pingponglabdával. A labda vezetése akadályok között. Feladat lehet: álló célt eltalálni a labdával.

VEGYES VERSENYSZÁMOK

Futás közben a pingponglabdát többször feldobni és elkapni. Futás közben többször földre pattintani és elkapni. Pingponglabda vezetése spárgával. A labda egyensúlyozása pingpongvagy tollasúton futás közben. Vezetés a földön kézzel. A pingponglabda célra gurítása vagy célba pöccintése. (A labdát üveg nyakára kell helyezni, és onnan pöccinteni két ujj segítségével, valamilyen megadott célba.)

JÁTEKOK PINGPONGLABDÁVAL

1. Ki a gyorsabb? Két azonos létszámú csoportban versenyezzetek! Minden csapat előtt 2-3 méterre egy-egy befőttesüveg vagy műanyag doboz, és annyi pingponglabda, ahány üveg. Feladat: minden páratlan számú versenyzőnek egy-egy labdát kell az üvegekbe elhelyezni, és a páros számúaknak kivenni. A győztes a gyorsabb csoport.

Az 1983-84-es őszi-téli felsőruházati termékbemutatóját tartotta kilenc ruhaipari nagyvállalat hétfőn Budapesten, a Technika Házában. Reméljük, hogy a bemutatott csaknem 120 modell közül minél több kerül rövidesen az üzletekbe. Képfőnök a Május 1. Ruhagyár termékeiből láthatunk néhányat (Fotó: Hauer Lajos - KS)

GYEREKEK KÖNYVESPOLCA

Gárdonyi meséi

Gondolnátok-e, hogy „valamikor réges-régen, a világnak kezdetén” a kutya és a nyúl igen jó barátok voltak. Olyannyira, hogy „erdőn, mezőn együtt jártak, együtt ettek, együtt háltak”. Hogy mi vetett véget e nagy komaságnak? Azt én is Gárdonyi Géza Cifra mese című könyvéből tudom. Ebben a kötetben olvastam az egér és a béka közös vándorútjáról, a ravasz róka kalandjáról, a malac „úrfiakról” és a tyúkanyó mostoha gyerekeiről. Gárdonyi Géza jól ismeri őket, de a többi állatot is hasonlóképpen. A rólik szóló meséket, történeteket öt éven felüli gyerekeknek írta. Hogy nem csupán az ifjúság, hanem az aprócska gyerekek szívéhez is megtalálta írásával az utat, azt a Cifra mese című kötet bizonyítja.

E könyv történeteiből a legifjabb mesehallgatók és olvasók is megismerhetik a nagy író tisztá, mély ember-szeretétét, a jóságba vetett hitét. Mert emberekül is mesél. Többek között egy balatoni halászlóról, akinek nyolc gyereket kell naponta hallal jóllaktatnia, de mégsem tagadta meg az éhes koldustól az alamizsnát.

Gárdonyi történeteinek egyszerű, világos, kifejező nyelve, gazdag stílusa megvilágított velüket az anyanyelv zamatát is. A Cifra mese című kötetet Kass János művészi illusztrációi díszítik.

A barlangtól a tenger alatti városig

Erdei Grünwald Mihály Mindig laktunk valahol című könyvében utazásra hív benneket. De nem ám vonat-busszal vagy repülővel. Hanem időgéppel. S hogy hívő? A távoli múltba és a jövőbe, ahol megláthatjátok, hogyan, milyen körülmények között élt és hogyan fog élni az ember. Az időgép először az ősidőbe röpt vissza benneket, egyenesen az ősember barlangjába, amely igen sokat jelentett számára. „Büvöhelyet, ahol békén álomra hajthatja fejét, ahol nem ázik, nem fázik, ahová elrejtethi az elejtett vadat, ahová bemenekülhet, ha üldözi egy vadállat, és ahol őrizheti a tüzet, amelyet nehez munkájával csiholt.”

Az időgép következő állomása a város. Megtudhatjátok, milyen feltételei voltak építésének. Megismerhetitek Ur városát, amely a Tigris és az Eufrátesz völgyében épült, és sumérok lakták. Ez a város ugyan szomorú véget ért, de épültek utána újak, szépek, hatalmasak.

Az időgép segítségével szétnehézhetek Rómában, az „örök városban” is. Tudjátok-e ez ideig, hogy az építésszek itt készítették először beüvegezett ablakot?

A várfalak, kastélyok, templomok, piramisok építését is felidézhetitek az időgép segítségével.

Később Londonba repültök, majd megérkeztek napjaink hatalmas városaiba: Párizsba, Rómába, Leningrádba, Moszkvába és Budapestre.

Az időgép utolsó állomása a jövő. Hogy milyen lesz? Ugye jó lenne tudni. Képzéletemben magatok is megtervezhetitek!

A Mindig laktunk valahol című könyvet, amely Würtz Ádám rajzaival készült, a Móra Ferenc Könyvkiadó hét éven felülieknek ajánlja.

Fazekas Valéria

PETŐ SÁNDOR:

HÓEMBER

Egy téli napon a ház elé, pontosan Benceék ablaka alá egy hóember költözött. Senki nem tudta, honnét jött, talán a gyerekek készítették, hógolyóiból gömbölyítve hatalmas hasát, fejét, gömbölyű lábát. De az is lehet, hogy egy másik térről gyalogolt ide, megunva az ottani ácsorgást.

Láboskalapja ferdén ült a fején, konzervdobozszemében szomorúság csillogott.

Bence fedezte fel egy reggel, s hangos ujjongással kezdte felkelteni a még alvó szülőket meg a szuszogó Borsót.

— Itt a hóember! Itt a hóember!

— Hagyj aludni — fordult a faj felé apja.
— Na, hagyjál! — fordult a másik oldalára anyja.

Borsó meg se mozdult, csak szuszogott tovább.

Bence, látva a teljes érdeklenséget, halkán felöltözött, és behúzva maga után az ajtót, kiosont a szobából.

— Szervusz, hóember! — köszöntötte a jövevényt. — Hogy hívnak?

— Hóembernek — válaszolta a hóember.

— Miért állsz itt?

— Nincs hova mennem.

— Te már ovis vagy?

— Micsoda? — nézett rá értetlenül a hóember.

— Ah, persze, te már felnőtt vagy.

— Nem, én hóember vagyok.

— Játsszunk valamit?

— Mit?

— Fussunk versenyt.

— Azt én nem tudok.

Télen a háziasszonyok nagy része kevesebb nyers salátát készít, inkább ecetes uborkát, paprikát vagy párolt káposztát kínál a sültkehez. Pedig télen, a vitamin- és napfényzegény hónapokban, még fontosabb szerepe van a táplálkozásban a salátaféléknek, mint nyáron, amikor gazdag választékot találunk a piacokon gyümölcsből, zöldségből.

Az egészséges táplálkozás hívei külföldön és belföldön már régen követik azt a helyes szemléletet: együnk mindennap salátát! A francia nők többsége annak köszönheti karcsú alakját, bőre üdőségét, szépségét, hogy sok salátafélét fogyaszt, amelyben nemcsak vitaminok, hanem a szervezet részére fontos ásványi anyagok is vannak. Ezek „belülről” szépítik a bőrt.

Nézzünk körül a piacon, milyen nyersanyag kapható, amelyből salátát készíthet a háziasszony a családnak.

Nyers céklasaláta. Öt céklát és egy szál tormát megmossunk, jól megmosunk, és kis lyukú reszelőn lereszeljük. A cékla levét engedjük a saláta elkészítéséhez nem kell víz, csak ízlés szerinti só, cukor, ecet vagy almaecet, köménymag. Ezeket az ízesítőket a céklához keverjük, aztán befőttesüvegbe tesszük a salátát, és hűtőszekrényben tároljuk. Hosszabb ideig áll. Hűsítőelérhetjük, de kitűnő savanyúság tojásfelekhez, szendvicsekhez. Gyermekeknek a vajás, zsíros vagy húsos kenyérrel is ízesíthetjük vele.

Nyers káposztasaláta. Vörösvagy fehérkáposztát nagy lyukú reszelőn lereszelünk. Kevés sóval meghintjük. Ha a káposzta levét engedjük, ízesítjük cukorral ecettel, köménymaggal, kevés törött borssal. Ez a saláta is több napra eltehető a hűtőszekrényben.

Fási Katalin

— Az apukád, az apukád. Azt az anyám is tud.

— Akkor most mi legyen?

A hóember nem válaszolt.

— Nem hallod? Mit csináljunk?

De a hóember most se válaszolt.

— Miért nem beszélsz megkukulál?

A hóember erre sem mondott semmit.

— Mondj már valamit!

Kis Misi fordult be a szobába.

— De jó hóember! — kiáltotta messziről.

— Jó? Dehogy jó, egy kukkot sem akar szólni!

— Persze hogy nem, mert a hóember nem tud beszélni.

— Dehogynem! Az előbb még mesélt is nekem.

— Ez?

— Igen ez.

— És miről?

— Egy királylányról, aki olyan szép volt, hogy az emberek állandóan a napba néztek, mert az nem vakította őket annyira, mint a lány szépsége.

— De buta mese!

— Ez neked buta? — látta meg, hogy egyáltalán nem buta, mert a hóemberrek tudják a világon a legeslegszebb meséket. És nemcsak mesélni tudnak, de futni is, meg ugróskolást játszani, és legfőképpen hógolyóznani tudnak.

— Hisz meg se mozdul!

— Mert már elfaradt. Anynyit játszott velem, hogy alig győzi kipihenni.

— Hát ha így van, akkor legyen így. De most velem fuss, versenyt! — Azzal Kis Misi szaladni kezdett.

Bence a hóemberre kacsinított, s aztán uszgyi, ő is szaladni kezdett. A hóember meg csak nézte, és titkon az ő győzelméért szurkolt.

x epigrammá-
ntes 1., függő.

40	44
23	28
32	38
41	47
50	56
59	65
68	74
77	83
86	92
95	101
104	110
113	119
122	128
131	137
140	146
149	155
164	170
173	179
182	188
191	197
200	206
209	215
224	230
239	245
254	260
269	275
284	290
299	305
314	320
329	335
344	350
359	365
374	380
389	395
404	410
419	425
434	440
449	455
464	470
479	485
494	500
509	515
524	530
539	545
554	560
569	575
584	590
599	605
614	620
629	635
644	650
659	665
674	680
689	695
704	710
719	725
734	740
749	755
764	770
779	785
794	800
809	815
824	830
839	845
854	860
869	875
884	890
899	905
914	920
929	935
944	950
959	965
974	980
989	995

ka. 6. Bolgár választja ki. le. 9. Muta- p. 11. Visz- visszahúzó- (Bekülden- tes. 22. Ta- Foghús. 29. ál". 30. 32. Idős. 34. lnyó. 35. 8. Göröngy. vasutak 41. Budapesti 45. Numero stvér. 52. tönk volt nővény. neve. 56. adás felel. 60. Iz. 63. bakterio- Névelős tat-e. 68. EG. 72. -ra

vízszintes 16., 18. tjtése. idő: 1983. G. Gy.

források- határoló irányuló n ma már ára bitu- rétegeket a helyen- tekinté- szletmün- tő szerel- vroszlopot, t stb. — elelő le- hert ezen üléspar- egorbitás kocsi- dható le- rve, ha nagnó- szélzúgás kcentési gazdasá- legzetes, benzínbe -kísérle- szem- armilyen

javíthat n. Min- kárpito- gonddal utastér- főlialá- okat, be a gumit- véde- sak az , gyak- cerekek a kocsi zajokat aljuk a sére.

B. I.

H. M.

SIMAI MIHÁLY:

Volt egy táltos kéményseprő

Volt egy táltos kéményseprő, vasmarkában szárnyas seprő: ha ő azzal egyet seprött — a gonoszság kevesebb lett.

Ha ő azzal kétfőt seprött, — fagyos télen is meleg lett. Fagyos télen nyármeleg lett: a gyűlölet szeretői lett.

Ha ő azzal seprött hármat, — ágyúcsőből lettek ágak, tankból lettek jázminbokrok, szarony és kard ezüstsínű szirmot bontott.

Adjon isten vig esztendőit, sok-sok táltos kéményseprőt. Világoljon hó a földön, senki ördög a szemünkbe kormot ne sópörjön.

Indul a...

Több évtizedes műhata mögött idén is kezdik a kézilabda Nagypályán a DVSC sportklubban már közel 30 éves labdacapat mérkőzést. Néhány év múlva a résztvevők közül is neveztek csapatot teremtőre bajnokokat, ameyet ezekben már az időközben jóvárdában bonyolították.

Az 1950-es évek klabunk szerkesztésével fej serlegeket legjobbjainak, s ekkor Napló Kupa a nevezetteknek ez időben ismét a DVSC sportklubtól thottott. 1976-éppől az új Városi Sportklub, ahova már a kézilabda átköltözött.

TOLLASLABDA

Debrecenben második alkalommal rendezték sárpán a középfokú iskolák egyéni és csapatsági - tollaslabda bajnokságát. A csapatbajnokságban a Debreceni Általános Iskola tornatermében került sor a küzdőmelegítőket követően a lányok között a helyezésekért, két csoportban. A csapatbajnokságban a Debreceni Általános Iskola tornatermében került sor a küzdőmelegítőket követően a lányok között a helyezésekért, két csoportban. A csapatbajnokságban a Debreceni Általános Iskola tornatermében került sor a küzdőmelegítőket követően a lányok között a helyezésekért, két csoportban.

Hét végi sport

Január 29., szombat

Jégkorong

DMVSC nagyerdő mérkőzés: Bányai-Kossuth Általános iskolai bajnokság.

Kézilabda

DMVSC nagyerdő mérkőzés: Bányai-Kossuth Általános iskolai bajnokság.

Labdarúgás

Oláh G. utcai pártizus: DUSE-Középcsoport.

APRÓHIRDETÉSEK

LAKÁS

Eladó emeleti 2 szobás szobaközös lakás, Erdőkert lakás, vasárnap délután, hétközben 17-19 óra között, Április 4. útja 27. I. 4., vagy 25-385 telefonszám.

Nagyerdő 2 szobás társasház lakás, azonnal beköltözhető. Lefkóvitva V. utca, kőház, telefon: 27-450, 18 órától.

Elsődleges 2 db 2 szoba + étkező, díjmentes tanácsok lakásait 2 család részére alkalmas család lakás. „Kerház előnyben 108 972” jellegre a hirdetőbe.

Elsődleges bontás előtt álló 1 szoba, konyha, utcai berakásokat hasonló vagy másfél szobás, udvaros, esetleg bérlési lakásra, kevés ráfizetéssel. Erdőkert lakás lehet a 23-141-es telefonon.

Szentendrei kőház, ötszobás, előszobával, konyhával, fürdővel, WC-vel, 2 OTP-átvétel, azonnali beköltözéssel. Erdőkert lakás lehet a 23-141-es telefonon.

Debrecenben sürgősen eladó 2 szobás lakás, 79/A sz. alatti, harmadik emeleti, 3 szobás, gázvezeték, ötszobás, 68 négyzetméter, 500 ezer + 100 ezer OTP. Megtekintendő: szombat, vasárnap.

Eladó 2 szobás szobaközös lakás, Erdőkert lakás, vasárnap délután, hétközben 17-19 óra között, Április 4. útja 27. I. 4., vagy 25-385 telefonszám.

Nagyerdő 2 szobás társasház lakás, azonnal beköltözhető. Lefkóvitva V. utca, kőház, telefon: 27-450, 18 órától.

Elsődleges 2 db 2 szoba + étkező, díjmentes tanácsok lakásait 2 család részére alkalmas család lakás. „Kerház előnyben 108 972” jellegre a hirdetőbe.

Elsődleges bontás előtt álló 1 szoba, konyha, utcai berakásokat hasonló vagy másfél szobás, udvaros, esetleg bérlési lakásra, kevés ráfizetéssel. Erdőkert lakás lehet a 23-141-es telefonon.

Szentendrei kőház, ötszobás, előszobával, konyhával, fürdővel, WC-vel, 2 OTP-átvétel, azonnali beköltözéssel. Erdőkert lakás lehet a 23-141-es telefonon.

Debrecenben sürgősen eladó 2 szobás lakás, 79/A sz. alatti, harmadik emeleti, 3 szobás, gázvezeték, ötszobás, 68 négyzetméter, 500 ezer + 100 ezer OTP. Megtekintendő: szombat, vasárnap.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyzobás, ötszobás, konyha, fürdő, WC, szobaközös lakás, Erdőkert lakás, vasárnap délután, hétközben 17-19 óra között, Április 4. útja 27. I. 4., vagy 25-385 telefonszám.

Nagyerdő 2 szobás társasház lakás, azonnal beköltözhető. Lefkóvitva V. utca, kőház, telefon: 27-450, 18 órától.

Elsődleges 2 db 2 szoba + étkező, díjmentes tanácsok lakásait 2 család részére alkalmas család lakás. „Kerház előnyben 108 972” jellegre a hirdetőbe.

Elsődleges bontás előtt álló 1 szoba, konyha, utcai berakásokat hasonló vagy másfél szobás, udvaros, esetleg bérlési lakásra, kevés ráfizetéssel. Erdőkert lakás lehet a 23-141-es telefonon.

Szentendrei kőház, ötszobás, előszobával, konyhával, fürdővel, WC-vel, 2 OTP-átvétel, azonnali beköltözéssel. Erdőkert lakás lehet a 23-141-es telefonon.

Debrecenben sürgősen eladó 2 szobás lakás, 79/A sz. alatti, harmadik emeleti, 3 szobás, gázvezeték, ötszobás, 68 négyzetméter, 500 ezer + 100 ezer OTP. Megtekintendő: szombat, vasárnap.

Eladó 2 szobás szobaközös lakás, Erdőkert lakás, vasárnap délután, hétközben 17-19 óra között, Április 4. útja 27. I. 4., vagy 25-385 telefonszám.

Nagyerdő 2 szobás társasház lakás, azonnal beköltözhető. Lefkóvitva V. utca, kőház, telefon: 27-450, 18 órától.

Elsődleges 2 db 2 szoba + étkező, díjmentes tanácsok lakásait 2 család részére alkalmas család lakás. „Kerház előnyben 108 972” jellegre a hirdetőbe.

Elsődleges bontás előtt álló 1 szoba, konyha, utcai berakásokat hasonló vagy másfél szobás, udvaros, esetleg bérlési lakásra, kevés ráfizetéssel. Erdőkert lakás lehet a 23-141-es telefonon.

Szentendrei kőház, ötszobás, előszobával, konyhával, fürdővel, WC-vel, 2 OTP-átvétel, azonnali beköltözéssel. Erdőkert lakás lehet a 23-141-es telefonon.

Debrecenben sürgősen eladó 2 szobás lakás, 79/A sz. alatti, harmadik emeleti, 3 szobás, gázvezeték, ötszobás, 68 négyzetméter, 500 ezer + 100 ezer OTP. Megtekintendő: szombat, vasárnap.

Házasságkötés teljes díjcsaláddal. PARKERESO GYM. Debrecen. Tanácskötés 1000 Ft. Fogadóóra 16-19 óráig. Nők számára: hétfő, csütörtök, férfiaknak: kedden, pénteken. Vegye igénybe szolgáltatásunkat!

Olcsón eladó női ruhák, Zaporozsec úti lakás, 6 sz. Vállalati, Debrecen, Luther u. 31.

Nagy mennyiségű sárga garpa eladó. Debrecen, telefon: 20-461. Erdőkert lakás 5-10 9-ig.

A városi Béké Mgtz 1983. február hó 1-én megkezdte naposkaszártya értékesítést nagyüzemi értékesítéssel. Vámpórcs, Béké Tsz. háztájú ágazat.

Hangszerek, újszerű, korszerű, elektromos, elektroakusztikus, akusztikus, Kolibri lemezbutikban. Vétel-eladás. Debrecen, Darabos u. 4.

BÚTOR

Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Arany János utca 13. Telefon: 20-019.

Székelyorsók, heverők, egyéb bútorok vétele, eladása. Pásti u. 8. alatti.

Kifüggetlenül fűvezeték, vízvezeték, szennyvíz elvezetése. Székely u. 18. I. ajtó.

Régi dohányzószobák, konyhák, ajánlatok. „Kerek” jellegre a kiadóba.

Eladó antik garnitúra, 2 kanapé, 6 db szék. Debrecen, Sarkadi Imre u. 11. (Solyom utcából nyíló) Vagy telefonon, 26-842.

Gyermekekori, mély, eladó. Nagyerdő krt. 58. II. emelet 4.

ALBÉRLET

Flatal értelmiségű férfiaknak. 5-10 szobás lakás, 5-10 szobás lakás, 5-10 szobás lakás. Fürt 5. u. 55.

Bodán, Lorintffy II. utcában 600 négyzetm. kis szoba-konyha, téglalapú, 45 ezer forint” jellegre a kiadóba.

JÁRMŰ

Skoda mikrobuzs eladó. Hajdúdorog, Városi krt. u. 53.

6. SZ. VÁLLALAT

értesíti ügyfeleit, hogy 1983. február 1-től Hajdúhadház és környékén szállítási igényeik kielégítése céljából 3,5 t kapacitású tehertaxi gépkocsit állít üzembe

A tehertaxi igényelhető hétfőtől péntekig 7.30-16.30 óráig a Hajdúhadház 14-es telefonon (13-as mellék) ezen túli időben Bocskai kert, Népköztársaság u. 38. sz. alatt, vagy hétfői munkaidőben a Hajdúsági Áruház előtt, egyéb munkanapokon a TÚZÉP-telepnél.

GYÁSZHÍREK

Fájó szívvel tudatjuk, hogy IFJ. KOMAROMI ZOLTAN 51 éves korában váratlan hirtelenséggel elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. január 31-én, hétfőn délután 10 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termében polgári szertartással. Lakás: Debrecen, Vasvári Pál u. 18. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy KÖRÖNYI MIHÁLY, az 1. sz. Posta nyugdíjosa, 69 éves korában váratlan hirtelenséggel elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. február 1-én, kedden délután 2 órakor lesz a Köztemető 1. számú ravatalozó termében egyházi szertartással. Lakás: Debrecen, Saliórt u. 30. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy ID. BOKONYI ANDRÁS 90 éves korában, hosszan tartó betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. február hó 1-én, kedden 11 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termében egyházi szertartással. Lakás: Debrecen, Endre u. 37. A gyászoló család. Előző lakás: Debrecen-Bánk 155.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy ID. VARGA JOZSEF 1983. január 24-én 80 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. január 31-én, hétfőn délután 2 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termében polgári szertartással. Lakás: Debrecen, Torocók u. 19. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy NEMETHY ISTVÁNNE Gyúlys Értex 33 éves korában, hosszan tartó betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése január 31-én, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termében polgári szertartással. Lakás: Debrecen, Piroka u. 12. A gyászoló család.

A Merkur Személygépkocsi-értékesítő Vállalat

debreceni kereskedelmi üzemege

ALKALMAZ:

általános lakatos, gk.-szerezők, betanított munkásokat, 0-reviziora és gk.-átvitelre.

JELENTKEZÉS:

Merkur, Debrecen, Monostorpályi út 39.

EXPRESSZ

Különálló 2 szoba, fürdőszobás ház eladó. Erdőkert lakás, vasárnap, Mák u. 1/C.

Kétszobás kertesi családi ház eladó. Szobaközös lakás, Erdőkert lakás, vasárnap délután, hétközben 17-19 óra között, Április 4. útja 27. I. 4., vagy 25-385 telefonszám.

Kis családi ház eladó, bővíthető lehetőséggel. Erdőkert lakás, vasárnap délután, hétközben 17-19 óra között, Április 4. útja 27. I. 4., vagy 25-385 telefonszám.

Két család részére is alkalmas, felújításra szoruló ház a városközpontban eladó. „Árpád tér” jellegre a kiadóba.

Nagyerdőn épülő kétszobás-kétszobás társasház, garázzsal, hűtőszekrényvel, előszobával, konyhával, fürdővel, WC-vel, 2 OTP-átvétel, azonnali beköltözéssel. Erdőkert lakás lehet a 23-141-es telefonon.

Eladó Salmosy út 9. II. 5. alatti 3 szobás, étkezővel, konyhával, fürdővel, WC-vel, 2 OTP-átvétel, azonnali beköltözéssel. Erdőkert lakás lehet a 23-141-es telefonon.

Elsődleges tanács, kétszobás, 53 négyzetméter alapterületű lakásomat egyzobás, ötszobás, ötszobás, Erdőkert lakás, vasárnap délután, hétközben 17-19 óra között, Április 4. útja 27. I. 4., vagy 25-385 telefonszám.

Merker lakás, konyha, fürdő, WC, szobaközös lakás, Erdőkert lakás, vasárnap délután, hétközben 17-19 óra között, Április 4. útja 27. I. 4., vagy 25-385 telefonszám.

Eladó 2 szoba-étkező, gázfűtéses szobaközös lakás, Erdőkert lakás, vasárnap délután, hétközben 17-19 óra között, Április 4. útja 27. I. 4., vagy 25-385 telefonszám.

Eladó 2 szoba-étkező, gázfűtéses szobaközös lakás, Erdőkert lakás, vasárnap délután, hétközben 17-19 óra között, Április 4. útja 27. I. 4., vagy 25-385 telefonszám.

Dolgozókat alkalmazzuk

A DMVSC felvétele keres mosnót. Jelentkezni Debrecen, Oláh Gábor u. 5. A Debreceni Házilpari Szövetkezet, Debrecen, Görbe u. 4. sz. (Mester u.-l) lakótelep) felvétel Debrecen munkahelyi dolgozó szűkítését és varonókat. Hámán K. út 44. részleghez két műszakba varonókat. Egyhónapos tanácsot bért fizetnek. Hajdú-Bihar megyei Munkahelyi Dolgozó és Művelődési Központ. Gyermeknevelőszónok kismamák jelentkezését is várjuk.

Az 5. sz. vendéglő (Debrecen-Fizetés) szakképzett szakosított keres. Fizes megkezdéséig. Erdőkert lakás a vendéglő vezetőjénél.

A Kétfelügyeleti MEG Nyersanyag-használati Vállalat közép-, nagy- és feldolgozó, tégla-gyártással rendelkező általános gépész végzettségű dolgozókat alkalmazzunk ügyintéző munkakörben. Jelentkezni Postakert u. 10. szám alatti, az üzemenfennmarási osztályra.

Felújítás, villamosmérnökök, irányító és ellenőrző kasszaipari rendszerek felvételére. Onetársaság keresünk. Jelentkezni: H-B. m.-1. Műszaki Vállalat, Petőfi tér 10.

A Hajdú-Bihar megyei Művelődési Vállalat az Apolló moziba legykezőt, takarítást és takarító-gegykezőt, a Meteor moziba legykezőt, a Keres felvételre. Jelentkezés: a mozik üzemenfennmarási osztályra.

A Hajdúszoboszló H-B. m.-1. Tanács Előíteli Vállalat változó munkahelyre felvételre utólagos szakképzésű, elvégzett technikusokkival rendelkező művezetést. Jelentkezés: Hajdúszoboszló, Hőfűtő u. 164. szám alatti, a munkahelyi osztályon.

A Debreceni Orvostudományi Egyetem 1. sz. sebészeti klinikáján azonnali munkakörbe fiatal, középiskolai végzettségű férfiakat keres felvételre. Szakképzett egészségügyi (szakkurzus, technikus) elősegítjük.

Felvezünk lakatos, hegesztő, esztergályos, marós szakmunkásokat, azonnali forrásosított gépmunkások javításra járat munkakörbe és villanyszerelőt. MOMAL ISZ., Debrecen, Barók Béla út 61.

A Hajdú-Bihar megyei Tanács V. B. pénzügyi osztálya (Debrecen, Vörös Hadsereg útja 42-48.) pályázatot hirdet költségvetési revizori munkakör betöltésére. Pályázati feltételek: felsőfokú államháztartáshi szakképzés, tanácsnoki, illetve költségvetési szervnél pénzügyi, számviteli munkakörben szerzett több éves gyakorlat. Jelentkezés személyesen a személyzeti felosztásnál, II. emelet 258. sz. szoba.

A H-B. m.-1. Ruházati Kiskereskedelmi Vállalat keres asztalos és segédmunkást azonnali beállással. Jelentkezni lehet áruforgalmi osztály, Debrecen, Vörös Hadsereg útja 54.

Legalább középfokú szakképzéssel rendelkező munkavégései előadó alkalmazzunk a KEVIEP, Debrecen, Széchenyi u. 46.

8 általános iskolát végzett vagy végző FIÚKAT

kollegiumi elhelyezéssel felvesszük.

A JELENTKEZÉSI LAPOT: Elelmiszer-ipari Szakmunkásképző Intézet Nyíregyháza, Rákóczi út 53. címére kell megküldeni.

A tanulói ösztöndíjon túl tanulmányi eredménytől függetlenül 400-500 Ft havi társadalmi ösztöndíjat fizet vállalatunk.

Ezen túlmenően teljes ellátást, útiköltséget, munkaruhát biztosítunk.

ÉRDEKLÖDNI LEHET: levélben vagy személyesen a Hajdú-Bihar megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat személyzeti és oktatási osztályán. Debrecen, Széchenyi u. 13.

VÉTEL ELADÁS VÉTEL ELADÁS VÉTEL

Készpénzért és bizományi értékesítésre átveszünk:

- modern lakószobákat,
- gyermekbútorokat,
- kárpitozott garnitúrákat
- antik, stíl- és egyedi bútorokat

BIZOMÁNYI ÁRUHÁZ VÁLLALAT

BÚTORFELVEVŐHELY, Debrecen, Hatvan utca 33-35. szám, telefon: 14-826.

MALOMIPARI SZAKMUNKÁSTANULÓNAK

felvesszük.

A JELENTKEZÉSI LAPOT: Elelmiszer-ipari Szakmunkásképző Intézet Nyíregyháza, Rákóczi út 53. címére kell megküldeni.

A tanulói ösztöndíjon túl tanulmányi eredménytől függetlenül 400-500 Ft havi társadalmi ösztöndíjat fizet vállalatunk.

Ezen túlmenően teljes ellátást, útiköltséget, munkaruhát biztosítunk.

ÉRDEKLÖDNI LEHET: levélben vagy személyesen a Hajdú-Bihar megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat személyzeti és oktatási osztályán. Debrecen, Széchenyi u. 13.

Terminushosszabbítás

A Magyar Rádió meghirdetett „tehetség” akcióra való jelentkezést a nagyjelölésre való tekintetével február 15-ig meghosszabbították. Kéri a szülőiskolák testnevelő tanárai, hogy a jelentkezés (név, lakcím, születési dátum, testmagasság) a Rádió címére (1800 Pest, Bródy Sándor 7.) küldjék el. Kosár az 1967 és 1970 között tett fiúk és lányok kezhetnek, atlétilak 1971-72-ben született lányok jelentkezését még labdarúgásra az augusztus elseje után tettekt. (MTI)

Indul a Napló Kupa

Több évtizedes múlttal a háta mögött idén is megrendezik a kézilabda Napló Kupát. A kezdetig a 40-es évek végére kell visszafelé tekinteni, amikor a DVSC sportcsarnokában már közel 30 megyei kézilabdacsapat mérte össze erejét. Nehány év múlva bővült a résztvevők köre, hiszen a szomszédos megyékből is neveztek csapatok a téli teremtorna-bajnokságra, amelyet ezekben az években már az időközben felépült lovardában bonyolítottak le. Az 1950-es évek közepétől lapunk szerkesztője ajánlott fel serlegeket a torna legjobbainak, s ekkortól lett Napló Kupa a neve. A mérkőzéseknek ez időben már ismét a DVSC sportcsarnoka adott otthont. 1976-ban felépült az új Városi Sportcsarnok, ahova már a következő év telén átköltözött a ver-

seny. Négy évvel ezelőtt újabb fejezet következett a kupa történetében: a színvonal emelése miatt külön Napló Kupára és a legjobbak részére külön városbajnokságra bomlott a küzdelem, megtartva az ifjúsági csapatok versenysorozatát is.

Az elmúlt évben román és csehszlovákiai együttesek részvételére színesebbé a szombatonként és vasárnaponként megrendezett, egész napos kézilabdadömpinget. Idén újból csak hazai résztvevői lesznek a kétszer 25 perces találkozónak, de a verseny szervezői remélik, hogy az öt héten át tartó eseménysorozat jól fogja szolgálni a megyei kézilabdacsapatok felkészülését a tavasszal kezdődő országos bajnokságokra.

TOLLASLABDA

Debrecenben második alkalommal rendezték meg vasárnap a középiskolai iskolások egyéni és csapatbajnokságát — tollaslabdában. A Hajó utcai Arany János Általános Iskola tornatermében került sor a küzdelmekre, melyeken hetven fiú és negyven lány küzdött a dobogós helyezésekért, két korcsoportban. A csapatbajnoki címért 11 együttes vetélkedett, s ezúttal a Kossuth Gyakorló gimnázium csapata szerezte meg az elsőséget.

Lányok. I. korcsoport: 1. Csekés Zsuzsa (Tóth Árpád Gimnázium), 2. Szepényiné (Ovónoképző), 3. Kenyeres (Dienes Szakközépiskola).

Középszkolák és Papp (Kereskedelmi szakközépiskola). — II. korcsoport: 1. Nádasy Judit (Kossuth Gyakorló gimnázium), 2. Arkosy (Kossuth Gyakorló gimnázium), 3. Hódos (Fazekas gimnázium) és Lukács (Kossuth Gyakorló gimnázium).
Fiúk. I. korcsoport: 1. Fábán Zsolt (Csokona gimnázium), 2. Szolek (Kossuth Gyakorló gimnázium), 3. Nagy (Kossuth Gyakorló gimnázium) és Kozák (109. sz. Ipari Szakmunkásképző). — II. korcsoport: 1. Beresgáspár Gyula (Kossuth Gyakorló gimnázium), 2. Bodnár (Kossuth Gyakorló gimnázium), 3. Győri (Mechwart gépipari) és Nagy (mezőgazdasági szakközépiskola).

Csapatban: 1. Kossuth Lajos Tudományegyetem Gyakorló Gimnáziuma, 2. Fazekas Mihály Gimnázium, 3. Tóth Árpád Gimnázium.

Hét végi sportműsor

Január 29., szombat

Jégkorong
DMVSC nagyerdői műjégpályáján 15.30: Bányai-Kossuth Gyakorló. Általános iskolai bajnoki mérkőzés.

Kézilabda
DMVSC nagyerdői sportcsarnoka, 9: D. MEDICOR—D. Sportiskola (női ifjúsági, Katkó, Mezei), — 10: D. MEDICOR—Gépipari (férfi ifjúsági, Nagy J., Szűcs J.), — 11: D. MEDICOR—Nyíregyházi VSC (férfi városbajnoki, Katkó, Mezei), — 12: Nyíregyházi Tanárképző—Püspökladányi Zöld Mező (női Napló Kupa, Matkó M., Nagy M.), — 13: Nyíregyházi Volán—Dozsa—D. MEDICOR (női városbajnoki, Bánkúti, Gacsályi), — 14: Hajdúszoboszlói Gázláng—D. Sportiskola (férfi ifjúsági, Mezőteleki, Nagy M.), — 15: Hajdúszoboszlói Gázláng—Tiszavasvári (férfi városbajnoki, Széchy, Taizs), — 16: D. Dozsa—Nádudvar (férfi városbajnoki, Simon, P. Szabó), — 17: DMVSC—D. Középtételek (női városbajnoki, Bánkúti, Gacsályi), — 18: D. Vörös Meteor—DMVSC (női Napló Kupa, dr. Anderkó, Keeskes). A téli terem-bajnokság első fordulójának mérkőzése.

Labdarúgás
Oláh G. utcai pálya, 10: DUSE—Kazincbarcika. Barátságos mérkőzés.

Röplabda
Ükerti Általános Művelődési Központ tornaterme, A-pálya, 8: Szekesfehérvári Volán—DMVSC—DUSE—vegyes, — 9.30: DMVSC—DUSE—vegyes, — 11: DMVSC—Vasas junior, — B-pálya, 8: DUSE—DMVSC junior, — 9.30: DUSE—Szekesfehérvári junior, — 11: Szekesfehérvári junior, — Hajó utcai Arany János Általános Iskola tornaterme, 11: BVSC—Szolnoki Vegyiművek, — 12.30: DUSE—BVSC, — 14: DMVSC junior—Szolnoki Vegyiművek, — 15.30: Szekesfehérvári junior—BVSC, — 17: DUSE—Szolnoki Vegyiművek, — 18.30: DMVSC junior—BVSC, — 20: Szekesfehérvári junior—Szolnoki Vegyiművek, — DMVSC Vágódás utcai sportcsarnoka, 11: Szekesfehérvári VOLÁN—DUTEF, — 12.30: DMVSC—DUSE—vegyes—DUTEF, — 14: Szekesfehérvári Volán—Vasas junior, — 15.30: DMVSC—DUTEF, — 17: DMVSC—

DUSE—vegyes—Vasas junior, — 18.30: DMVSC—Szekesfehérvári Volán, — 20: Vasas junior—DUTEF. Az Aranybika Kupa csoportmérkőzése.

Január 30., vasárnap
Asztalitenisz
Berettyóújfalu MSE tornaterme, 8.30: A berettyóújfalu járás ez évi ifjúsági, serdülő és újonc leány, fiú egyéni és páros bajnoksága.

Atlétika
DMVSC nagyerdői futófolyosóján, 8.30: A D. Sportiskola futóversenye gyermek és serdülő B korosztályúak részvételével.

Jégkorong
DMVSC nagyerdői műjégpályáján, 10.30: Vénkert—Üjkerti Művelődési Központ. Általános iskolai bajnoki mérkőzés.

Kézilabda
DMVSC nagyerdői sportcsarnoka, 9: D. Középtételek—D. Kinizsi (női ifjúsági, Mezőteleki, Nagy J.), — 10: Derecskei Vörös Csillag—D. Kinizsi (női városbajnoki, dr. Anderkó, Keeskes), — 11: Hajdúböszörmény—Balmazújváros (férfi Napló Kupa, Széchy, Taizs), — 12: D. Spartacus—Püspökladányi MÁV (férfi Napló Kupa, Katona, Tib), — 13: Bethlen—Derecske (női ifjúsági, Nádasy, Pesti), — 14: Hajdúböszörmény—Vendéglátó (férfi ifjúsági, Katona, Tib), — 15: Hajdúböszörmény—Balmazújváros (női Napló Kupa, Simon, P. Szabó), — 16: D. Árami Gazdasági—D. Universitas (férfi Napló Kupa, Nádasy, Pesti). A téli terem-bajnokság első fordulójának mérkőzése.

Röplabda
DMVSC sportcsarnoka és Ükerti Általános Művelődési Központ tornaterme, 8: Az Aranybika Kupa döntője és helyosztómérkőzése, női csapatok részvételével.

Sakk
Aranybika Bartók terme, 8: A Hajdú-Bihar megyei Mezőgazdasági Szövetkezetek Szövetsége megyei férfi csapat és női egyéni bajnokságának döntője, befeljező küzdelmek, — Berettyóújfalu MSE tornaterme és klubszobája, 8.30: A járás ez évi felnőtt férfi egyéni bajnoksága. Nevezés a helyszínen.

Az országutak vándorai

KERÉKPÁROS GONDOK ÉS ÖRÖMÖK

Akik a vámospércsi úton vagy Hajdúböszörmény határában közlekednek, sokszor találkoznak mostanában vékony kerekű „kosfejű” járműveken igyekvőkkel. A DMVSC, a Debreceni Sportiskola és a Hajdúböszörményi Vasas Izzó országúti kerékpáros versenyzői már novemberből elkezdtek felkészülésüket az 1983-as idényre. Az elmúlt szezonban elért helyezéseikről, örömeikről és gondjaikról, az ez évi célokról érdeklődünk a három szakosztály edzőitől.

Botos Gábor, a DMVSC 25 éves edzője minden bizonyítással az ország huszonkét főfoglalkozású kerékpáróstrénerének legfiatalabbika. Korábban a Debreceni Sportiskolánál is tevékenykedett, a „Loki” szakosztályát pedig egy éve irányítja önállóan. Három junior, négy ifjúsági és egy felnőtt versenyzőnek adja át tapasztalatait. Az 1982-es szakosztályi rangsorban az ötödik helyen végeztek a DMVSC—DSI kerékpárosai, akik együttesen (fele-fele arányban osztotva) ötven olimpiai pontot gyűjtöttek. A tavalyi 38 (köztük számos külföldi) verseny eredményei közül kiemelkedik, hogy a nyolcvan éves múlttal rendelkező szakosztály Jenei Károly révén először nyert — s mindjárt két — felnőtt magyar bajnokságot. A kritérium- és a pontbajnokság nyertes tait katonáskodását követően februártól ismét bekapcsolódhat a debreceniek munkájába. A felnőtt A válogatott Jenei mellett Korhán felhívta B. Csikos, Nagy, Fórián és a sportiskolák, Borók pedig ifjúsági válogatottak lettek. A Jenei—Korhán—Gáspár—Máthé összetételű gárda ezüst- és bronzérmet nyert a junior országúti, illetve pályabajnokságon. A Skála Kupa második, budapesti fordulójában 2 óra 14 perc 14 másodperc teljességtel 100 kilométeres országúti gárda, amely 1982-ben a legjobb 100 kilométeres hazai csapateredményt érte el.

Az öröök mellett csalódások is érték a szakosztályt. Meglepetés volt, hogy Jenei biztos bajnokévesként nem került az első hat közé sem a junior hosszú távú bajnokságon. Mind-egyik ellenfele csak rá figyelt, s ők összefogtak ellene, szinte egy váltott vezetővel hajtó csapattal szemben kellett egyedül felvennie a harcot. Az edző a felnőtt csapatbajnokságon elért ötödik helyezéssel is elégedetlen, bár hangoztatja, hogy a mikrobuszal utolsó pillanatban történt érkezés, s a bemelegítés hiánya miatt sem tudtak eredményesen szerepelni. Botos Gábor panaszokodott, hogy több mint egy éve nincs mikrobusza a szakosztálynak, de tartalék kerékpárossal, a ruházattal és az alkatrészekkel is szűkölködnek a DMVSC-sek. Az anyagi feltételek kevésnek tartják, hisz a kerékpárosok évi 300 ezer forintos költségvetéséből mindössze 50 ezer jut új felszerelésre. Holott egy igazán „versenyképes” nyugat-német—olasz Gudereit típusú „briga” darabja 54 ezer forintba kerül!

A többek szerint „mostohagyerekként” kezelt biciklisek lelkesedésén viszont nem múlik az eredményesség. Manapság napi két edzéssel, télen heti 300—400 ki-

Jenei és üldözői egy versenyen

A Huri—Fórián—Nagy—Csikos összetételű DSI-gárda a rajt előtt — Szabadkán

lométer, tavasszal 700—800 — 50 másodperces előnnyel kilométer megtételével kéreznél meg az ez évi negyven versenyre, melyeken annyi pontot akarnak gyűjteni, amennyivel megőrizhetik a DSI társaságában az ötödik helyet a szakosztályi országos rangsorban. Jeneitől sikeres helytállást várnak a Béke-versenyen és a világbajnokságon, Korhántól a válogatott viadalokon, Csikosól és Nagytól pedig azt remélik, hogy kiharcolják a lipcsei IBV-n való indulás jogát.

A Debreceni Sportiskola kerékpárosai a szakosztály nyolcvéves történetének legeredményesebb idényét zárták 1982-ben Andó János edző vezetésével. Az országban levő 29 — s ezek közül olimpiai pontokat is szerző 18 — szakosztályi rangsorában a 8. helyen végeztek. A Borók—Fórián—Nagy—S—Kenyeres összeállítású gárda a serdülő országúti csapatbajnokságot nagy fölénnyel

nyerte meg. A hosszú távú bajnokságon Nagy S. ezüstérmet, a pályabajnokság repülő számában Fórián bronzérmet nyert. Csikos János már az Ifjúsági Barátság Versenyen is képviselte a debreceni sportiskolákat, akik közül heten érték el ifjúsági aranyjelvényes minősítést az elmúlt évben. (A hét főből ötten még serdülőként.) Az úttörők között Kenyeres megnyerte az országos kritériumbajnokságot, a pálya pontbajnokságon pedig második lett. Gyermekek korcsoportban Nagy Zoltán három egyéni és egy csapatbajnokságot nyert. Három hónap óta hat lány is „bontogatja már szárnyait” a serdülők között. A Sportiskola kerékesei az elmúlt évi országos bajnokságokon összesen 23 alkalommal érték el 1—6. helyezést.

Mindent számos akadályozó tényező ellenére érte el a szakosztály, melynek sport-szerrellátása korántsem megfelelő. A versenyzőknek sokszor kellett géphiba vagy küzdelmet, pedig Mátyi Gábor és Madai István mindent megtesz a házi műhelyben a vasparipák versenyképes állapotba hozásáért. Sokáig kétséges volt, hogy az edző folytatja-e ténykedését a szakosztálynál. Bizonytalanságát a következőkkel indokolta:

— Részemről szerencsétlen megoldásnak tartom, hogy szép reményű közösségeket megbontanak tizenhat éves korukban a DMVSC—DSI sel róják a terepfitás vagy átadási szerződés miatt. Így az országúti kerékpározás a sportolók félig készültlen kilométereit. Csukák Zoltán

kerülnek el kezem alól. Ez sokáig aggasztott, de mégis aláírtam a szerződést, annak reményében, hogy a most még serdülő korú, de jövőre már ifjúságivá váló hét versenyzőmmel 1984-ben is együtt dolgozhatok.

Andó János végül a szakosztály célját is felvázolta, miszerint a serdülőcsapattól ismét országúti bajnokságot vár, s szeretné, ha mellettük egyéni versenyző is szerezne aranyérmet a hosszú távú viadalon.

Győri István, a Hajdúböszörményi Vasas Izzó mellettfoglalkozású edzője ritka jubileumot ünnepel idén. A húsz éve alapított szakosztálynak mindmáig 6 az egyetlen tréner. Az igaz, hogy a kerékpárkészlettel ő sem büszkélkedett, de szimpatikus, a keveset is megbecsülő módon sokkal eredményteljesebben sorolta fel a múlt eredményeit és a jövő céljait, mint debreceni kollégái. Megtudtuk tőle, hogy az Egyesült Izzó Tmk Szocialista Brigádja és a 122. számú Ipari Szakmunkásképző Intézet tanuló jelentős társadalmi munkával segítette a több mint 200 ezer forintba került műhelyt, szertart, öltözőket magába foglaló épület létrehozását.

Ennek tárolórésze hetven darab kerékpárnak adhatna helyet, a készlet viszont félig sem tölti meg a színt, mivel a biciklik száma csak húsz. Bár korábban szó esett arról, hogy a városi tanács évente tíz darab SR márkájú kerékpárral segíti az utánpótlás-nevelést, de mindinkább úgy látszik, hogy a szót tett nem követi. A megyei sporthivatal viszont annál adakozóbb volt, hisz 40 ezer forinttal támogatta tavaly a bősörményi szakosztályt, melyben negyvenötven készülnek a mostani idényre. 1983-tól a tavalyihoz eredményesebb szereplést várnak 1982-ben negyven lettek aranyjelvényesek, de olimpiai pontot nem szereztek.

— Mikrobusz nélkül többször nem tudunk elutazni a versenyekre, s az új csehszlovák gumik vásárlása is elmaradt anyagi hiányában. Pedig huszonhat darab gumi mindössze 4200 forintba kerülne — fejtette Győri István, aki reméli, hogy a tavalyi 100 ezer forint helyett idén kétszer annyiból gazdálkodhatnak. Az edző optimista, hat „pont nélküli” év után idén öt olimpiai pontot vár a fiúktól, s négyet a lányoktól, akik közül négyen gimnazisták, tízen pedig általános iskolások. A Nagy Ágnes rélapotba hozásáért. Sokáig kétséges volt, hogy az edző folytatja-e ténykedését a szakosztálynál. Bizonytalanságát a következőkkel indokolta:

— Részemről szerencsétlen megoldásnak tartom, hogy szép reményű közösségeket megbontanak tizenhat éves korukban a DMVSC—DSI sel róják a terepfitás vagy átadási szerződés miatt. Így az országúti kerékpározás a sportolók félig készültlen kilométereit. Csukák Zoltán

Terminus-hosszabbítás

A Magyar Rádió által meghirdetett „tehetségkutató” akciókra való jelentkezés határidejét — a nagy érdeklődésre való tekintettel — február 15-ig meghosszabbították. Kéri a szülőket és az iskolák testnevelő tanárait, hogy a jelentkezési adatait (név, lakcím, születési év, hó, testmagasság) a Magyar Rádió címére (1800 Budapest, Bródy Sándor utca 5—7.) küldjék el. Kosárlabdára az 1967 és 1970 között született fiúk és lányok jelentkezhetnek, atlétikára az 1971—72-ben született fiúk és lányok jelentkezését várják, míg labdarúgásra az 1969. augusztus elseje után születettéket. (MTI)

SOROKBAN

Osztrák—magyar teremlabdarúgó mérkőzés lesz Linzben. A magyar válogatottat még végleg nem jelölték ki a február 3-i gálára, de az már biztos, hogy Nyilasi, Pölöskei, Katz, Pástor, Kerekes A. és Moldován ott lesz az együttesben.

Ribli győzött a 11. fordulón a hollandiai Wijk aan Zee-ben megrendezésre kerülő nemzetközi sakkviadalon. Ellenfele a holland Van der Wiel volt. Az élecsoport állása: Andersson (svéd) 8, Nunn (angol) és Ribli 7 pont.

Temesvári Andrea a floridai nemzetközi teniszviadalon 6:4, 6:4 arányban megverte az amerikai Phelps. Párosban az ausztrál Fromholtz-cal az oldalán az O'Neil, Vhytross duót fektették kétvállra 6:3, 7:6 arányban.

A Magyar Ökölvívó Szövetség utánpótlás-bizottságának egyik új titkára Kovács András, a D. Sportiskola szakvezetője lett.

45-ből 9-en. A bősörményi kerekesek egy csoportja

Előkészítő tanfolyam szakmunkások különbözeti vizsgájára

A 130/1966. számú MM rendelkezés lehetővé teszi a szakmunkásképző intézetekben, egészségügyi szakiskolában, gyors- és gépiró iskolában végzetek részére, hogy különbözeti vizsgát tegyenek a dolgozók gimnáziuma első osztályából.

A debreceni Dolgozók Gimnáziuma 1983. március 1-től előkészítő tanfolyamot indít, a résztvevők különbözeti vizsgát június első hetében tehetnek. Az előkészítő tanfolyamra jelentkezhetnek a szakmunkásképző intézetek jelenleg harmadéves tanulói is, de ők csak az oklevél megszerzése után, augusztusban vizsgálhatnak.

A tanfolyam önköltséges. Jelentkezni a Dolgozók Gimnáziumának irodájában, Tóth Árpád utca 3. szám alatt lehet, hétfőtől péntekig mindennap 9-től 16 óráig. A jelentkezők szakmunkások oklevelüket hozzák magukkal.

Az idei feladatokról tanácskoztak

Titkári értekezletet tartott a MEDOSZ megyei bizottsága az elmúlt napokban, amelyen a MEDOSZ-hoz tartozó üzemek, vállalatok, intézmények és gazdaságok szakszervezeti titkárai vettek részt.

Az év első titkári értekezletének nagy jelentőséget tulajdonítottak a szervezők és a jelenlevők egyaránt, ugyanis az 1983-as esztendőben reáljuk váró nem kis feladatokról volt szó. Az értekezlet elsősorban tájékoztató jellegű volt. Kis Kálmán, a MEDOSZ politikai munkatársa adott tájékoztatót egyebek között a mezőgazdasági szabályozás változásáról, az ebből adódó szakmai feladatokról, továbbá az új bérezési formákról, a bérfejlesztési lehetőségekről.

Ismertetést adott továbbá a munkahelyi demokrácia új fórumrendszerét szabályozó minisztertanácsi és SZOT-határozatról, valamint a munkahelyi demokrácia fórumainak vállalaton belüli működtetésének feladatairól, a termelési, pénzügyi és szociális tervek véleményezéséről, illetve jóváhagyásáról, az új típusú vállalati felügyelő bizottságok és igazgató tanácsok létrehozásával kapcsolatos tennivalókról. Szólt a szocialista munkaversenyről, annak fontosságáról, lehetőségeiről, az újítómozgalom és a kollektív szerződések elmúlt évi teljesítéséről szóló igazgatói beszámoló megteremtésének jelentőségéről, az az évi módosításokkal kapcsolatos tennivalókról.

ÚJ IKARUS

Új autóbusz prototípusa készült el az Ikarus székesszei gyárában. A városi forgalomra szánt járművet kiválti megrendelésre szerelték össze nyolc méter hosszú Volkswagen—Man alvárra s a Renault gyárral közösen kifejlesztett 543-as típuscsalád formaelemét felhasználva, továbbfejlesztett karosszériával. Motorja száz kilowatt teljesítményű, sebességváltója ötfokozatú, ablakai pedig a kívülről követtelményeknek megfelelően hő- és fényelnyelő üvegből készültek. Az utasok biztonságát gyorsan nyitható vész-kijáratok, műanyaghabbal borított kapaszkodójú ülések szolgálják, a jegykiadás-szal is foglalkozó gépkocsivezető munkáját 25 fokkal elfordítható vezetőülés könnyíti meg. A kényelmet igen jó hatással bíró légkondicionáló berendezés szolgálatát az autóbuszban harmadik ülés és huszonegy álló utasnak van hely. Az Ikarus gyár legújabb termékét előbb az üzemi szűri vizsgálta meg, ezután pedig kipróbálják a jármű menettulajdonosságait. Amennyiben a prototípus megnyeri a megrendelői tetszését, újabb termékkel tölthet be az Ikarus az olaszországi piacára.

MAMMUTSILÓK

A 2800 vagonos debreceni gabonasiló építkezésén a Hajdú-Bihar megyei Állami Építőipari Vállalat a belső fölcserék vasszerelési, szaluzási és betonozási munkáit végzi.

(Fotó: Kőszeghy György)

Közlekedési pályázat

Az M1-es és M7-es autópálya, valamint Észak-Buda és Észak-Pest közötti kielégítő közlekedési kapcsolatok megteremtésére országos pályázatot hirdetett a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium és a Fővárosi Tanács.

A pályaművek díjazására és megvételére 540 000 forint áll rendelkezésre. A pályázati kiírást a Közlési Beszámoló Vállalat gazdasági osztályán (Budapest XII., Bőszörményi út 24.) vehetik át az érdeklődők szombat kivételével valamennyi hétköznapon.

A pályaművek beküldési határideje április 11-e, az értékelés eredményét május 9-ig hozza nyilvánosságra a bíráló bizottság.

Rendőrségi felhívás

1982. augusztus 15-én 13.50 órakor a Nyíregyházáról Budapest felé közlekedő személyvonatból Debrecen-Apafő térségében körülbelül 14.45 óra körül egy férfi kiestet és súlyos sérülésekkel kórházba szállították. A férfi kiesése körülményeinek tisztázása érdekében kérjük azoknak a jelentkezését a Városi-Járás Rendőrkapitányság, Debrecen, Becskereki u. 7. szám, II. emelet 204-es számú hivatalos helyiségében, akik látták a vonatból történő kiesést, vagy e körülményre vonatkozóan adatokat tudnak szolgáltatni. Kérjük annak a fiatalembernek a jelentkezését is, aki a baleset miatt vészfékkel a vonatot megállította.

HÍREK

HÍRSZERKESZTŐ: IVÁN GIZELLA — TELEFON: 12-144

VÁRHATÓ DÓJÁRÁS:

Eleinte felbőlvonulásokból elszórtan alakul ki kisebb eső, zápor. Később nyugat felől átmenetileg erősen megnövekszik a felhőzet és előbb a Dunántúlon, majd másutt is többfelé várható eső, záporos. A sokfelé erős, néhol viharos északnyugati, északi szél éjszaktól rövid időre mérséklődik és délnyugatra, nyugatra fordul. Folytatódik az évszakhoz képest enyhe idő.

1983. JANUÁR 29., SZOMBAT ADEL NAPJA

A Nap két 7.15, nyugszik 16.40 órakor (Debreceni adatok: 7.05 és 16.25)

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Százhusz évvel ezelőtt, 1863. január 29-én született, és 71 évnyar korában, 1934-ben halt meg Frederick Deltus német származású angol zeneszerző.

Eredetileg kereskedői pályára készült, de már gyermekkorában rábuzogott a zenére. 1886-ban zongorázni. 1886-ban Lipcsében fogott művészes zenetanulással, majd Párizsban folytatta tanulmányait, hogy ezzel végleg a zeneszerzői pályára lépjen. Az első világháború éveiben már a modern zene bevezetésével kezdett kísérletezni, a komponálásban kórosos zenekari darab, az 1908-ból származó, s a trópusok bujaságát megjelenítő „In a summer garden”, valamint a város vibráló titkokatosságát idéző Paris című szimfonikus költeménye.

Fellett színérettel megírdott lírikus, Legérdekesebb művei a néger rabok által felhasznált „Appalachian Song”, 1904-ben komponált kórosos zenekari darab, az 1908-ból származó, s a trópusok bujaságát megjelenítő „In a summer garden”, valamint a város vibráló titkokatosságát idéző Paris című szimfonikus költeménye.

MŰSORAJÁNLAT. Ma 13 óra 30 perctől a Kossuth adón magazinműsort sugároznak a világ mezőgazdaságáról. A műsorból többek között kiderül, hogy a fejlett és fejlődő országok mezőgazdaságát a kemizálás fokai is megkülönbözteti egymástól.

BÉLYEGGYŰJTŐKNEK. A debreceni városi bélyeggyűjtő kör és a DOTE klubok bélyeggyűjtő köre január 30-án, vasárnap 10 óra 30 perctől a DOTE elméleti tőmbjében vetített képes előadást tart Tévédések a világ bélyegein címmel. Előadó: dr. Dézsi Zoltán. A kör minden érdeklődőt szívesen lát.

FOTÓKIÁLLÍTÁS. A Debreceni Agrártudományi Egyetem Mezőgazdaságtudományi Egyetemi Kar köznevelődési bizottsága rendezésében február 2-án 15 órától nyílik meg Szabó Antónia, Filep Mária és Oláh Nándor fotóiból válogatott kiállítás az egyetem aulájában.

ÁLLATORVOSI ÜGYELET: Debrecen város területén január 30-án, vasárnap reggel 6 órától hétfőn reggel 6 óráig az ügyelet állatorvos dr. Zsupos Sándor, Debrecen, Hatvan u. 41., IV. emelet, telefon: 22-657.

VIRÁGZIK A BARKA. A Mátra alacsonyabb részein már a tavasz jegyei mutatkoznak. A fák rügyei erősen duzzadtak, s több helyen kifejlődtek a fűzfák barkái. A védetteb helyeken kinyíltak az idej első vadvirágok.

KLUBTAGOKNAK. A Magyar Camping és Caravaning Club értesíti tagjait, hogy a szokásos klubest ezúttal a Világjárók klubja keretében működik. A legközelebbi előadás január 30-án, vasárnap 17 órától a Kölcsey Művelődési Központ konferenciatermében lesz.

ÚJ KÖNYVEK. Vries J. de: Furcsa találmányok (Móra), A folyó harmadik partja (Latin-amerikai elbeszélések) (Szépirodalmi), Gyurkó L.: Faustus doktor boldogságos pokoljárása (Magvető).

A lottó nyerőszámai:

30, 54, 62, 76, 83

A január havi tárgynyermény-sorsoláson a 3. játékhet szelvényei vesznek részt.

IFJÚ NYELVBARÁTOK.

Az ifjú nyelvbarátok köre következő foglalkozását hétfőn, január 31-én délután 3 órakor tartja a TIT Csokornai klubjában (Vörös Hadserg útja 45-47.). A kör vezetője dr. Nagy János címzetes egyetemi docens. Az előadásának címe: A Tóth Árpád-versek jó előadásának feltételei.

Rajtvennyfejtők figyelmébe!

A Napló 1983. január 15-i számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: — Borús reggel, — Aranykulcsoska, — A sas és párja, — Nagy Péter, — Nehéz évek, — Orosz jellem.

50-50 forintos könyvtulajdonny nyertek: Deák Balázs, Debrecen, Pesti u. 49.; dr. Bács Jenő, Debrecen, Nyár u. 3.; Aczél Desső, Debrecen, Villám u. 12.; Sédvagy Sándorné, Debrecen, Bercsényi u. 109.; Vass Tiborné, Debrecen, Hajdú János u. 3.; Szarka Istvánné, Debrecen, Sereg u. 9.; Papp János, Hosszúpályi, Csata u. 11.; Kiss Antalné, Hajdúszoboszló, Vörös Hadserg u. 10/A.; Kalmár Ákos, Gődöllő, János u. 34.; Rakosi László, Hajdúszoboszló, Hőforrás u. 116.

KÖZLEMÉNYEK

A TITÁSZ V. a Létal úton, a buszvégállomáson megépített 20 kv-os vezetéket és transzformátorállomást, valamint Monostortpályai úton, a Málna utcánál 20 kv-os vezetéket, tr.-állomást és a hozzá tartozó kf.-vezetékét január 31-én feszítését el kell végezni. A létesítmény érintése elvevesélyes! (x)

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS! A Hajdúvárosi Fa-, Fém- és Építőipari Szövetkezet az ipari tevékenység bővítését határozta el. A szövetkezet pályázatot hirdet olyan megoldás kidolgozására, melynek alapján a sárgarépa hegesztőhuzal gyártásának feltételeit a szövetkezet telephelyén meg lehet teremteni. A pályázattal kapcsolatos műszaki kérdésekről Török István üzemevezető ad felvilágosítást. A jelentkezéseket rövid műszaki terv formájában 1983. február 15-ig lehet a szövetkezethez benyújtani. Elfogadott műszaki terv díja a későbbiekben meghatározandó pályadíj értékének 10 százalékaig terjedhet. A beérkezett műszaki terveket 1983. február 23-ig a szövetkezet elnökeinek vezetéseivel egy értékelő bizottság bírálja el. Ezt követően az elfogadott műszaki terv szerződést köt. A pályadíj a megvalósítás gyorsaságától, minőségétől, a leendő műhely kapacitásának nagyságától és létszámgigéitől függően max. 235 ezer forint. (x)

Halálos közlekedési baleset

Halálos közúti közlekedési baleset történt Hajdúböszörményben a Petőfi utca 1. sz. alatti ház előtt január 25-én a délutáni órákban. Molnár András 40 éves, Hajdúböszörményi, Hargitai utca 13. szám alatti lakos személygépkocsijával megállt a fenti ház előtt, a menetirány szerinti jobb oldalon, majd a gépkocsiból kiszállva, bal oldali ajtaját kinyitotta, miközben nem győződött meg arról, hogy kocsijának kikerülését már megkezdte Máthé Róza, Hajdúböszörményi. Enyingi u. 17. szám alatti lakos, aki segédmotoroképjárművel a kinyitott ajtónak ütközött. Az ütközés következtében Máthé Róza felborult, és átesett az úttest menetirány szerinti bal oldalára, ahol a vele szemben szabályosan közlekedő tehérgépkocsi halálra gázolta. A baleset körülményeinek és a felelősség megállapítására a rendőrség szakértők bevonásával folytatja a vizsgálatot.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV

MOZI

Prologóval:
Akit Bulldózernek hívtak (olasz). Apolló 4. Vig. n. 12. 6. n. 9.
Aria egy atlétaért (dengyel). Művész 5.
Bulldogok és cseresznyék (cseh). Meteor n. 6. n. 8.
Éjszakai boszorkányok (szovjet). Apolló n. 10. Vig. 2.
A pártfogolt (magyar). Híradó f. 12. hn. 2. hn. 4. hn. 6.
A pilóta felesége (francia). Apolló n. 12.
Ben Hur (amerikai I-II.). Apolló 6.
A burzsoázia diszkrét bája (francia). 16. Művész f. 8.
A 3. számú úrbázis (angol). Híradó hn. 8.
Ravasz varjú (magyar). Meteor mese 3.
Rocky (amerikai). Delta f. 6.
Szóljon a rock! (francia). Vig. Kamara f. 9. f. 7.
Timur és csapata (szovjet). Apolló hn. 2. Híradó f. 10. Meteor 3. Vig. n. 10. hn. 4.
Zsaru vagy csirkefogó? (francia). Meteor mese n. 6.
Diszkó + film a Műv. Központban 18-tól 22 óráig.

SZÍNHÁZ

Csokonai Színház
Ma 19 órakor Viktória — BIOGAL-bérlét.
Művelődési Központ
Ma 19 órakor Vén Európa Hotel — Selmeczy-bérlét.

A Csokonai Színház műsora február 1-től 5-ig Csokonai Színház

Február 1., kedd, 19 óra: Faust — Thuróczy-bérlét.
Február 2., szerda, 19 óra: Lear király — Csontos-bérlét.
Február 3., csütörtök, 19 óra: Faust — Wespremi-bérlét.
Február 4., péntek, 19 óra: Lear király — Fazekas-bérlét.
Február 5., szombat, 18 óra: Viktória — Hevesi-bérlét.

Művelődési Központ

Február 1., kedd, 19 óra: Vén Európa Hotel — Soós Imre-bérlét.
Február 2., szerda, 19 óra: Osbemtató — KISS-bérlét.
Február 3., csütörtök, 19 óra: Vén Európa Hotel — Szentpétery-bérlét.
Február 5., szombat, 10 óra: Vén Európa Hotel — Horváth Á.-bérlét.
Február 5., szombat, 19 óra: Vén Európa Hotel — Csokonai-bérlét.

rozat. VI/4. rész (ism.). 11.50
Az Onedin család. Angol tévéfilm-sorozat. X/4. rész: Rejtett áramlás (ism.). 12.40 A feleségem igaz! Vételkedőműsor (ism.). 13.10 Képzőművészet. 13.20 Csata feketefehérben. 13.40 Idess! 14.05 Pályán maradni... Kis-pályás focivetélkedő. 15.05 A Magyar puszta. XIII/1. rész: A Tiszától elzárt Hortobágy. 15.30 Hírek. 15.35 Stop! Közlekedj feljött módon! 15.45 Reklám. 15.50 Képzőművészet. 15.55 Focifarsang. Nők és öregfiúk nemzetközi teremtorája. 17.40 Főzőcske. 18.10 Energia. 19.00 Reklám. 19.10 Tévétorna. 19.15 Esti mese. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Vers — mindenkinek. 20.05-23.30 Szombat esti filmok. 20.05 Egy új az őrbi. 20.30 Menő Manó. 20.35 Leopárd és társai. Angol bűnügyi filmsorozat. 21.25 Menő Manó. 21.30 En csak táncok... Medveczyk Ilona műsora (ism.). 22.20 Operatív operák. A varázsfutó. 22.30 Egy világláró viaszontagság. NSZK-sorozat. 22.55 Bolondos leg-szikon. Angol rövidfilm. 23.30 Tv-híradó. 3.

BUDAPEST, 2.

15.17 Műsorismertetés. 15.20-16.15 Iskolatvé. 16.15 Újra Itthon. Beszélgetés Szalay Lajossal (ism.). 17.00 A megszégyesült bolygó (ism.). 17.30 Egy maszk Párizsban (ism.). 17.50 Új egymillió fontos hangjegy. 18.05 Híres magyar könyvtárlak (ism.). 18.40 Stúdióink vendége: Marczis Demeter (ism.). 19.30 Tv-híradó. 20.00 Vers — mindenkinek. 20.05 Shakespearé összes művei a BBC feladójában. V. Henrik. Angol film. 21.10. Tv-híradó, 2. 23.10 Képzőművészet.

POZSONY, 1.

8.30 Ottörök magazinja. 11.00 Szovjet film (ism.). 12.35 Hír- és Sport. 14.15 E. Hofman bemutatja... 15.10 Sam, a fehér víztől. Kanadai film. 17.00-17.45 Szórakoztató vetélkedő. 18.25 Válasz a nézők leveleire. 18.35-19.10 Hosszú fejér nyom. Tévésorozat. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Vendégek karosszéke. 20.30 Diszkó idősebbeknek. 21.10 Sporthír- és hírsorozat. 23.00 A világ szórakozik.

BUDAPEST, 2.

15.17 Műsorismertetés. 15.20-16.15 Iskolatvé. 16.15 Újra Itthon. Beszélgetés Szalay Lajossal (ism.). 17.00 A megszégyesült bolygó (ism.). 17.30 Egy maszk Párizsban (ism.). 17.50 Új egymillió fontos hangjegy. 18.05 Híres magyar könyvtárlak (ism.). 18.40 Stúdióink vendége: Marczis Demeter (ism.). 19.30 Tv-híradó. 20.00 Vers — mindenkinek. 20.05 Shakespearé összes művei a BBC feladójában. V. Henrik. Angol film. 21.10. Tv-híradó, 2. 23.10 Képzőművészet.

TELEVÍZIO

BUDAPEST, 1.

8.02 Műsorismertetés. 8.05 Tévétorna. 8.10-9.20 Iskolatvé (ism.). 9.20 Ecranul Nostru — A mi képernyők (ism.). 9.35 Csillagok küldötte. Csehszlovák filmsorozat. XIII/4. rész: A támadás. 10.05 Magilla Gorilla. Amerikai rajzfilmsorozat. XIX/8. rész (ism.). 10.55 A máljai tigris. Olasz kalandfilmsorozat. VI/4. rész (ism.). 11.50 Az Onedin család. Angol tévéfilm-sorozat. X/4. rész: Rejtett áramlás (ism.). 12.40 A feleségem igaz! Vételkedőműsor (ism.). 13.10 Képzőművészet. 13.20 Csata feketefehérben. 13.40 Idess! 14.05 Pályán maradni... Kis-pályás focivetélkedő. 15.05 A Magyar puszta. XIII/1. rész: A Tiszától elzárt Hortobágy. 15.30 Hírek. 15.35 Stop! Közlekedj feljött módon! 15.45 Reklám. 15.50 Képzőművészet. 15.55 Focifarsang. Nők és öregfiúk nemzetközi teremtorája. 17.40 Főzőcske. 18.10 Energia. 19.00 Reklám. 19.10 Tévétorna. 19.15 Esti mese. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Vers — mindenkinek. 20.05-23.30 Szombat esti filmok. 20.05 Egy új az őrbi. 20.30 Menő Manó. 20.35 Leopárd és társai. Angol bűnügyi filmsorozat. 21.25 Menő Manó. 21.30 En csak táncok... Medveczyk Ilona műsora (ism.). 22.20 Operatív operák. A varázsfutó. 22.30 Egy világláró viaszontagság. NSZK-sorozat. 22.55 Bolondos leg-szikon. Angol rövidfilm. 23.30 Tv-híradó. 3.